

Heelkundige artzeny-winkel, of chirurgyns-apotheek. Vervattende alle beproefde en hedendaagsch gebruikelyke bereide en samengestelde heelmiddelen, ter geneezing van uitwendige ziekten ... Uit het Latyn vertaald ... Door A. Schrâge / door J.J. Plenck.

Contributors

Plenck, Joseph Jacob, Ritter von, 1738-1807.

Schrage, Anton, approximately 1760-approximately 1825.

Publication/Creation

Antwerpen : C.H. De Vos, 1798.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/hb9ub5d2>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

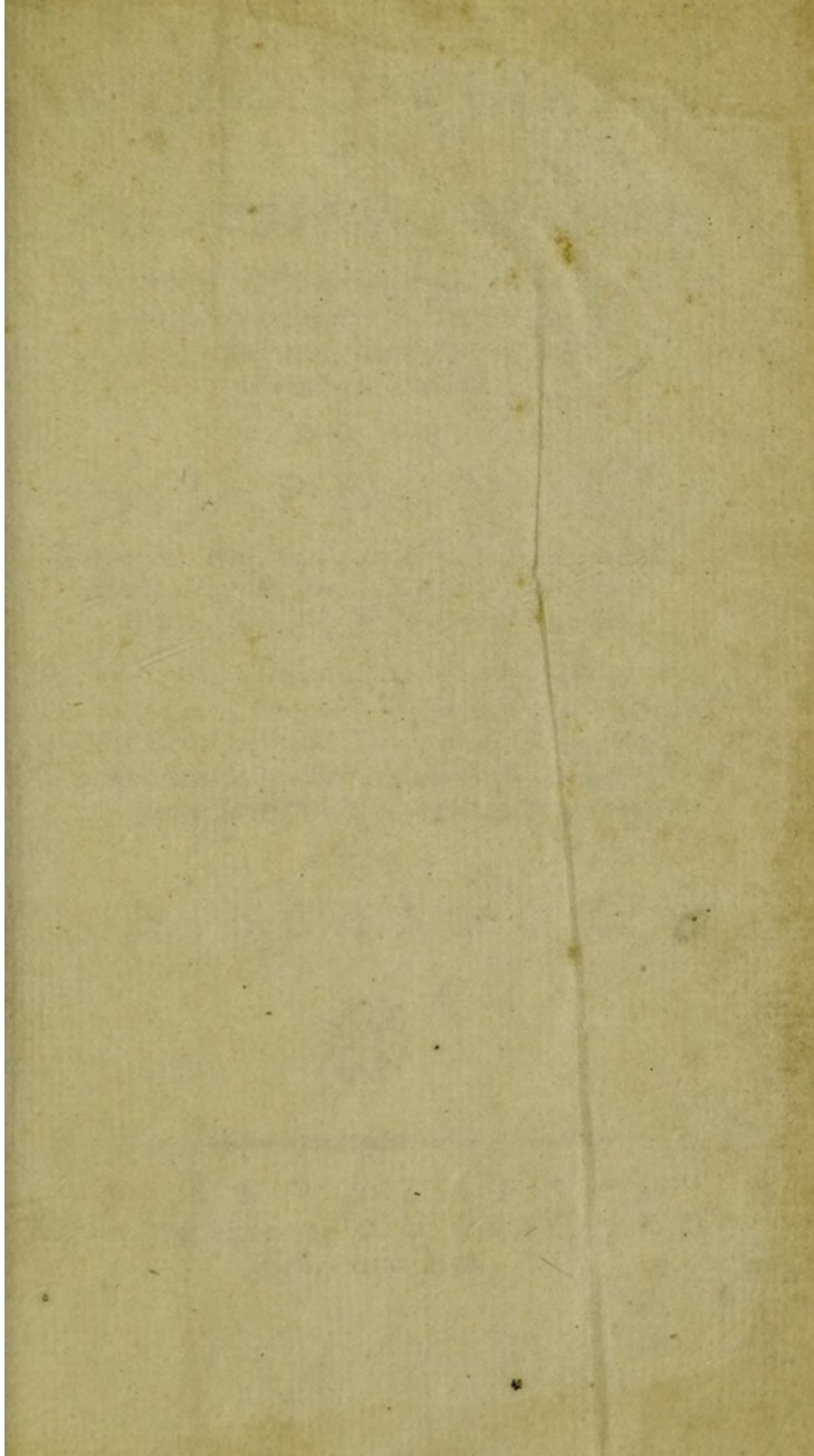

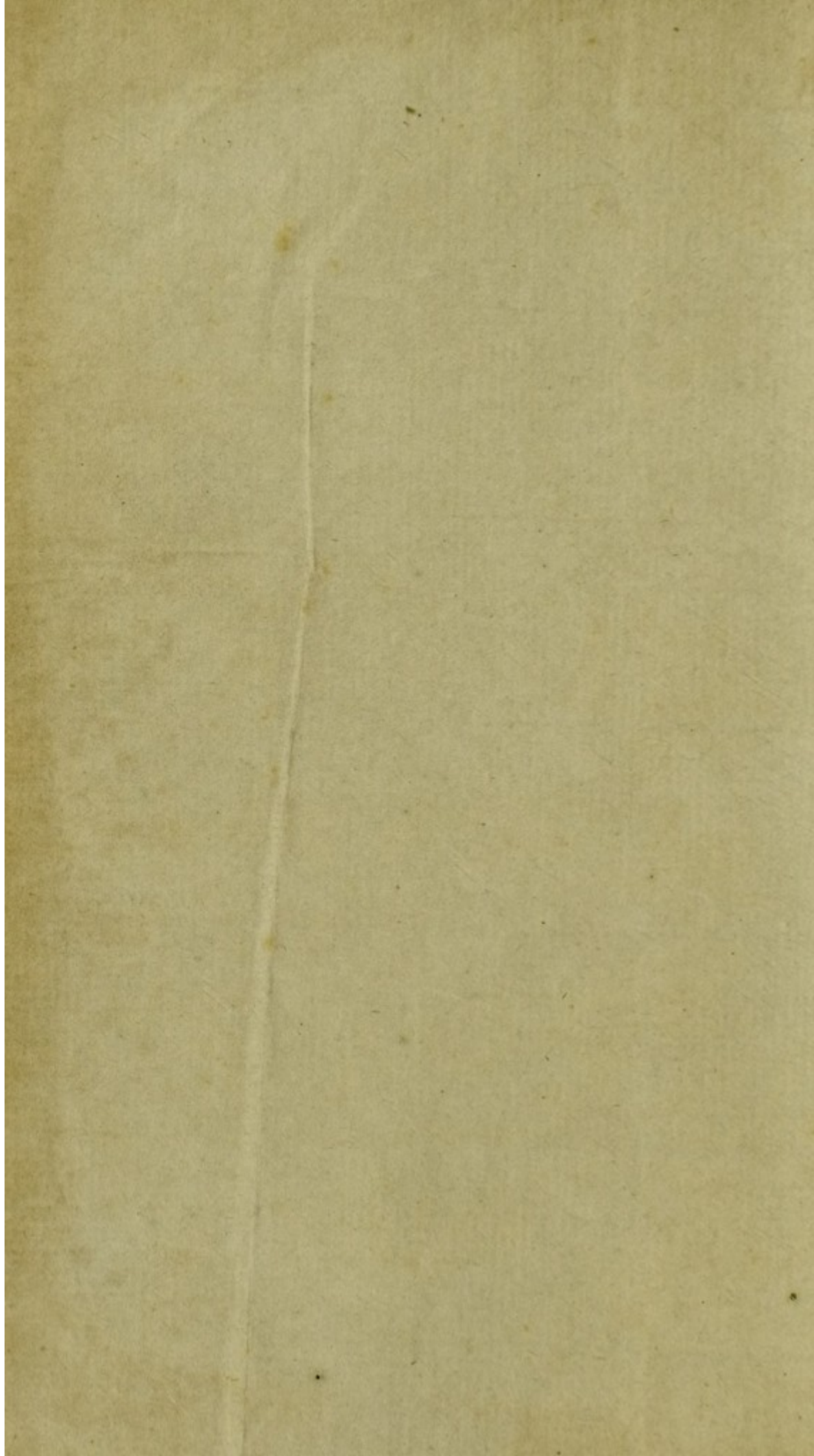
V, e

41

L: xxiii. Ple

Posthumus. Den Haag
3.75 ga.
21/8/28

H E E L K U N D I G E
ARTZENY-WINKEL,
O F
CHIRURGYNS-APOTHEEK.

Vervattende alle beproefde en Hedendaagsch
gebruikelyke Bereide en Samengestelde
Heelmiddelen , ter geneezing van
uitwendige Ziekten.

D O O R
J. J. P L E N C K ,

*Doctör der Heelkunde , en Keizerlyke Koninglyke
Hoogleeraar der Heel- , Ontleed- , en Vroed-
kunden , in de hooge Schoole te Tyrnau.*

Uit het Latyn vertaald , en behalven eenige ver-
meerderingen , ten nutte der Leerlingen , verrykt
met een algemeene Tafel , in welken op de
voorkomende uiterlyke Ziekten , de ge-
paste Heelmiddelen vermeid staan.

D O O R
A. S C H R Á G E ,

T E A N T W E R P E N ,
Uit de Drukkerye van C. H. D E V O S , in de
Zirik - straat 1798.

ARTS-UND-GEWERBEMUSEUM
BERLIN

CHIRURGUS-APOTHEKE

Verkauft alle Medicamente an Händlern
Gehört zur Apotheke an der
Mittelstraße, ist besetzt von
unverachteten Ärzten.

D O R

J. J. P L E N C K

Dies ist die Apotheke, in welcher
Medicamenten der Herr
Verkauft, ist die Apotheke in Berlin.
In der Apotheke, in der
Verkauft, ist die Apotheke in Berlin.
In der Apotheke, in der
Verkauft, ist die Apotheke in Berlin.
In der Apotheke, in der
Verkauft, ist die Apotheke in Berlin.

D O R

A. S C H R A G E

Dr. A. W. F. R. D. E. W.
Dr. C. H. D. E. V. O. E.
Nur hier 1898.

DE SCHRYVER AAN DE LEEZEREN.

Ziet hier het ander Deel van de Beschryving der Heelkundige Bereide en Samengestelde Middelen , waar mede wy de uiterlyke gebreken van het menschelyk Lighaam plegen te heelen. Gy waart voor lang in de verwachting van het zelve in't licht te zien : nu zult ge die niet alleen beantwoord vinden , door een aantal Voorschriften , welke de beste Apotheecken ons opleveren ; maar teffens in eene menigte derzulken , welke de beruchtste en in de konst ervaren Mannen , ons voorgeschreven , en door een lang gebruik beproefd , en aangeprezen hebben.

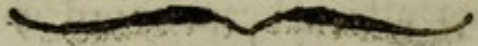
Krachtelooze , overtollige , afgebezigde , en ten onrecht geloofde Heelmiddelen heb ik grootendeels naagelaaten.

Ik zoude nog meerdere hebben overgeslaagen ; zo niet de gewoonte , en het blinde vertrouwen , die sommigen in eenige Samengestelde Heelmiddelen by voorördeel stellen , my daarin wederhouden hadden : dit behoorde U niet onbewust te zyn.

AAN DE LEEZAREN.

In de wyze van bereiding , en in den regel van Samenstelling , heb ik de beste , en voornaamelyk de Engelsche , Zwitzersche , Deensche en Oostenryksche Apotheeken gevolgd. In de aanpryzing , en in het gebruik der Heelmiddelen heb ik spaarzaam geweest ; aangemerkt ik 'er in myne MATERIA CHIRURGICA genoegdoenend van gesproken heb.

Denkt voor het overig , myne LEEZERS ! dat al het gene ik ten uwen dienste heb mogen bydraagen , ik voor U niet heb kunnen spaaren. Aanvaart dierhalven ook dit werkje alleen ten uwen gebruike ; schoon zonder opsmuk , echter met goedhartigheid vervaardigd , en gebruikt het gelukkig met my , ten heil van den noodlydenden evenmensch.

BRIEF ,

B R I E F,

Aan den Uitgever.

G*Y* vraagt myne gedagten wegens eene *Nederduitsche Vertaaling* van **PLENCK's** *Pharmacia Chirurgica*. Deeze kan niet ongunstig zyn aan uw oogmerk. De naam, en de werken van den verdienstvollen *Hoogleeraar der Heelkunde* van **HONGARYENS** *Hooge School te TYRNAU*, zyn niet alleen in **DUYTSLAND**, maar ook in gansch **EUROPA** genoegzaam bekend: Het zoude dus ten hoogsten te verwonderen zyn, dat de weetgierige **NEDERLANDER** dit byzonder werk van dien *Professor*, met de allergrootste graagte niet zoude ontvangen. 's *Hoogeleeraars* naam is immers reeds zedert 1768. by ons beroemd; dewyl men toen reeds in de *Nederduitsche taal* deszelfs *Nieuwe manier* om het kwikzilver te bereiden tegens de *Venusziekte* te voorschyn zag. De vlytige en zeer bekwaame *Amsterdamse Heelmeester*, de *Heer D. VAN GESSCHER* kende de waardij der werken van deezen *Schryver* zo wel, dat hy onder zyne drukke bezigheden, in't *Hollandsch* vertaalde en uitgaf: de korte *Leerstellingen* der algemeene oeffenende *Heelkunde*; en vervolgens in twee *Deeltjes* den *Schets der Ontleedkunde*.

Geen een Werk heeft echter meer betrekking op de Chirurgicale Apotheek van den Heer J. J. PLENCK, dan deszelfs MATERIA CHIRURGICA, of Verhandeling over de werkingen der middelen, die in de Heelkunde

Heelkunde gebruikelijk zyn, uit het Hoogduitsch vertaald door den geleerden Heer B. TERSIER, Med. Doctor te HAARLEM en te UTRECHT in twee Deelen 1772. uitgekomen. *

In dit werk beloofde reeds de Heer PLENCK een Heelkundig Dispensatorium, 'welk hy onlangs onder den Titul van Pharmacia Chirurgica, in WENEN heeft doen drukken. Dit werk ziet de Schryver zelfs aan als een Tweede deel zyner bovengenoemde Materia Chirurgica, in de Voorrede, voor 't Latynsche werk geplaatst. De zeer bekwaame Heelmeester J. P. PFLUG, vertaalde dit Werk in 't Hoogduitsch, te Koppenhagen, 1776. De beroemde J. C. TODE, † een man, van wien niemand zeggen zal dat hy te veel Lofs geeft aan de werken, welke hy beoordeelt, zegt, dat die Vertaalder eenen zeer grooten dienst gedaan heeft aan die kunstgenooten, die geene andere dan hunne moedertaal verstaan: Hy pryst den Vertaalder ook, dewyl hy de Latynsche naamen der Ingredienten niet vertaald maar in 't Latyn gelaaten heeft. Dus is 't goed dat uw Vertaaler de Latynsche Recepten zo als ze in't oorspronkelyk zyn, behouden, en de Nederduitsche naamen naast dezelve geplaatst heeft.

Durft dus een TODE de Hoogduitsche Vertaaling den jongen Heelmeesteren aanpryzen, met zoo veel meer regt durf ik zeggen, dat dit Werk by den Nederlander, gretig zal ontfangen worden: niet alleen,
dewyl

* Zie hier over de Hedendaagsche Vaderlandsche Letteroeffeningen, I. Deels I. Stuk, Pag. 289. II. Deels, I. Stuk, Pag. 150.

† Medicinisch Chirurgische Bibliothek, IV. Banden, I. Stuk Pag. 78.

de Latynsche taal onder de Nederlandsche Heelmeesters heden minder gemeen is, dan in Duytsland; maar ook, om dat (ten minsten zoo verre my bewust is) wy geen een werk in onze taal hebben, 't welk, (ik wil niet zeggen) dit boek evenaart, maar geen een, dat over deze stof opzettelyk handelt. Hoe groot is ondertusschen het getal der zo Genees- als Heelkundigen, ten platten Lande zo wel als in de kleinere Steden, die dit werkje volstrekt niet kunnen ontbeeren? Bekwaame en ervaren Heelmeesters zullen het, zelf in grootere Steden, hunnen Leerlingen moeten aanpryzen: want dewyl een zeer groot getal der jonge Chirurgyns de eerste oeffening der pratyke ter Zee hebben; begrypt men zeer ligt, dat zy dit werk raadplegende, zorgzullen draagen, om goede, meerendeels eenvoudige uiterlyke heelmiddelen, of zelfs te bereiden, of door braave, en kundige Apothecars te laten vervaardigen, dan hunne Zieken (aan wier welvaard zo veel gelegen is, zomtyds aan verouderde, veeltyds slegte egter kostbaare Medicynen der Scheeps-Zalfdoozen-bereiders te vertrouwen.

Ik ben met achting.

M. D.

ALGEMEENE TAFEL

D E R

BEREIDSELEN.

I.	Aquæ	Waters.	
II.	Aceta	Azynen.	
III.	Spiritus vinosi . .	Wyn	
IV.	—— acididi . .	Zuure	} Geesten.
V.	—— alcalini . .	Loogzoute	
VI.	—— salsi . . .	Middelzoute	
VII.	—— dulcificati	Verzoete	
VIII.	Tincturæ	Tinctuuren , Afverfsels	
IX.	Essentiæ	Essentzen.	
X.	Elixiria	Elixers.	
XI.	Extracta	Uittreksels.	
XII.	Olea expressa . .	Uitgeperste	} Oliën.
XIII.	—— Stillatitia . .	Overgehaalde	
XIV.	—— Cocta	Gekookte	
XV.	—— infusa	Opgegoten	
XVI.	—— Empyreuma- tica	Gebrande	
XVII.	—— Per deliquium	Gevloeide	
XVIII.	Decocta	Afkooksels.	
XIX.	Infusa	Aftreksels.	
XX.	Mella	Honigen.	
XXI.	Liquores	Vochten.	
XXII.	Mucilagines . . .	Slymen.	
XXIII.	Sapones	Zeepen.	
XXIV.	Pulpæ	Mergen.	
XXV.	Resinæ	Harsten.	
XXVI.	Succi expressi . .	Uitgeperste sappen.	

XXVII	Salia alcalina fixa .	Vaste Loog	} Zouten.
XXVIII	— acida fixa .	Vaste Zuur	
XXIX.	— neutra . . .	Middel	
XXX.	— volatilia . . .	Vluchtige	
XXXI.	Axungia	Reuzels.	
XXXII	Seba	Talken , smeeren.	
XXXIII	Spongiae præparatae	Bereide Zwammen.	
XXXIV	Præparata pro Pul-		
	verisatione . . .	Bereidingen tot Poeyers.	
XXXV.	— — — — — per calci-		
	nationem . . .	Gecalcineerde bereidingen.	
XXXVI	— — — — — metalica	Metaal bereidingen.	

B Y Z O N D E R E T A F E L

D E R

B E R E I D S E L E N .

Aquaë.

Waters.

Aqua	Rosarum	Roozen	} Water.
—	Florum sambuci .	Vlierbloemen	
—	Rutæ	Wynruit	
—	Salviæ	Saly	
—	Fœniculi	Venkel	
—	Hysopi	Hysoop	
—	Cicutæ	Scheerling	
—	Calcis vivæ	Kalk	
—	Fortis	Sterk	

Acc-

Aceta.

Azynen.

Acetum rosarum	Roozen	} Azyn.
— rutæ	Wynruit	
— sambuci	Vlier	
— vini concentratum.	geconcentreerde Wyn	
— destillatum	Overgehaelde Wyn	
— Lithargyrii concen- tratum , seu Ex- tractum Saturni,	Geconcentreer- de Goudglid	

Spiritus Vinosi.

Wyn - geesten.

Spiritus vini rectificatus .	Gerectificeerde Wyn	} Geest.
— rectificatis- simus . .	Gerectificeerde Wyn	
— Camphoratus . .	Gecampherde	
— Roris marini , seu Anthos . . .	Rozemaryn	
— Serpilli	Wilde Thym	
— Cochelarix . . .	Lepelblad	
— Lavendulæ . . .	Lavendel	
— Formicarum. . .	Mieren	
— Lumbricorum ter- restrium . . .	Aardwormen	

Spiritus acidi.

Zuure Geesten.

Spiritus Vitrioli	Vitriool	} Geest.
— Nitri fumans . .	Rookende Salpe- ter	
— Salis concentratus	Geconcentreerde Zout	

Spi-

Spiritus alcalini. Loogzoute Geesten.

Spiritus salis amoniaci simplex	Salamoniae Geest.
— cum calce	
— paratus	Dito met Kalk bereid.
— succinatus	Dito met Barnsteen.
— vinosus	Dito met Wyngceest.

Spiritus neutri. Geenzydige Geesten.

Spiritus Minderi	Geest van Mindererus.
----------------------------	-----------------------

Spiritus dulcificati. Verzoete Geesten.

Spiritus Vitrioli dulcis	{ Vitriool Salpeter Zout } Geest.
— Nitri dulcis	
— salis dulcis	
Naphtha, seu, aeter vitrioli	Vitrioolæther.

Tincturæ.**Tinctuuren.**

Tinctura Aloës	Aloë	} Tinctuur,
— Benzoës.	Benzoin	
— Catechu.	Casjou	
— Succini.	Barnsteen	
— Serpentariæ	Virginie Slangewortel	
— Tartari	Wynsteen	
— Cantharidum	Spaansche Vlieg	
— Opii, seu Laudanum Liquidum.	Heulsap	

Essentiæ.**Essentzen.**

Essentia Aristolochiæ rotundæ	Osterlucy	} Essentz.
— Balsami Peruviani	Peruviaansche balsem	
— Pini	Pyn	

Essen-

Essentia Mastichina. . . .	Mastik	} Essentz.
— Corticis Peruviani.	Kina	
— Euphorbii.	Euphorbium	
— Myrrhæ	Myrre	

Extracta.**Uyttreksels.**

Extractum Cicutæ	Uittreksel van Scheerling
— Myrrhæ	— van Myrrhe
— Opii	— van Heulsap
— Saturni	— van Lood
Fel Tauri inspissatum . .	Verdikte Ossegal.

Olea expressa.**Uitgeperste Oliën.**

Oleum Amigdalorum dul-	Zoete Amandel	} Oli.
— cium	—	
— amarum	Bittere Amandel	
— Lini	Lyn	
— Seminum Hyosciami	Bilzenzaad	
— Olivarum	Olyf	
— Juglandum	Okkernoot	
— Sesami	Sesams	
— Ovorum	Eier	}
— Nucis Moschatæ . .	Noot Moscaat	

Olea stillatitia**Overgehaalde Oliën.**

Oleum Anisi	Anys	} Oli.
— Spiciæ	Spyk	
— Camomillæ	Kamille	
— Juniperi	Jenever	
— Cinnamomi	Kaneel	
— Cariophyllorum . .	Nagel	
— Corticum Auran-		
— tiorum	Oranje	
— de Cedro	Ceder	
— Ligni Rhodii . . .	Roozenhout	
— Terrebinthinæ . .	Terpentyn	}
— Vitrioli	Vitriool	

Olea

Olea cocta**Gekokte Oliën.**

Oleum Absynthii coctum.	Alsem	} Oli.
— Hyperici.	St. Janskruid	
— Laurinum.	Laurier	
— Rosatum.	Roozen	
— Lumbricorum terrestrium.	Aardwormen	

Olea infusa.**Opgegooten Oliën.**

Oleum Liliorum alborum.	Witte Lely	} Oli.
— Scorpionum.	Schorpioen	

Olea Empyreumatica. Gebrande Oliën.

Oleum Cornu Cervi.	Hertshoorn	} Oli.
— Succini.	Barnsteen	
— Tartari fedidum.	Stinkende Wynsteen	
— Philosophorum.	Tichgel	
— Ceræ.	Wasch	

Olea per deliquium. Gevloeiide Oliën.

Oleum Tartari per deliquium.	Gevloeiide Wynsteen	} Oli.
— Causticum Camphoræ.	Bytende Campher	
— Myrrhæ.	Myrre	

Mella.**Honigen.**

Mel Despumatum.	Gezuiverde Honig.
— Rosarum.	Roozen Honig.
— Chelidonii.	Honig van stinkende Gouwe.
— Mercuriale.	Honig van Bingelkruid.
— Anthosatum.	Roozemaryn Honig.
Oxymel.	Azyn-Honig.

Liquores.

Liquores.

Liquor Nitri Fixi . . . Vast Salpeter Vocht.
 — Anodynus Mine- Pyn stillend Vocht. Hoff-
 ralis . . . manns Druppen.

Mucilagines.

Mucilago Seminum Cy-
 doniorum . . . Queepitten Slym.
 — Psyllii . Vlooizaat Slym.
 — Gummi Arabici. Arabische Gom Slym.
 — Rad. Althææ. . Heemstwortel Slym.

Slymen.**Sapones.**

Sapo Venetus. . . Spaansche Zeep.
 — Starkeyanus . . . Zeep van Starkey.

Zeepen.**Axungiaæ.**

Axungia Porcina. . . Varkens Reusel.
 — Viperina . . . Slangen Vet.
 Medulla Ossium. . . Been Merg.

Reuzels**Seba.**

Sebum Ovillum . . . Schaape Talk.
 — Cervinum . . . Herte Talk.
 Butyrum Cacao . . . Cacao Boter.

Talken , Smeeren.**Pulpæ.**

Pulpa Pomorum . . . Appelvleesch.
 Rob Sambuci. . . Gelei van Vlierbeziën.
 — Nucum . . . — van Walnooten.
 — Mororum . . . — van Moerbeziën.
 — Ribesiorum . . . — van Aalbeziën.

Mergen , Geleiën.**Resinæ.**

Resina Pini . . . Rinsche Harst.
 Colophonium . . . Spiegel Harst.

Harsten.

Succi

Succi Expressi. Uytgeperste Sappen.

Succus Acetosæ . . .	Zap van Zuuring.
— Nasturtii . . .	— van Tuinkers.
— Cochleariæ . . .	— van Lepelbladen.

Salia alcalina Fixa. Vaste Loogzouten.

Sal Sodæ . . .	Soda Zout.
— Tartari . . .	Wynsteen Zout.
Nitrum Fixum . . .	Vaste Salpeter.

Salia acida Fixa. Vaste Zuurzouten.

Tartarus . . .	Wynsteen.
Cremor Tartari . . .	Room van Wynsteen.

Salia Neutra. Middelzouten.

Nitrum Depuratum . . .	Gezuiverde Salpeter.
------------------------	----------------------

Salia volatilia Sicca. Drooge vluchtige Zouten.

Sal volatilis Ammoniaci . . .	Engelsch Reukzout.
— Siccus . . .	Engelsch Reukzout.
— Cornu cervi Volatile . . .	Vluchtig Zout van Herts- hoorn.
— Viperarum Volatile . . .	— van Slangen.

Spongix Præparatæ. Bereide Zwammen.

Spongia Præparata . . .	Bereide Spons of Zwam.
Agaricus Præparatus . . .	Bereide Lorkenzwam.
Bovisti præparata . . .	Bereide Bovist, of Wolfs- veest.

Præ-

Præparata pro Pulverisatione. Bereidingen tot Poeyer.

Corallia alba & Rubra præparata	Bereide witte en roode Coraalen.
Lapides Cancrorum Præparati	Bereide Krestsoogen.
Lapis Calaminaris Præparatus	Bereide Kalmeisteen.
Succinum Præparatum	Bereide Barnsteen.
Galbanum Depuratum	Gezuiverde Galbanum.
Gummi Ammoniacum Depuratum	Gezuiverde Ammoniac Gom.
Scilla præparata	Bereide Zee Ajuin.
Tutia præparata	Bereid Oogniet.

Præparata per Ustionem. Bereidingen door Branden.

Alumen Ustum	Gebrand Aluin.
Vitriolum Calcinatum	Gecalcineerde Vitriool.
Colcothar Vitrioli	Colcothar van Vitriool.
Terra Vitrioli dulcis	Zoete Vitriool-aarde.
Cornu Cervi Ustum.	Gebrand Hertshoorn.
Calx viva	Ongebluschte Kalk.

Præparata Metallica. Metaal Bereidingen.

Præparata Plumbi. Lood Bereidingen.

Lithargyrium	Goud- of Zilver-glid.
Minium	Meny.
Cerussa	Ceruis, Loodwit.
Saccharum Saturni	Loodzuiker.

Præparata Cupri. Koper Bereidingen.

Aerugo, seu Viride Aeris.	Spaansgroen.
---------------------------	--------------

Præparata Ferri. Yzer Bereidingen.

Mars Solubilis Oplosbaar Yzer.

Globuli Martialis. StaaLEN Kogels.

Præparata Argenti. Zilver Bereidingen.

Lapis Infernalis Helsche Steen.

Præp. Mercurii. Kwikzilver Bereiding.

Mercurius Gummosus. Gom Kwik.

Mercurius Sublimatus Cor-
rosivus Bytende Sublimaat.Mercurius Præcipitatus
Ruber Roode gecalcineerde Kwik.

————— Albus. Witte Neergeplofte Kwik.

————— Dulcis Zoete opgeheven Kwik.

Ætiops Mineralis Mineraale Moor, zwart
Kwikpoeder.

Cinnabaris Factitia Gemaekt Vermiljoen.

Præparata Zinci. Spiouter Bereidingen.

Flores Zinci Zink- of Sprouterbloemen.

Nihilum album, seu Pom-
pholyx Niet, Niet-wit.Tutia, seu Nihilum Gry-
seum Tutia, of Niet-graauw.**Præp. Antimonii. Spiesglas Bereidingen.**

Hepar Antimonii Lever van Spiesglas.

Crocus Metallorum Saffraan der Metaalen.

Butyrum Antimonii. Antimony-Boter.

Præparata Bismuthi. Bismuth Bereidinge.Magisterium Bismuthi. Meesterpoeder van Bismuth
of Marcasite.

VAN

V A N D E B E R E I D I N G E N I N ' T A L G E M E E N .

DE Heelmiddelen, die tot het geneezen der uitwendige Ziekten plegen gebezigd te worden, verdeelt men in drie algemeene *Classen*.

1. In *Enkelen* of Raauwen.
2. — *Bereiden* of Enkelen, die door Konstbereiding veranderd, of daar uit getrokken zyn.
3. — *Samengestelden*, die uit vermenginge der enkele, of bereide Middelen geboren worden.

Van de enkele Heelmiddelen handelt de *Materia Chirurgica*; en van de bereide en Samengestelde handelt de *Pharmacia*, of de *Artzeny Mengkunde*, die eene Weetenschap is, de Heelmiddelen te bereiden en te samen te voegen.

Leerlingen der Heelkunde, die de Artzeny Mengkonst doorgrondig begeeren te verstaan, behooren altoorens de enkele Heelmiddelen te kennen, en *Scheiden Mengkunde* te verstaan.

Dit werk zal een volledig Denkbeeld der Heelkundige Artzeny-bereidingen geeven.

De Heelmiddelen, welke door de Mengkunde of verandert of bereid worden, zyn de volgende:

- I. OVERGEHAALDE WATERS. De geurige Planten worden met Regenwater gedestilleerd.
- II. AZYNEN. De planten worden in kouden sterken Azyn getrokken en geduurende eenigen tyd in de Zonnestralen gesteld.
- III. WYNGEESTEN. De planten worden met Wyn of Wynggeest overgehaald.

IV.

- IV. ZUURE GEESTEN worden met Vitriool , Salpeter of Zeezout , by destilleering overgehaald.
- V. LOOGZOUTE GEESTEN worden voor het grootste gedeelte by destilleering uit Ammoniac zout gehaald.
- VI. ZOUTE GEESTEN worden by vermenging van Zuure- met Loogzoute Geesten , gemaakt.
- VII. VERZOETE GEESTEN worden gemaakt wanneer één gedeelte Minneraalzuur met zes of meer gedeelten Alcohol vini word overgehaald.
- VIII. TINCTUUREN. De enkelen worden op laauw- water of Wynggeest getrokken , en in een beslooten Vat op eene warme plaats gesteld. *Water Tinctuuren* haalen kleur en smaak , en *Geest Tinctuuren* teffens den geur uit de planten.
- IX. ESSENTZEN zyn Geest Tinctuuren , die meer dan enkele Tinctuuren verzadigd zyn.
- X. ELIXIRS zyn Geest Tinctuuren , derwyze verzadigd , dat zy ondoorschynend worden.
- XI. UITTREKSELS , EXTRACTEN zyn Water Tinctuuren , op een zacht vuur tot de dikte van een Extract uitgedampt.
- XII. UITGEPERSTE OLIËN. De Zaden gekneusd , in een pan gewarmd en geroerd , op dat zy niet branden , worden daar na in een Linnen Zak , onder een warme pers uitgeperst.
- XIII. OVERGEHAALDE OLIËN. De half drooge planten laet men drie dagen in water staan weeken , daar na destilleert men het water met een weinig Zouts , en men scheidt 'er de Oli af , die boven dryft.
- XIV. GEKOOKTE OLIËN. De Kruiden weekt men in Olyf-oli , daar naa langzaam gekookt tot dat alle vocht vervloogen zy , word het uitgeperst en doorgezeigd.
- XV. GETROKKE OLIËN. De Kruiden worden op uitgeperste Oli , zonder kooking getrokken.

- XVI. **GEBRANDE OLIËN.** De Harstächte planten worden door den Kolf, of per *Descensum* overgehaald.
- XVII. **GEVLOEIDE OLIËN**, dus onëigentlyk genoemt, zyn vloeyende Zouten, ter dikte van Oli.
- XVIII. **AFKOOKSELS.** De Enkelen kookt men in water, of in eenig ander vocht, om door de kooking derzelver eigenschappen 'er uit te haalen.
- XIX. **AFTREKSELS.** Men laet de enkelen op warm Water of Wynthrekken, ten einde om door het vocht, derzelver kracht 'er zonder kooking uittehaalen.
- XX. **HONIGEN.** Men kookt den Honig met kruidelappen af.
- XXI. **VOCHTEN**, *Liquores*. Onder deezen naam worden eenige bereidingen in de Artzeny-Winkels te koop gehouden.
- XXII. **SLYMEN** zyn Gommen door middel van water ontbonden, of worden uit slymige zaaden getrokken.
- XXIII. **ZEEPEN** worden uit Oli en Loogzouten bereid.
- XXIV. **UITGEPERSTE ZAPPEN** zyn versch gekneusde Planten waar uit men het Zap geperst heeft.
- XXV. **MERGEN.** Het vleesch der Vruchten door kooking met water vermurwd, en door een haarzift gereinigd.
- XXVI. **HARSTEN** worden met hartsächte Planten, door middel van Wyngeest getrokken, en daar naa door opgegooten water gescheiden.
- XXVII. **VASTE LOOGZOUTEN.** De versche planten worden in een Pan, met een yzer dekzel besloten, langzaam tot asche verbrand. De asch wordt door Zoetwater uitgetrokken, het water afgegooten, doorgezeigd, tot droogte uitgewaazemd, het overschot tot asch gewreeven, in water ontbonden, en uitgekookt, tot dat een vlies verschynt, om het te laaten tot Kristallen schieten.

XXVIII.

XXVIII. VASTE ZUURZOUTEN. Het zap van versche Kruiden wordt gefiltreerd , langzaam tot een derde overschot uitgewasemd , in een aarden pot gegooten , met uitgeperste oli bedekt , om dus acht maanden lang te blijven staan : daarna wordt het gekristaliseerde zout gescheiden , straks met koud water afgewassen , en zachtelyk uitgedroogd.

XXIX. MIDDELZOUTEN , worden gemaakt wanneer men ontbondene Zuurzouten met Loogzouten tot eene volkome verzadiging vermengt.

XXX. VLUCHTIGE LOOGZOUTEN , worden door middel der Destillatie of Sublimatie uit de deelen der Dieren getrokken.

XXXI. REUZEL en TALK , is het gezuiverd vet of smeer der Dieren.

XXXII. KALKEN , zyn harde Lichaamen , door middel van het vuur wryfbaar gemaakt.

XXXIII. METAAL BEREIDINGEN. De Metaalen worden door verkalking , door ontbindende mineraale zuuren , of door eenige andere bewerking , tot een heilkundig gebruik bereid.

G E W I G T E N

In de Genees- en Heelkunden gebruikelyk.

- ℔ - Libra - - een Pond.
 ℥ - Uncia - - een once.
 ℥ β - Unica semis een half once, een lood.
 ℥ - Drachma - een vierendeel-loods.
 ℥ - Scrupulus - een schrupel.
 gr. - Granum - een grein.

Een medicynaal pond heeft xij oncen.

Een once - viij drachmen.

Een drachma - iij schrupels.

Een schrupel xx greinen.

β Semissa, is de helft van eenig gewigt.

āā, ā, ān, of ana, betekent van elks evenveel.

Sesqui, is anderhalf of een en een half : als

Sesqui libra - ℔ j β, anderhalf pond.

Maaten der Kruiden.

M. Manipulus . een handvol, of vier vingergreepen.

P. Pugillus . . een vingergreep, zo veel men met
den duim en de twee voorste
vingeren kan vatten.

Fasc. Fasciculus . een armvol, of twaalf handen vol.

Nº. Numero. . getal, namelyk even of oneven.

Maat der Vochten.

Cyath. Cyathus . een kelkvol, of twee oncen.

Cochl. Cochleare. een lepelvol . of een half once.

Gtt. Gutta . . een drup.

Pt. Pinta . . een pint, of twintig oncen.

V E R.

VERKORTINGEN

IN DE VOORSCHRIFTEN GEBRUIKELYK.

℞.	Recipe.		Neem
fl.	flores		Bloemen.
Hb.	Herba		Kruid.
Rad.	Radix		Wortel.
q s.	quantum satis		zo veel genoeg is.
q. v.	quantum vis		zo veel gy wilt.
q. pl.	quantum placet		zo veel behaagt.
q. l.	quantum libet		zo veel u lust.
m. f.	misce, fiat		meng en maak het tot . .
L. a.	Lege artis.		naar de kunst-wet.
S. a.	Secundum artem		volgens de kunst.
S.	Signetur		men schryve daar op.
B. A.	Balneum arenæ		Zand-bad.
B. M.	Balneum mariæ		Waterbad.
Coq.	Coque		kook het.
Inf.	Infundatur		trek het.
Collat.	Colatura		het doorgezogene
add.	adde.		voeg 'er by.
d. d.	detur ad		het worde gegeven tot . .
XX	Vitrum.		Glas.
Sc.	Scatula.		Doosje.
Fict.	Fictila		Aardwerk.
p. æq.	partes æquales		gelyke deelen.
MP.	Massa Pillularis		Pille-deeg.
d. f.	detur signetur		het worde gegeven, en ge- tekt.
ol. p. d.	oleum per deli- quium		afgedrope oli, of gesmolten zout.
pptt.	præparatum		bereid.

T E K E N S

In de Voorschriften by sommige nog gebruikelyk.

†	Acetum	Azyn.
÷	Acetum destilatum .	Gedestileerde Azyn.
☉	Spiritus	Geest.
○	Alumen	Aluin.
⊖	Sal	Zout.
⊕	Nitrum	Salpeter , Steenzout.
⊗	Vitriolum	Vitriool , Koperrood.
lap. ☉	Lapides Cancrorum .	Krefts oogen.
C. c.	Cornu cervi	Hertshoorn.
∞	Oleum	Oli.
⊗	Sal ammoniacum . .	Ammoniac Zout.
G X	Gummi Ammoniacum .	Ammoniac Gom.
Δ	Sulphur	Zwavel.
‡	Tartarus	Wynsteen.
◻	Urina	Pis.
Δ	Aqua	Water.
∇	Terra	Aarde.
Δ	Ignis	Vuur.
Δ	Aër	Lucht.
S. V.	Spiritus Vini	Wynggeest.
A	Volatile	Vluchtig.
V	Fixum	Vast.
☉	Aurum	Goud.
☽	Argentum	Zilver.
⚗	Calx viva	Leevendige , of ongebluschten Kalk.
♂	Mars , seu Ferrum .	Yzer , Staal.
☿	Mercurius	Kwik.
☿☉	Mercurius Sublimatus .	Opgeheven Kwik.
☿☽	Mercurius præcipitatus	Neergeplofte Kwik.
♄	Saturnus seu Plumbum	Lood.

24	Stannum	Tin.
⊕	Aerugo seu Viride æris	Spaanschgroen.
♂	Antimonium	Spiesglas.
♀	Cuprum	Koper.
VF	Aqua Fortis	Sterk Water.
VR	Aqua Regia	Konings Water.

NB. Wy hebben in navolging des Schryvers , ten dienste der Leerlingen , deze verouderde tekens hier by gevoegd en verklaard , ten einde men uitheemsche en verborgene voorschriften kan leeren verstaan : doch in het verloop van dit werk hebben wy 'er geen gebruik van gemaakt , om te duidelyker te zyn , om alle mislaagen te vermyden , en om niet te pronken met Barbaarsche Characters , die ten schande der kunst , noch de rede , noch onze eeuw , noch onze Landäart bemint.

Aquæ.

Waters.

Aqua Rosarum.

Roozenwater.

℞. Florum rosarum , <i>Libras sex.</i>	<i>Neem van Roozebladen , zes ponden.</i>
Aqua puræ , <i>Libras viginti quatuor.</i>	Regenwater , vier-en-twintig ponden.

Waar van door eene zachte destilleering , zes ponden worden overgehaald.

Gebruik. *Dit overgehaalde water wordt voor een Oogwater (collyrium) gebruikt (*).*

Aqua

(*) Het ROOZENWATER is van ouds her , om zyn zacht verkoelend vermogen in de Oog-ontsteekingen gepreezen ; schoon de Oogentroost- Vinkel- Korenbloemen- Weegbree en Baldriaan- Waters , tot het zelve einde gebezigd , niet te verachten zyn.

Aqua flor. Sambuci. Vlierbloemenwater.

Wordt als het Roozenwater bereid, en tot het zelfde gebruik toegediend.

Aqua rutæ**Wynruitwater.**

℞. Herbæ Rutæ, *Libras duas.* *Neem van Wynruit twee ponden.*

Aquæ pura, *Libras viginti.* *Regenwater, twintig ponden,*

Destilleer het met een zacht vuur tot twaalf pond.

Gebruik. *Wordt in waters en mondspoelingen, tegen het bederf, gebruikt.*

Op eene zelve wyze worden bereid

Aqua Salvæ Salywater.

— Fœniculi. . . . Venkelwater.

— Hysopi Hyssoopwater.

— Cicutæ Scheerlingwater (*)

Aqua Calcis vivæ.**Kalk Water.**

℞. Calcis vivæ. *Libram unam.* *Neem. Ongebluschten Kalk. een pond.*

Aquæ puræ. *Libras octo.* *Regenwater, acht ponden.*

Wel

(*) SALY-WATER komt in Gorgeldranken tegen de Mond- en Keel-ontsteeking, Scheurbuik enz. te pas.

HYSOOP-Water word in kneuzingen en builen der oogen gepreezen.

SCHEERLING- of WILDE KERVEL-WATER, is ontbindend, verdryvend, zuiverend, afvaagend, en pynstillend van aart.

De Schryver heeft hier met reden weinige enkel gedestilleerde Waters geplaatst: de meeste zyn te krachteloos, om'er iets goeds van te wachten; al zynze zelf, naa de gisting der kruiden overgehaald.

Van de dertig byzondere Waters, die in onze Apotheek worden gevonden, kunnen wy veilig twintig soorten ontbeeren, zonder in de pratyk te kort te komen.

Wel omgeroerd, en daarna het zuiver Water van den neergezonken Kalk afgegooten.

Gebruik. *Is nuttig om byzonder Scheurbuikige Zweeren te geneezen, en uit te droogen.*

Aqua Fortis.

Sterkwater.

℞. Vitrioli ad Flavedinem *Neem.* Vitriool, tot geel-
calcinati & Siccati. wordens toe gecalcineerd en gedroogd.

Nitri depurati.

Gezuiverde Salpeter.

ana Libras quatuor.

van elks vier ponden.

Alles wel gemengd, destilleer het in een wyden Kromhals, door een reverbereer vuur, trapswyze aangestookt, in een grooten ontvanger met twee pond water voorzien.

Gebruik. *Word tot verscheide Winkelbereidingen verëischt, en zomwylen gebezigd, om het beenbederf te ontwortelen.*

Aceta.

Azynen.

Acetum Rosarum

Roozen Azyn.

℞. Rosarum rubrarum
Siccarum.

Neem. Drooge roode Roozen.

Unciam unam.

een once.

Aceti vini optimi.

Besten wyn Azyn.

Uncias octo.

acht oncen.

Laat dit samen in een welgesloten Vles, twee of drie weeken in de warmte der Zon staan trekken, daar naa doorzeigen en sterk uitpersen.

Gebruik. *Komt in gorgeldranken en terugdryvende stoovingen te pas.*

Acetum Rutæ.

Wynruit Azyn.

Wordt uit het zap der bladeren, even als de Roozen AZYN, bereid.

Gebruik. *Is een heerlyk Antisepticum of tegenbederf middel.*

Acce-

Acetum Sambuci. Vlier Azyn.

Wordt uit de versch gedroogde bloemen , op de wyze als ROOZEN AZYN bereid.

Gebruik. *Komt in de ontbindende Monspoelingen te pas.*

Acetum vini concen- Geconcentreerde tratum. Wyn Azyn.

Men neeme Wyn-Azyn in een aarden of houten Vat, en stelle dien 's winters in de hevigste vorst, zo lang tot dat het derde of vierde deel bevrozen zy. De onbevrozen Azyn die in't midden overblyft, giete men in een wyden Kromhals ter destilleering bestemd.

Gebruik. *Dient om het bloed te stelpen, dat naa het tandtrekken uit de groeven, in scheurbuikigen, dikwyls uit den mond vloeit.*

Acetum vini destil- Overgehaalde Wyn latum. Azyn.

℞. Aceti vini fortis. *Neem. Sterken Wyn-azyn.*
Libras quindecim. *vyftien ponden.*

Destilleer dit met een langzaam vuur, uit een grooten glaazen Kromhals. Het vocht dat eerst overkomt werpe men weg, het gene volgt, is Azyn. Men houde met de destilleering aan, tot dat van vyftien ponden anderhalf ponden overblyve; ten einde de Azyn tot droogwordens toe overgehaald, geen brandlucht bekoome.

't Gebruik der overgehaalde Wyn Azyn is gelyk met den geconcentreerden. De Zieken plegen onder de heilkundige bewerkingen door deeze Azynen vekwikt te worden.

Acetum

Acetum Lithargyrii Geconcentreerde
Concentratum. Glit-Azyn.

seu of
Extractum Saturni. Lood-Extract.

℞. Lithargyrii subtiliter triti. Neem fyn gewreven Goud-
glit.

Libram unam.

een pond.

Aceti vini optimi.

besten Wyn-azyn.

Libras tres.

drie pond.

Kook dit saamen in een wel verglaasden Kroes, met een maatig vuur, tot dat de helft verteerd zy het zelve gestadig met een houten spatel omroerende: daar naa zeige men den verzadigden Azyn door filtreer papier, en bewaare het tot het gebruik.

Gebruik. *Dient om fungeuze Zweeren uit te droogen(*)*

Spiritus vinosi. Wynggeesten.

Spiritus vini recti- Gerectificeerde
ficatus. Wynggeest.

℞. Spiritus vini.

Neem Wynggeest.

quantum vis.

zoo veel gy wilt.

Des-

(*) Bykans alle Azynen zyn nuttig om gezwollen en ontstekingen te ontbinden.

ROOZENAZYN met Campher en Perzikzaat, op den Navel gebonden, is een beproefd middel in ylende koortsen en Razernye (Pherenitis).

GECONCENTREERDE WYN AZYN, in een koelen kelder bewaard, is het beste middel in versche verbranding; als de beting dikwerf herhaald wordt.

GECONCENTREERDE WYN AZYN met VAST SALPETER ZOUT verzadigd, is een byzonder middel tegen den Kanker der Vrouwe Borsten, zoo open als beslooten, en te meer te achten; om dat het omzichtig gebruikt, de gezonde deelen geen schade toebrengt, en tevens pynstillend wordt bevonden.

Destileer denzelven uit eenen koperen Destilleer-
ketel, door een tinnen Helm, tot dat een melkachtig
vocht overgaat. De destilleering kan met een derde
deel water herhaald worden.

Gebruik. *Dient om de zwakke deelen te versterken :
wederstaat de verrotting en beënbederf.*

Spiritus vini Recti- Gerectificeerste
ficatissimus. Wyngeest.

seu

of

Alchol vini. Allergezuiverste Wyn-
geest.

Men haale den GERECTIFICEERDEN WYNGEEST
tot op de helft over.

Gebruik. *Trekt de Vaten sterk te samen en stremt
het bloed, om welke reden hy ook tot het bloedstelpen
gebruikt wordt.*

Spititus vini Cam- Campher Wyn-
phoratus. geest.

℞. Spiritus vini rectificati. *Neem Gerectificeerden*
 Libras duas. Wyngeest . twee ponden.
 Camphoræ. Campher.
 Uncias duas. *twee oncen.*

Ontbint dit samen tot 't gebruik.

Gebruik. *Dient om de verslapte deelen te versterken,
komt te stade in de verslappinge der gewrichten, hangen-
den huid, en weeke gangræneuze verzweeringen.*

Spiritus Roris marini Roozmaryngeest.
seu Anthos.

℞. Florum recentium ro- *Neem versche Roozmaryn-*
 ris marini. bladen.
 uncias sex. *zes oncen.*

Laat dit zachtjes weeken, en destilleer het vervol-
gens met twee ponden ovegehaalden Wyngeest.

Ge.

Gebruik. *Is dienstig om slappe deelen te versterken, en Slymgezwollen te verdryven.*

Spiritus Serpilli. Wilde Tymgeest.

℞. Herbæ Serpilli recentis.	<i>Neem</i> versche wilde Tym.
<i>Libram unam.</i>	<i>een pond.</i>
Vini generosi.	Goeden Wyn.
<i>Libras quinque.</i>	<i>vyf ponden.</i>
Spiritus vini rectificati.	Gerectificeerden Wyn-
<i>Libram unam.</i>	geest. <i>een pond.</i>

Destilleer het uyt een Kolf op de helft. Op het overgehaalde Geestwater giete men weder versche bloemen, en mag tot een derde afgetrokken worden.

Gebruik. *Men pleegt deezen Tymgeest in een verlamde Tong en Keel ontsteeking te gebruiken.*

Spiritus Cochleariæ. Geest van Lepelbl.

℞. Cochleariæ Recentis	<i>Neem</i> gekneusde versche
contusæ.	Lepelbladen.
<i>Libras decem.</i>	<i>tien ponden.</i>
Spiritus vini rectificati.	Gerectificeerde Wyn-
<i>Libras quinque.</i>	geest. <i>vyf ponden.</i>

Laat dit twaalf uren staan weeken, en destilleer het uit het waterbad (*ex Balneo Mariæ*) tot vyf ponden.

Gebruik. *Is nuttig in scheurbuikige Ziekten van den mond en andere deelen.*

Spiritus Lavendulæ. Lavendel Geest.

℞. Florum recentium Lavendulæ.	<i>Neem</i> Versche Lavendel-
<i>Libram unam.</i>	bloemen.
Spiritus vini tenuioris.	<i>Wyngeest,</i>
<i>Libras quatuor.</i>	<i>vier ponden.</i>

Destilleer het, naa drie dagen geweekt te hebben, tot op de helft.

Gebruik. *Met Water-azyn (oxycratum) gemengd, is het zeer voordeelig in alle kneuzingen, byzonder aan het hoofd.*

Spiritus Formicarum. Mieren Geest.

- ℞. Formicarum, mensibus *Neem*, Mieren, in Juny of
 Junio vel Julio cap- July gevangen,
 tarum, *libram unam.* een pond.
 Spiritus Vini rectificati. Gerectificeerden Wyn-
Libras duas. geest, twee ponden.

Meng en destilleer het uit het waterbad.

Gebruik, *kan met water, of water-azyn verdund, in kneuzingen en ontwrichtingen gebruikt worden. Maar wordt ten onrechten in Zinkingen en Jichtsmerten aangepreezen.*

**Spiritus Lumbricorum Aardwormen-
Terrestrium. geest.**

- ℞. Lumbricorum terres- *Neem*, leevendige Aard-
 trium vivorum, wormen, twee ponden.
Libras duas.
 Spiritus vini ordinarii, Gemeenen Wyn-
Libras quinque & geest, zestehalf
semi-libram. ponden.

Laat dit twee dagen staan weeken, en destilleer het met een zacht vuur tot op de helft.

Gebruik, *is van het zelve nut als de Mieren-geest (*)*

Spiritus acidi. Zuure Geesten.**Spiritus Vitrioli. Vitriool Geest.**

- ℞. Olei Vitrioli, *Libram* *Neem*, Vitriool-oli, een
unam. pond.

(*) De Schryver maakt hier, in naayvolging van anderen, alleen gewag van *Wyngeesten* (Spiritus Vinosi) zonder de *Koorngesteeten* (Spiritus frumenti, farinosi) in aanmerking te neemen: het is desniëttegenstaande zeker, dat in verscheidene gevallen, de laatsten voor de eerste kunnen gebezigd worden. Sommige zyn zelfs van gevoelen, dat de Koorngesteete in onze landen veiliger dan de Wyngeesten te gebruiken zyn. De ondervinding immers leert dat aanhoudende drinkers van sterke geesten, eer hunne sterke geesten door Brandewyn dan door Jenever kunnen verdrinken.

Aquæ simplicis, *Libras*
sex.

Water, zes ponden.

Meng het voorzichtig te samen.

Gebruik, *stelt het bloed, zoomen het zuiver oplegt.*
Wordt vermengd onder Gorgeldranken en Waschingen,
die tegen de ontsteekingen en het bederf dienen.

Spiritus nitri fumans. Rookende Salpe- ter-geest.

℞. Nitri siccissimi in pul- *Neem*, zeer droogen en tot
verem triti, poeder gemaakten Sal-
Libras tres. peter, drie ponden.

Doet dit in een droogen, heetgemaakten glaazen
kromhals, en giet 'er drupwyn op.

Olei Vitrioli concen- Geconcentreerde Vitriool-
trati, *Libras duas.* oly, twee ponden.

De openingen wel geslooten, destilleere men het
met een zacht vuur uit het zand. De geest onder de
gedaante van roode dampen in het glas voortkomen-
de, worde met een glazen stop wel bewaard.

Gebruik. *Dit is een bytend middel, het welke om*
de aardächtige samengroyingen, en eeltächtige uitwas-
sen te ontbinden, kan gebezigt worden.

Spiritus salis con- Geconcentreerde centratus. Zout-geest.

℞. Salis communis in pul- *Neem*, gemeen Zout, tot
verem redacti, poeder gemaakt,
Libras duas. twee ponden.

Doet dit in een langgebuisden glazen kromhals, en
giet 'er allengskens by

Olei Vitrioli Anglici. Engelsch Koperrood,
Libram unam. een pond.

Men hechte den ontvanger, wanneer hy van binnen
met zoutgeest bevochtigd is, en de openingen wel
gelutteerd, destilleere men den geest door een lang-
zaam vuur uit het zand, welke alsdan in de gedaante
van

van rook te voorschyn komt en die door een nieuwe destilleering gerectificeerd kan worden.

Gebruik. *Is goed om eeltachtige wratten wegteneemen, indien men ze 's daags tweemaal daer mede bestrykt. (*)*

Spirit. alcalini. Loogzoute Geest,

Spiritus salis Ammoniaci. Geest van Ammoniaczout.

℞. Salis Ammoniaci in *Neem* Ammoniaczout in
pulverem triti, poeder, een pond.
Libram unam.
Cinerum Clavellatorum Weedasche, twee ponden.
Libras duas.

Samen in een glazen Kromhals gemengd, giet'er by
Aquæ puræ, *Libras tres.* Regenwater, drie ponden.
Destilleer het met zacht vuur tot vier ponden.

Gebruik. *Temt het vergif der venynige fransche Slangen, het verdunt, heelt het beenbederf, Winddoorn, Dubbellediging der Engelsche Ziekte, en Melkgezwellen.*

Spiritus salis Ammoniaci, cum Calce Paratus. Geest van Ammoniaczout, met Kalk bereid.

℞. Salis Ammoniaci depu- *Neem*, gezuiverd Ammo-
rati, *Libras duas.* niaczout, twee ponden.
Calcis vivæ recenter pa- Ongebluschten Kalk,
ratæ, *Libras duas &* derdehalf ponden.
Semi Libram.

Yder

(*) Alle zuure geesten wederstaan het bederf, dat uit eene loogzoute gisting voortkomt, gelyk de Scheurbuik enz. uit dien hoofde kan men dezelve niet zonder gevaar gebruiken in gezwollen en zweeren, daar in het zuur zelf de overhand heeft, gelyk in het Kreeft-gezwel en Kreeft-zweer.

Yder op zich zelfs tot poeder gebragt, doe het in eenen wyden en beharnasten Kromhals, en giet'er op

Aquæ puræ , *Libras*
quindecim.

Regenwater , *vyftien*
ponden.

Houd de opening van den Kromhals met de hand gesloten , schud hem wel om , lym 'er een wyden ontvanger aen , en begin te gelyk de destilleering met een zacht vuur tot zes of zeven ponden Geest overgaa , welken men in een wel besloten vat bewaare.

Gebruik *Hy word ook Spiritus Salis Ammoniaci causticus of bytende Sal ammoniacgeest genoemd. Hy brengt de diergelyke deelen tot bederf, en verteertze. Lofst aardächtige Knobbels op.*

Spiritus salis ammoniaci succinatus. **Geest van ammoniaczout, met Barnsteen oli.**

R. Olei succini rectificati,
guttas quadraginta.

Neem gerectificeerde
Barnsteen-oli,
veertig druppen.

Spiritus vini rectificati,
unciam unam.

Gerectificeerden
Wyngest,
een once.

———— Salis ammoniaci
vinosi, *uncias*
duodecim.

Wyngest van
Ammoniac-zout.
twaalf oncen.

Destilleer dit samen met een maatig vuur uit den Kromhals.

Gebruik. *Deeze Geest wordt Aqua Lucis of Eau de Luce genoemd. Hy wordt in den beet der vergiftige Fransche en Italiaansche Slangen, zoo innerlyk als uiterlyk gebruikt, als een byzonder soort-middel gehouden; doch in diergelyke Slangenbeeten, zyn alle vluchtige loogzouten voordeelig.*

Spi-

Spiritus salis Ammoniaci vinosus.

℞. Salis Ammoniaci in
pulverem triti,
semi libram.
— Tartari, libram.
unam.

Meng het in een glazen kolf, en giet 'er op

Spiritus vini non recti-
ficati, libras quatuor.

Destilleer by maatig zandvuur twee ponden geest.

Gebruik. *Is een kostelyk ontbindend of verdeelend middel, waarom het in Krop- en Melk-gezwellen ge- bezigd wordt. (*)*

Wynggeest van Ammoniac-zout.

Neem Ammoniac - zout
tot poeder gewree-
ven, een half pond.
Wynsteen - zout,
een pond.

Ongereëttificeerden
Wynggeest, vier ponden,

Spiritus neutri sen Salsi.

Middelzoute Geesten.

Spirit. Mindereri. Geest van Mindererus.

℞. Salis ammoniaci vola- Neem vluchtig ammoniac-
tilis, quantum vis. zout, zoo veel gy wilt.

Giet 'er allengskens, al omroerende, op; overge-
haalden Azyn zoo veel tot dat het niet meer opbruischt.

Gebruik. *Is een overheerlyk oplossend middel, en word om verssheide gezwollen te verdeelen, gepreezen. (†)*

Spi-

(*) Alle Loogzoute geesten zyn dienstig in gevallen daar het zuur de overhand heeft, anders zyn zy werkloos in den middel- stand, of gevaarlyk, wanneer de Loogzouten zelve de zondi- gende stoffe uirmaaken. Dezelve vlugge loogzoute geesten uit een nauwgehalsd flesje opgesnooven, worden nuttig bevonden in flauten, onmachten, bezwymingen, hartvang, geraaktheid enz. om den aanval te stillen en te verdryven.

Het bekende *Eau de Luce* ach ik het beste, dat tot heden bekend is: byzonder in moederflouten,

Spiritus acidi
dulcificati.

Zuurzoete
Geesten.

Spiritus Vitrioli.
dulcis.

Zoete Vitrool-
geest.

Zie, Liqueur annodynus minerali.

Spiritus Nitri
dulcis.

Zoete Salpeter geest.

℞. Spiritus vini rectifica-
tissimi, *Libras duas.*

Neem gerectificeersten
Wyngeest,
twee ponden.

Druip'er allengskens op
Spiritus nitri fumantis,
uncias duas.

Rookenden Salpeter-
geest, *twee oncen.*

Destilleer het, na dat het eenige dagen in digestie
gestaan heeft, uit een kolf en herhaal het andermaal.

Gebruik, *neemt het beenbederf weg, en stelt hem paalen.*

Spi-

(†) De middelzoute geesten, gelyk de geest van Mindererus, zyn
het veiligste te gebruiken in gezwollen, waar van men de eigen-
lyke geaartheid der inhoudende beschadigende stoffe niet kent.

Zie hier een middelzoute geest; die uiterlyk, in gezwollen, en
innerlyk, in de scheiding der heete koortsen wonderen verricht.

℞. Succ. Citrior. destill. q. v.

admisce paulatim. subinde agitando.

Sal Cardui Benefici

donec non amplius effervescat.

Zoo men het Citroenzap door den gezegenden Distel, niet
volkomen verzadigt, verkrygt men een zuuren middelgeest, die
in de gezwollen der Vet. en Vleeschdeelen de bederving weder-
staat, zoo men door verwarming boven de verzadiging gaat,
bekomt men een loogzouten middelgeest, die in kliergezwollen
het meeste vermogen betoont.

Spiritus salis dulcis. Zoete Zoutgeest.

℞. Spiritus vini rectificatis- *Neem gerectificeersten*
 simi, *Libram unam.* *Wynggeest, een pond.*

Giet het in een wyd Phioolglas, en druipe'er langzaam by

Spiritus salis concentrati, *Geconcentreerden Zout-*
Unciam unam. *geest, een once.*

Laat het samen eenige dagen, in een wel gesloten vat in digestie staan; destilleer het vervolgens uit het zand, en herhaal zulks vyf maalen.

Gebruik. *Met Roozenhonig gemengd, geneest den Waterkanker des monds; en met vloeipapier voorzichtig aangebracht, neemt het de ruigheid weg, en doet de haren uitvallen.*

Naphtha, seu Aether Vitriool Æther. Vitrioli.

℞. Olei Vitrioli glacialis. *Neem Vitriool-oli.*
 Spiritus vini rectificatis- *Gerectificeerste Wyn-*
 simi, *ana Librastres.* *geest, van elks drie*
ponden.

De oli worde voorzichtig en allengs in den wynggeest gedruipt; naa twee dagen digestie, destilleere men eerst met een maatig vuur zes oncen uit de Retort; die men weg neemt.

Daar naa voege men den Ontvanger weder aan, en vaare met de destilleering voorzichtig voort, met een maatig vuur; ten einde de massa niet opvliege, tot dat in den Ontvanger streepen, en in de Retort blaasjes verscheinen. Het overgehaalde vocht mengte men met tweemaal zoo veel water; en dus verscheynt de Naphtha op de oppervlakte. Dezelve afgescheiden, en door opgegooten water van haar zuur gescheiden, bewaare men in een vles met eenen glaazen stop voorzien.

Gebruik. *Ik heb de hevigste Tandsmerten gestild, wanneer ik een druppel met Boomwol in een holle Kies bragt. De kranken zeiden, dat sy daar van een koude als ys gevoelden. (*)*

Tinc-

Tincturæ. Tinctuuren.

Tinctuuren.

Tinctura. Aloës.

Aloë Tinctuur.

℞. Aloë Succotrinæ,
 uncias duas.
Spiritus vini rectific.
 uncias decem.

Neem Aloë succotrina,
twee oncen.
Gerectificeerden
Wyngceest, tien oncen.

Laat dit genoegzaamen tyd staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Word geprezen om zweeren, byzonder die wormachtig zyn, te zuiveren en te heelen. Maar lang gebruikt, schoon uitwendig, verwekt sy den buikloop.*

Tinctura Benzoës.

Benzoin Tinctur.

℞. Benzoës contritæ,
uncias duas.
 Spiritus vini rectific.
Libram unam.

Neem fyngestooten Benzoin.
twee oncen.
Gerectificeerden
Wyngeest, een pond.

Laat het in een glas eenige dagen op een zandvuur staan trekken, schud het een en andermaal om, en filtreer daarna de uitgetrokke Tinctuur.

Gebruik. *Met water vermengd, is het een Cosmeti-*
cum, Blanket-middel.

Tinctura Catechu.

Casjou Tinctuur.

℞. Catechu, *uncias duas.*
Spiritus vini rectific.
uncias decem.

*Neem Casjoe , twee oncen.
Gerectificeerden
Wyngaest , tien oncen.*

Laat dit twee dagen tyd staan trekken , en zyghet door.

Ge-

(*) De Zoetzuure Geesten zyn in allen gevalle van een veiliger gebruik dan de ongezoeten : om dat zy de natuur der diergelyke vochten meer evenaaren.

De *Naphtha Vitrioli* word in Engeland en elders met een goed gevolg, in allerlei ledesmerten gebezigt: zy schynt plaatselyk zenuwdoovend van aart te zyn.

Gebruik. *Heelt den scheurbuik des monds en tand-
vleesch.*

Tinctura Succini Barnsteen Tinctuur.

℞. Succini citrini, *Neem Geelen Barnsteen,*
 uncias duas. *twee oncen.*
Liquores anodynii Mi- *Pynstillend Mineraäl-*
neralis, *libram unam.* *vocht, een pond.*

Laat het drie dagen in een Zandbad staan trekken,
en zyg het door.

Gebruik. *Bepaalt het beenbederf, en heelt het zelve.*

Tinctura serpen- Slangenwortel Tinc- tariæ. tuur.

℞. Radicis Serpentariæ *Neem Virginie Slangenwor-*
 Virginianæ, uncias tres. *tel, drie oncen.*
Spiritus vini non rectifi- *Wynggeist, twee*
cati, *libras duas.* *ponden.*

Laat het zonder vuur staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Wederstaat de verrotting krachtdaadig, en
daarom in vervuilde zweeren zeer nuttig.*

Tinctura Tartari. Wynsteen Tinctuur.

℞. Salis Tartari puri, *Neem zuiver Wynsteen-*
 libram unam. *zout, een pond.*

Laat het in een Smeltkroes by hevig vuur smelten,
tot dat het rood worde, giet het heet in een verwarm-
den Mortier, schielyk gestoten, doe het in een Phio-
le, en giet 'er op

Spiritus vini rectificatis- *Gereëctificeersten Wyn-*
simi, *libras duas.* *geist, twee ponden.*

Laat het eenige dagen in het Zandbad staan trek-
ken, schud het somwylen om, en de roode uitge-
trokken Tinctuur zyge men door.

Gebruik. *Het heelt de dubbele geleding der Engel-
sche Ziekte, en de daar uit onstaane Zweeren, Pyp-
zweeren, Beenbederf, Winddoorn en gezwellen.*

Tinctura Cantharidum.

℞. Cantharidum in Pulverum tritorum, *uncias duas.*

Spiritus vini rectificati, *libram unam.*

Laat het twee dagen staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Is zeer werkzaam om witte gewricht gezwellen en Zinkingsmerten te verdeelen.*

Spaansche Vliegen Tinctuur.

Neem fyn gestooten Spaansche Vliegen, twee oncen.

Gerectificeerden Wyngeest, *een pond.*

Tinct. Opei seu Laudanum Liquidum.

℞. Extracti Opii, *uncias duas.*

Croci, *Semi unciam.*

Vini Hispanici, *libram unam.*

Laat het samen drie dagen staan trekken, zyg het door, en pers het uit.

Gebruik. *Meng het met St. Janskruid-Oli, en leg het op eene wonde, zo door dezelve eenen doodkramp (Tetanus) ontstaat.*

Tinctuur van Heulsap.

Neem Gezuiverd Heulsap, twee oncen.

Saffraan, *een half once.*

Spaanschen Wyn, *een pond.*

Essentiæ.**Essentzen.****Essent. Aristolochiæ. Ronde Osterlucy rotundæ. Essentz.**

℞. Aristolochiæ rotundæ, *uncias duas.*

Spiritus vini rectificati, *uncias decem.*

Neem Ronde Osterlucy, twee oncen.

Gerectificeerden Wyngeest, *tien oncen.*

Laat het vier dagen staan trekken, druk het uit, en doorzyg het.

Gebruik. *Wordt in het Beenbederf gepreezen.*

Es-

Essentia Balsami Peruviaansche Balsem Peruviani. Essentz.

℞. Balsami Peruviani, *Neem Peruviaansche Balsem*
uncias unam. *een once.*
 Spiritus vini rectificati, *Gerectificeerden Wyn-*
libram unam. *geest, een pond.*

Laat het drie dagen trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Wordt gebezigt om Wonden en Zweeren te heelen.*

Essentia Pini. Pyn Essentz.

℞. Extracti Summitatum *Neem Extract van Pyn-*
 pini Aquosi, *uncias* *knoppen, twee oncen.*
duas.
 Spiritus Cochleariæ, *Geest van Lepelbladen,*
uncias decem. *tien oncen.*

Laat het op een matig vuur staan' trekken, tot dat het ontbonden zy, en zyg het door.

Gebruik. *Wordt voorgeschreeven om scheurbuikige Ziekten te geneezen, is zeer goed voor vuile monden.*

Essentia Mastichina. Mastik Essentz.

℞. Gummi Mastichis, *Neem Mastik, een once.*
unciam unam.
 Spiritus vini non rectif., *Gemeen en Wyngeest,*
libram unam. *een pond.*

Laat het drie dagen trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Is een overheerlyk wondmiddel, by ontblooten en gekwetste beenen, wederstaat en geneest het Beenbederf. In de wonden der vliezen, peezen en banden, is het, wanneer de ontsteeking gestild is, zeer voordeelig.*

Essentia Corticis Kina Essentz.

Peruviani.

℞. Cortis Peruviani, *Neem Kina, twee oncen.*
uncias duas.
 Spiritus vini rectific. *Gerectificeerden*
uncias decem. *Wyngeest, tien oncen.*
 Laat

Laat het samen vier dagen staan trekken , pers het uit , en zyg het door.

Gebruik. *Wederstaat op eene krachtdaadige wyze het vochte koudvuur , en de verrotting ; om welke reden zy in rottige wonden en zweeren van zulk een groot nut wordt bevonden.*

Essentia Myrrhæ. Myrre Essentz.

℞. Myrrhæ electa com-
minutæ , *uncias duas.*

Neem kleingestoote uit-
gezochte Myrre ,
twee oncen.

Spiritus vini rectificati ,
libram unam.

Gerectificeerden
Wyngest , een pond.

Laat het samen drie dagen staan trekken , pers het uit , en zyg het door.

Gebruik. *Heeft eene Verrotting wederstaande , zuiverende en wondheelende kracht ; waarom zy in rottige zweeren en beenbederf dienstig is.*

Essentia Euphorbii. Euphorbiums Essentz.

℞. Gummi Euphorbii ,
sesqui unciam.

Neem Euphorbium ,
ander-half once.

Spiritus vini rectificati ,
libram unam.

Gerectificeerden
Wyngest , een pond.

Laat het drie dagen staan trekken , en zyg het door.

Gebruik. *Heeft een wegbytend vermogen , en bekwaam om het beenbederf weg te neemen. (*)*

Ex-

(*) Wy hebben hier het Duitsche gebruik des Schryvers gevolgd ; met onderscheid tusschen *Tinctuuren* en *Essentzen* te maken ; het welke by den Nederlander in onbruik is geraakt : wy noemenze alle *Tinctuuren* ; om dat in de daad , *Essentzen* niet dan verdikte *Tinctuuren* zyn.

Extracta. Uittreksels.

Extractum Cicutæ. Uittreksel van Scheerling.

℞. Herbæ Cicutæ recentis, *Neem versche Scheerling,*
quantum vis. *zo veel gy wilt.*

Druk het sap uit , en kook het in een verglaasden aardn Pot, op een matig vuur , onder gestadig om roeren, tot de dikte van een Extract.

Gebruik. *Dit Extract met Kalkwater verdund, is in Kankerzweeren een krachtig middel.*

Extractum Myrrhæ. Uittreksel van Myrre.

℞. Myrrhæ rubræ in pul- *Neem roode grof gestoote*
 verem Grossiusculum *Myrre, een half pond.*
 tritæ, *semi libram.*

Besprengze met

Liquores nitri fixi, *Vast Salpetervocht,*
unciam unam. *een once.*

Met een houten Spatel , wel omgeroerd , laat het veertien dagen in een Kelder staan, op dat de Myrre geheelyk ontbonden worde. Giet'er dan het water op , en roer de massa om. Laat het daarnaa in rust , tot dat een dik nederzetzal verschynt. Het bovendryvende gekleurd water giete men af , dit herhaale men zoo menigmaal , tot dat het opgegooten water nalaat kleurig te zyn. Giet eindelyk al dit water te samen , en waassem het , op een matig vuur , uit, tot de dikte van een Extract.

Gebruik. *Wederstaat de verrotting en het Beenbederf, is dierhalven in Zweeren, uit deeze oorzaak voortskomende, het beste middel.*

Ex-

Extractum Opii. Uittreksel van Heulsap.

℞. Opii Thebaici, *Neem Thebaansch Heulsap,*
uncias quatuor. *vier oncen.*
 Aquæ pluvialis, *Regenwater, vier*
libras quatuor. *ponden.*

Los het in een glazen Kolf op. Laat de oplossing door filtreer papier loopen, en damp het uit by matige warmte, tot de diekte van een Extract.

Gebruik. *in kies- of tandpyn, laate men een Grein daar van in de holte loopen.*

Extractum Saturni. Uittreksel van Lood.

Zie, Acetum Lithargyrii Concentratum.

Fel Tauri inspissatum Verdikte Ossegal.

℞. Fellis Bovini, *Neem Ossegal, zoo veel gy*
quantum vis. *wilt.*

Laat het by een lenig vuur tot de dikte van een Extract uitdamden.

Gebruik *Met water verdund, neemt het de vlekken en nagels van het doorschynende Hoornvlies weg.*

Olea expressa. Uitgep. Olien.

Oleum Amygdalarum dulcium. Zoete Ammandel Oli.

℞. Amygdalarum dulcium *Neem versch gedroogde*
 Recentium Siccatarum, *zoete Amandelen,*
quantum vis. *zo veel gy wilt.*

Stamp ze in een Mortier, doe ze in een Hennipen Zak, en druk 'er door middel van een pers allengs, zonder vuur, de Oli uit.

Ge-

Gebruik. *Komt in verzachtende zalven en smeeringen. Is voordeelig in sommige vlekken van 't hoornvlies en van de huid.*

Op de zelve wyze worden bereid

Oleum Amygdalarum	Bittere Ammandel	} Oli.
amarum . . .		
— Lini . . .	Lyn	
— Seminum Hyos-		
ciami . . .	Bilzenzaad	
— Olivarum. . .	Olyf	
— Juglandum . .	Okkernoot	
— Sesami . . .	Sesams	

Oleum Ovorum.

Eiër Olie.

℞. Ovorum recentium ad
duritiem coctorum,
quantum vis.

*Neem versche, hardge-
gekookte Eiëren,
zo veel gy wilt.*

Neem de doiren, klopt en braadze in eene pan, tot bruinrood wordens toe, of tot dat eenige vochtigheid uitzweet; noch heet zynde, doe ze in eenen linnen zak, en pers 'er de oli, onder eene warme Pars uit.

Gebruik. *Wordt gepreezen, om de klooven der borst-
tepels en lippen, verbrandingen en smertende speenade-
ren te geneezen.*

Oleum nucis Muschatæ. Muscaat-oli.

℞. Nucum Moscatarum con-
tuserum, quantum vis.

*Neem Fyngestootene
Nooten-Muscaat,
zo veel gy wilt.*

Laat ze met den damp van warm water bedauwen, en pers 'er warm de oli uit.

Gebruik. *Dient om Balsems en Smeersels te ver-
vaardigen.*

Olea

Olea Stillatitia. Overgeh. Olien.

Oleum Anisi.

Anys - olie.

℞. Seminis anisi contusi, *Neem* Fyngestooten Anys-
Libras duas. zaat, twee ponden.

Laat het drie dagen staan weeken in

Aquæ pluvialis, *Regenwater*, acht ponden.
Libris Octo.

Salis communis, *Keukenzout*, een half pond.
Semi-libra.

Destilleer het door de blaas, en scheid de oli,
 naar de kunst van het water af.

Gebruik. *Wordt gebruikt, om het ongedierte op het
 hoofd te verdryven.*

Op dezelve wyze worden bereid

Oleum Spicæ	Spyk	} Oli.
— Chamomillæ . .	Kamille	
— Juniperi . . .	Jenever	
— Caryophyllorum.	Nagel	
— Corticum Auran- tiorum . .	Oranje	
— De Cedro. . .	Ceder	
— Ligni Rhodii. .	Roozenhout.	

Oleum seu Spiritus Terebinthinæ.

Terpentyn Oli.

℞. Terebinthinæ Claræ, *Neem* heldere Terpentyn,
libras duodecim. twaalf ponden.

Doe het in eene kopere blaaze en giet'er by

Aquæ puræ, *libras* *Regenwater*, acht- en
quadraginta octo. veertig ponden.

Begin te destileeren, en scheid de ætherische oli,
 die ook Terpentyngeest genoemd wordt, van het
 water af.

Ge-

Gebruik. *Deeze oli wordt in de wonden der hersenen en zenuwen gepreezen ; doch is te scherp en ontsteekend. Kan deswegens , naauwlyks als naa de ontsteeking gebezigd worden. Wederstaat de verrotting en beenbederf, bloot daar op gelegen ; dood het ongedierte, en dient daarom in wormzweeren. Het is het zekerste bloedstelpend middel, indien het warm op de gekwetste slagader gelegd wordt. Verdeelt koude gezwellen en beschermt de deelen tegen de koude ; waarom zy voor winterhielen gepreezen wordt.*

Oleum Vitrioli.

Vitriool Oli.

℞. Vitrioli , *quantum vis.*

Neem Koperrood , zo veel gy wilt.

Wordt met een zacht vuur , tot geelwordens toe, gecalcineerd, en uit eene aarde retorte , gedurende byna acht dagen , met een Reverbereer vuur gedestilleerd. De Phlegma en de Geest worden byzonder opgevangen. De oli , die eindelyk onder de gedaante van ys te voorschyn komt , moet zorgvuldig voor de lucht bewaard worden.

Gebruik. *Is een scherpbytend zuur en wordt gebruikt om het beenbederf en weeldrig vleesch weg te neemen. Komt in het bloedstelpend water.*

Olea cocta.

Gekookte Olien.

Oleum Absynthii Coctum.

Gekookte Alzem. Oli.

℞. Foliorum Absynthii
juniorum recentium,
libram unam.

Neem Versche jonge alsem-bladen, een pond.

Gesneeden en gekneusd , giet 'er op

Olei olivarum , libras duas.

Naa drie dagen , op een maatig vuur getrokken te hebben , kook het , met een houten spatel gestadig

F

roe-

roerende , tot dat al het vocht verteerd zy ; het welk men ontwaart , wanneer men van deezen droessem (Magma) een weinig op de koolen werpt , en straks zonder eenig gesis of geknap , vlam vat. Als dan neemt men het vaardig van 't vuur , doet het in een zak , en onder eene warm gemaakte pars , drukke men 'er alle oli uit , welke , naa dat het koud geworden is , van het neerzetzel afgescheiden wordt.

Gebruik. *In den Endeldarm gespooten , doodt zy de Aars-maden.*

Op deeze wyze worden mede bereid

Oleum Hyperici . .	St. Janskruid	} Oli.
— Laurinum . .	Laurier	
— Rosatum . .	Roozen	
— Lumbricorum terrestrium.	Aardwormen	

Olea infusa. Opgegooten Oliën.

Oleum Liliorum Witte Lely-oli. Alborum.

℞. Florum Liliorum albo- *Neem Witte Lelyen.*
rum absque Antheris.

Olei Olivarum , ana Olyf-oli , *van elks*
partes æquales. *even veel.*

Laat het eenige dagen staan weeken , en in de Zon-
nestraalen trekken.

Gebruik. *Heeft eene weekmaakende , en pynstillende*
kragt , en ter dier oorzaake in verbrandingen gebruikt.

Oleum Schorpionum. Schorpioen-oli.

℞. Scorpiones vivos No. *Neem Levendige Schor-*
quadraginta. *pioenen , veertig stuks.*
Olei Olivarum , Olyf-oli , *een pond.*
libram unam.

Laat

Laat het in eene warme plaats veertien dagen staan weken, kook het daar na in een heet bad, pers het uit, en zyg het door.

Gebruik. *Deeze oli smeert men op de Schaam- en Nierdeelen, om de pis en steen af te zetten. Wordt ook tegen de steek der venynige dieren gepreezen.*

Olea Empyreu-Gebrande Oliën. matica.

Oleum Cornu Cervi. Hertshoorn-oli.

℞. Cornu Cervi frustulatum
concisi, *quantum vis.*

Neem aan stukken gesneeden hertshoorn, zo veel gy wilt.

Doe het in eene geluteerde Retort, of in eenen yzeren kolf, die met eenen verglaasden aarden helm voorzien is, en haal by open vuur allengs trapswyze, tot gloeyend wordens toe, van Retort of kolf allen geest, met Phlegma, vluchtig zout en oli over: scheid ze van malkanderen af, bewaar ze elk byzonder.

Gebruik. *Is een doordringende en verdeelende oli; waarom zy by verdeelende Pleisters en zalven gemengd kan worden.*

Oleum Succini. Barnsteen-oli.

℞. Succini contusi vel rasi,
quantum vis.

Neem, fyn gestooten Barnsteen, zo veel gy wilt.

Gemengd met zand, destilleer den zelven met een vuur, trapswyze versterkt: de overgehaalde oli wordt met Pekel uit een glaazen Kolf gerectificeerd.

Gebruik. *Wordt tot bereiding van het Eau de Luce gebruikt.*

Oleum

Oleam Tartari foetidum.

Stinkende Wyn- steen-oli.

℞. Tartari rubri depurati,
*quantum sufficit ad re-
pletionem retortæ ter-
reæ ad duas tertias,*

Neem, gezuiverden roo-
den Wynsteen, zo
veel genoeg is, om
twee derde deele ee-
ner retortie te vullen.

Een wyde ontvanger aangelegd, destilleer met een zacht vuur de Phlegma; maar zodraa witte wolkjes te voorschyn komen, leg dan eenen anderen ontvan- ger aan, sluit de voegen wel, en dryf met het sterk- ste vuur, beide geest en oli over; scheid ze door middel van een Scheideglas van malkanderen, en des- tilleer yder byzonder, uit een kolf. De oli moet met water gerectificeerd worden. De massa, welke naa de destillatie overblyft, is, naa dat zy gecalcineerd is, het *Wynsteen zout*.

Gebruik. *Is eene zeer doordringende artzeny, welke om de Tophi en verharde gezwellen te verdeelen, pleegt gebruikt te worden. Men zegt, dat zy de styfheid der banden en peezen geneest.*

Oleum Philosophorum Tichgel-oli.

℞. Olei olivarum,
quantum vis.

Neem, Olyf-oli, zo veel
gy wilt.

Besproei daar mede fyngestootene Tichgelsteen, of asch, of leevendigen kalk, of dat beter is, harde koolen-stof; destilleer het uit de Retort, en Rectifi- ceer het.

Gebruik. *Is Olyf-oli, met de bytende stof des vuurs eenigermate bezwangerd. 't Is een verdeelend middel.*

Oleum Ceræ.

Wasch-oli.

℞. Ceræ flavæ,
quantum vis.

Neem, geel wasch, zo veel
gy wilt.

Gesmolten met eens zo veel zand in eene Retorte, destilleer het. Na een zuur vocht, komt eene dikke oli te voorschyn, welke zich aan den hals hecht, ten
zy

zy het door heete koolen aangestookt wordt. Het wordt in eene dunne oli gerectificeerd, wanneer het eenige maalen uit het zand gedestilleerd wordt.

Gebruik. *Is zo dik als boter, en uit dien hoofde het zachtste en verzachtenste smeersel; het welke ingewreeve, styve, geborstene, en door koude of vuur gespleetene ledemaaten, heelt.*

Olea per deliquium.

Gedroopene Oliën.

Oleum Tartari, per Deliquium.

Gedroope Wyn- steen-oli.

℞. Salis Tartari,
quantum vis.

*Neem, Wynsteen-zout,
zo veel gy wilt.*

In een linnen zak gedaan, hang het in den kelder, en laat het afdruppende vocht in eene ondergeplaatste schotel ontvangen.

Gebruik. *Is een bytend en loogzout vocht: met water vermengd, is het een zuiverend en zuurtemperend middel; en heelt dierhalven de Engelsche Ziekte- en Klierkwaalen.*

Oleum Causticum Camphoræ.

Campher - oli.

℞. Camphoræ tritæ,
uncias tres.

*Neem, gestooten Campher,
drie oncen.*

Spiritus nitri,
uncias sex.

Salpeter-geest, zes
oncen.

Laat het in een wel beslooten vat staan digereeren. Neem'er, naa de gedaane ontbinding, de bovendryvende oli af.

Gebruik. *Deeze Oli is wegbytende; en wordt gebruikt, om fungeuze vleesch-uitwassen, en verharde kan-*

kanten van zweeren weg te neemen. N. B. Men moet tusschen Oleum Camphoræ en Oleum Camphoratum onderscheid maaken. Van de laatste hier naa.

Oleum Myrrhæ.

Myrre - oli.

℞. Myrrhæ electæ,
quantum vis.

*Neem, uitgezochte Myrre,
zo veel gy wilt.*

Los het in Honigwater op, zo veel mogelyk zy.

Gebruik. *Is zuiverend, het bederf wederstreevend, en wondheelend; nuttig in rottige zweeren en beenbederf.*

Mella.

Honigen.

Mel despumatum. Gezuiverde Honig.

Men kooke den gemeenen Honig met een vierde deel zuiver water, schuime hem wel af, en zyge hem door eene wollen Lap; om verder ter dikte van Syroop gekookt te worden.

Gebruik. *Dus wordt de Honig van alle onzuiverheden best gereinigd.*

Mel Rosarum.

Roozen Honig.

℞. Mellis despumati,
quantum vis.

Neem, gezuiverden Honig, zoo veel gy wilt.

Wordt met het vierde deel Roozenwater gekookt, afgeschuimd, doorgezygd, en tot de dikte van Syroop uitgekookt.

Gebruik. *Wordt geprezen om de zweeren des monds te zuiveren. Komt uit dien hoofde in Mond- en Gorgeldranken te pas.*

Mel Chelidonii.

Honig van stinkende Gouwe.

℞. Mellis despumati,
libram unam.

Neem, gezuiverden Honig, een pond.

Suc-

Succi Celidonii,
uncias tres.

Sap van stinkende
Gouwe, drie oncen.

Kook dit ter dikte van Syroop.

Gebruik. *Is meer zuiverend dan de Roozen-honig,
en wordt om die reden by wond-inspuiting gemengd.*

Op deeze wyze worden ook bereid

Mel Mercuriale . . .	Bingelkruid	} Honig.
— Anthosatum . . .	Rozemaryn	

Oximel Simplex.

Azyn Honig.

℞. Mellis despumati, libras duas.	Neem, gezuiverden Ho- nig, twee ponden.
--------------------------------------	--

Aceti vini albi, libram unam.	Witten wyn-azyn, een pond.
----------------------------------	-------------------------------

Kook het ter dikte van Syroop.

Gebruik. *Met water verdund, is een heerlyk mond-
en gorgelwater, in de ontsteekingen des monds.*

Liquores.

Vochten.

Liquor nitri fixi.

Vast Salpeter vocht.

℞. Nitri puri, quantum vis.	Neem, zuiveren Salpeter, zo veel gy wilt.
--------------------------------	--

Laat dit in een grooten smeltkroes vloeyen, en
werp 'er lepelwyze in,

Carbonum contritorum, quantum sufficit.	Fyngestootene koolen, zoo veel genoeg is.
--	--

Naa de afbranding, laat het koud worden; en hang
ze in een linnen zak in een kelder, en vang het uit-
zypelende vocht in eene Schotel op.

Gebruik. *Men zegt, dat dit vocht, met veel water
vermengd, en in de Pisblaas gespuut, den steen zoude
oplossen.*

**Liquor Anodynus Pynstillend Mineraal-
Mineralis. vocht.**

℞. Spiritus vini rectifica-
tissimi, *Libras quatuor.*

*Neem, gereëficeersten
Wyngceest, vier
ponden.*

Giet 'er druppelswys op

Olei vitrioli, *uncias octo.*

Vitriool oli, *acht*
oncen.

Laat het acht en veertig uren in 't zandbad staan. destilleer het daar naa met een zeer zacht vuur, tot dat in de Retort blaazen te voorschyn komen. Zomen met de destilleering verder voortgaat, zo krygt, het anders aangename, en liefruikende vocht, eenen onaangenaamen zwavel-reuk.

Dit vocht word ligter gemaakt, wanneer men een deel *Vitriool æther*, met negen deelen gerectificeer-
sten Wynggeest mengt.

Gebruik. *Wordt in beenbedervingen gepreezen. Met water verlengd, en met Honig verzoet, is het een dierbaar wondmiddel.*

Liquor, seu Liquamen
Myrrhæ.

Vocht of Zap
van Myrre.

Zie Oleum Myrrhæ.

Myrre - oli.

Mucilagines.

Slymen.

Worden door weeking, kooking en kneuzing, met waterig scheivoch uitgetrokken.

Mu-

Mucilago Seminum Cydoniorum.

Queepitten Slym.

℞. Seminum Cydoniorum, *Neem*, Queepitten, *een*
drachmas duas. *half lood.*
Aquæ florum rosarum, *Roozenwater*, *zo*
quantum vis. *veel gy wilt.*

Op dat 'er, naar de kunst, een slymvocht van ge-
maakt worde.

Gebruik. *Is een omwindend en toesmeerend middel;*
en wordt daarom in de ontvelling der oogen, oogleden
en borst-tepels gepreezen.

Dus worden ook bereid

Mucilago Seminum Psyllii .	Vlooizaat	} Slym.
———— Gummi Arabici. .	Arabische Gom	
———— Radicis Althææ .	Heemst-wortel	

Sapones.

Zeepen.

Sapo Venetus.

Spaansche Zeep.

℞. Lixivii Saponariorum, *Neem Zeep-loog*,
Libras tres. *drie ponden.*
Olei olivarum recentis, *Versche olyf-oli*,
Libram unam. *een pond.*

Laat het naar de kunst tot een Zeep digereeren.

Gebruik. *Heeft een oplossende kracht; waarom de*
Spaansche Zeep, met water of melk opgelost, zeer nut
is, om verharde en scrophuleuze gezwellen te ontbinden
en te verdeelen.

Sapo Starkeyanus.

Zeep van Starkey.

℞. Salis Tartari calcinati, *Neem*, gecalcineerd en
& adhuc calentis, *noch heet wynsteen-*
unciam unam. *zout, een once.*
Olei Terebinthinæ, *Terpentyn - oli*,
uncias tres. *drie oncen.*

G

Wryf

Wryf het spoedig , lang en sterk , in een warmge-
maakte Mortier , tot dat de massa van Zeep gevormd zy.

Gebruik. *Het lost de Cystische en gewricht-gezwel-
len zeer wel op.*

Axungiaë.

Reuzels.

Axungia Porcina.

Varkens - reuzel.

℞. Pinguedinis Porcinæ ,
quantum vis.

Neem Varkens-vet , zo
veel gy wilt.

Smelt en zyg het door Lynwaad.

Gebruik. *Pleeft in de hedendaagsche practyk , by-
kans alleen tot vervaardiging der Zalven en Smeerzels
gebruikt te worden.*

Axungia Viperina.

Slangenvet.

℞. Pinguedinis Viperinæ
ab intestinis Separata ,
quantum vis.

Neem , Slangenvet van de
ingewanden gezuiverd
zoo veel gy wilt.

Smelt , en zyg het door Lynwaad.

Gebruik. *Is een dun vet , het welke meerendeels tot
Oogzalven gebruikt , en als een soortmiddel om de vlek-
ken van 't Hoornvlies te verdryven , geacht wordt.*

Medulla Ossium.

Been Merg.

℞. Medullæ Ossium ,
quantum vis.

Neem Been Merg , zo veel
gy wilt.

Smelt , en zyg het door Lynwaad.

Gebruik. *Is een dunne , doordringende , en zeer week
maakende vettigheid , een schoon middel om de spanning
der Ledemaaten , door styfheid der banden en peezen
veroorzaakt , te geneezen.*

Seba

Seba.

Talken.

Worden als de Reuzels en Vet bereid, en verschillen alleen door hunne meerdere hardheid.

Sebum Ovillum.

Schaape Talk.

℞. Pinguedinis ovillum,
quantum vis.

Neem Schaape-vet, zo
veel gy wilt.

Smelt en zyg het door.

Gebruik. *Wordt tot Pleisters en Zalven genomen, heelt de Winterhielen, en smartingen door wryven veroorzaakt.*

Op dezelve wyze wordt de *Hertstalk* bereid.

Butyrum Cacao

Cacao - Boter.

℞. Fructuum Cacao,
Libram unam.

Neem, Cacao-boonen,
een pond.

Braad ze zacht in eene pan, en van zyne schillen gezuiverd, stootze in een warmen mortier fyn; kook ze vervolgens in acht ponden water, tot dat de oli boven dryft, welke op het koude water gestold, afgenomen wordt.

Gebruik. *Deeze boter wordt niet ligt rans, kan dierhalven in steê van andere smeeren, by zalven gemengd worden. Is een kostelyk middel in geborstene lippen en tepels.*

Pulpæ Pomorum.

Appel - merg.

℞. Pomorum dulcium,
quantum vis.

Neem, zoete Appelen
zo veel gy wilt.

Kook ze in water, en zyg ze door.

Gebruik. *Wordt aldus tot een Oog-pap bereid.*

Rob Nucum.

Walnooten - gelei.

℞. Succī e nucibus viri-
dibus circa festum
Baptistæ extracti.

Neem zap van groene walnooten, omtrent S. Jan in den Zomer uitgetrokken.

Mel-

Mellis despumati , ana
libram unam

Gezuiverden honig ,
van elks een pond.

Kook het tot eene behoorlyke dikte, en doe'er op het laatst een half loot Kaneel by.

Gebruik. *Is een versterkend en ontbindend middel, en deswegens met water gemengd, een aangenaame gorgeldrank.*

Rob Mororum. Moerbeziën - gelei.

℞. Mora recentia matura , *Neem rype versche moerbeziën , zo veel gy wilt.*
quantum vis.

Kneus ze in een aarden vat , met een houten stamp-
per stukken , het zap uitgeperst , doe 'er de helfte
witten suiker by , en kook het in een aarden pot tot
de dikte van Syroop.

Gebruik. *Komt in Gorgeldranken en Mondspoelin-
gen tegen den scheurbuik.*

Op een zelve wyze worden bereid

Rob Ribesiorum . . . Gelei van Aalbeziën.

— Sambuci . . . — Vlierbeziën.

Resinæ.

Harsten.

Resina Pini.

Reinsche Harst.

De herstächtige sap , welke uit den wilden Pyn-
boom vloeit , wordt door de kooking tot een brossen
harst verdikt.

Gebruik. *Aldus bereid , wordt het onder den naam
van geelen Harst , in de Pleisters gebruikt. Is zacht
prikkelend van kracht.*

Colophonium

Spiegel-harst.

Het geene naa de overhaaling van Terpentyn-geest
of oli , overblyft , is gekookten Terpentyn , welke
met een zacht vuur , zonder water gekookt , *Colopho-
nium* of *Spiegelharst* genoemd word.

Ge-

Gebruik. *De Spiegelharst tot Poeder gebragt, word by den Heelkundigen het drooge Digestief genoemd. Het word in wonden en op aangestokene beenderen gestrooid, om eene zachte ettering te bewerken.*

Succi expressi. Uitgep. Sappen.

Men snydt de versche Planten, en in een hairen zak, drukt men 'er, onder een houten Pers, het sap uit.

Dus worden tot uiterlyk gebruik bereid,

Succus Acetosæ . . . Sap van Zuuring.

—— Nasturtii . . . —— Tuinkers.

—— Cochleariæ . . . —— Lepelbladen.

Deeze Sappen worden met Wond-wateren gemengd, om scheurbuikige zweeren te heelen.

Salia alcalina Vaste Loog- Fixa. zouten.

Sal Sodæ.

Potäsch.

℞. Sodæ Hispanicæ
quantum vis.

Neem Potäsch, zo veel
gy wilt.

Losze op in water, de doorgezygde ontbinding dampe men uit; men laate het Christallen schieten, en eindelyk, op dat al het Loogzout uitgetrokken worde, dampe men het tot droogwordens toe uit.

Gebruik. *Word tot bereiding van Loogen gebruikt, en toegedient in verscheidene kwaalen, die van het zuur, Engelsche Ziekte en Koningszeer voortkomen.*

Sal Tartari. Wynsteen-Zout:

De massa welke na de destillatie van de Wynsteen-geest en Oli overblyft, is het Wynsteen-zout.

Ge-

Gebruik. *Dient tot het zelve gebruik als de Potasch.*

Nitrum Fixum. Vaste Salpeter.

Zie Liquor nitri Fixi.

Salia acida. Zuure Zouten.

Tartarus.

Wynsteen.

Ontstaat uit de Most door de Wyngisting.

Chrystalli et Cre- Chrystallen en Room
mor Tartari. van Wynsteen.

℞. Tartari albi, aqua aliquoties abluti & triti,
libras duas.

Neem witten Wynsteen,
eenige maalen afgewassen en gestampt,
twee ponden.

Aquæ puræ, *libras*
Viginti quatuor.

Regenwater, *vier-en-*
twintig ponden.

Kook het in een aarden Pot, en laat het noch heet door een Hippocras-mouw in een ander vat loopen. Koud geworden, scheid het Crystallen, en boven op het water komt een korst bekend onder den naam van *Room*, die met de Crystallen door koud water afgewassen en gedroogd, op een steen tot een wit poeder gewreeven word.

Gebruik. *De Wynsteen-room, met veel water gekookt, en met Roozenhonig verzoet, is een zuiverend, en tegen ontsteeking dienend mondwater, dienstig tegen vuilen spruw en mondstank.*

Salia neutra. Middelenzouten.

Door konst bereide middelzouten worden zeldzaam uiterlyk gebruikt, en zyn van het gebruik der natuurlijke middelzouten. Zie de *Materia Chirurgica.*

Ni-

Nitrum depuratum. Gezuiverde Salpeter.

Laat de Salpeter in zuiver water smelten, damp die ontbinding uit, tot dat een vlies verschynt, zygt het door, en laat de Crystallen schieten.

Gebruik. *Het gezuiverde Salpeter word in Gorgel-dranken en Clysteeren tegen de ontsteeking voorgescreven.*

**Salia volatilia Drooge vluchtige
sicca. Zouten.****Sal volatile salis Am- Engelsch Reuk-
moniaci siccum. zout.**

℞. Salis ammoniaci,	<i>Neem Ammoniac - zout,</i>
<i>Libram unam.</i>	<i>een pond.</i>
Cretæ purissimæ,	Zuiver Kryt,
<i>Libras duas.</i>	<i> twee ponden.</i>

Sublimeer het met een sterk vuur uit de Retort.

Gebruik. *Kan voor het uiterlyk gebruik, even als het Zout van Hertshoorn, om de geesten op te wekken, in den neus opgesnooven worden.*

**Sal Viperarum Vluchtig zout van
volatile. slangen.**

℞. Viperarum exsiccata-	<i>Neem Uitgedroogde Slan-</i>
<i>rum, quantum vis.</i>	<i>gen, zo veel gy wilt.</i>

Destilleer ze als Hertshoorn.

Gebruik. *Is een toeverlaatend middel tegen den beet der Fransche en Italiaansche Slangen.*

**Sal Cornu Cervi Vluchtig Hertshoorn-
volatile zout.**

℞. Fragmentorum Cornu	<i>Neem, Hertshoorn, aan</i>
<i>Cervi, quantum vis.</i>	<i>brokken gesneden.</i>
	<i>zo veel gy wilt.</i>

Destilleer het met een toeneemend vuur, en geest, zout en oli zullen opstygen. Naa dat de oli afgenomen is, meng zout en geest met malkanderen, destilleer het noch eenige maalen voorzichtig met een maatig vuur, op dat beide zuiver, dat is, de geest zo helder als water, en het zout sneeuwwit, worde.

Gebruik. *Dient gelyk alle andere Loogzouten, om de gebreken der kliergezwellen, en die uit een scherp zuur ontstaan, te geneezen.*

Spongiæ præpa- Bereide Spon- ratæ. sen.

Spongia præparata. Bereide Spons.

Dun gesneedene, gedroogde en gezuiverde Spons wordt in gesmolten geel wasch gedoopt en sterk uitgedrukt.

Gebruik. *Hier van worden kleine wieken gesneden, welke Dilatoria genoemd worden: naardien zy de enge openingen der Wonden, Zweeren en Pypzweeren verwyden.*

Agaricus præparatus. Bereide Lorken- Zwam.

De Zwam van de stammen der Eiken verzameld, van synen buitensten witten harden bast, als mede van syne pypachtige zelfstandigheid gescheiden, in stukken gesneden, word zo lang met den hamer geklopt, tot dat het zo week worde, dat men het aan stukken kan ryten.

Gebruik. *Is een bloedstelpend middel; zo hy zelf vlak op de gewonde slagader gelegd kan worden.*

Bovista præparata. Bereide Bovist.

Het zachte, sponsachtige, en stoffige lichaam, welk onder de buite-huid van deezen zwam gevonden word, word 'er afgenomen en bewaard.

Ge-

Gebruik. *Wordt op de slagader gelegd, om het bloed te stelpen.*

**Præparata pro Pul- Bereidingen tot
verisatione. Poeder.**

De volgende artzeny-middelen, moeten, om derzelve hardheid wille in de Apotheeken bereid worden.

**Corallia alba & ru- Bereide witte en roo-
bra præparata. de Coraalen.**

In een yzeren mortier tot poeder gestooten, wryft men ze op eenen steen, met water zoo fyn dat zy tusschen de tanden niet meer en knerst, daarna droogt men ze uit.

Gebruik. *Dus worden zy tot uitgedroogde Poeders bereid waar mede men zweeren bestrooit.*

**Lapides Cancrorum Bereide Krefsts-
præparati. oogen.**

Wasch de Krefsts-oogen, of steenen eenige maalen met water af, en droogze telkens weder, stamp ze tot een fyn poeder, en laatze door een fyne zift loopen.

Gebruik. *Dus worden zy tot uitdroogende poeders bereid: waar mede men zweeren bestrooit.*

**Lapis Calaminaris Bereide Calmei-
præparatus. steen.**

℞ *Lapides Calaminaris Neem, uitgezochte Kalmei-
electi, quantum vis. steen, zo veel gy wilt.*

Laat ze eenige herhaalde maalen in een smeltkroes gloeyen, en telkens met water afwasschen, wryf hem daarna met water op eenen steen tot Poeder.

Gebruik. *Is droogend en samentrekkend; en daarom in oogwaters, zalven en pleisters gebruikt.*

Succinum Præpar. Bereide Barnsteen.

Wasch den Barnsteen, en droog hem weder, stoot hem fyn, en wryf hem met water op eenen steen tot een fyn poeder.

Gebruik. *Dus word hy in wonden van Peezen en banden gestrooid.*

**Galbanum Depu- Gezuiverde Galba-
ratum. num.**

Word in tyd van vorst gestampt en doorgezift.

Gebruik. *Dus word het voor Pleisters bereid.*

**Gummi Ammonia- Bereide Ammoniac-
cum Depuratum. gom.**

R. Gummi Ammoniaci, *Neem Ammoniac-gom,*
Semi libram. een half pond.

Aquæ puræ, *Zuiver Water,*
Libram unam. een pond.

Kook het in eenen verglaasden pot, zyg en druk het ontbondene door, en droog het met eene zachte warmte.

NB. Indien in de plaats van water enkelen azyn, of Zee-ajuin-azyn genomen word, alsdan word het *Gummi Ammoniacum aceto simplici*, of *Aceto Scillitico depuratum* genoemd.

Gebruik. *Aldus toebereid, laat het zich gemakke-
lyk in pleisters bymengen.*

Scilla præparata. Bereide Zee-ajuin.

Versche Zee-ajuin, van zyne schillen gezuiverd, worden in meeldeeg omwonden, in den oven gebak-
ken. Week geworden, schilt men ze met een hou-
ten mes van malkanderen en men droogtze in de
schaduw.

Gebruik. *De Zee-ajuin aldus bereid, kan gemak-
kelyk tot poeder gemaakt worden. Een dragma van
deezen poeder by eenig Clysteer gemengd, maakt een
zeer*

zeer goed prikkelend buikontlastend Clysteer, welke in de ontsteking der Herzen en ingeslooten breuken van groot gebruik is.

Tutia Præparata. Bereid Oogniet.

De Tutia word herhaalde keeren in een kroes gegloeid, in water opgelost, en op een steen gewreeven.

Gebruik. *Dus word zy tot Oogwater bereid, anders zoude zy door hare hardheid, de gevoelige oppervlakte van 't oog beschadigen.*

Præparata per Bereidingen door Ustionem. Branden.

Alumen Ustum. Gebrand Aluin.

℞. Alumen crudi,
quantum vis.

Neem raauwe Aluin,
zo veel gy wilt.

Word in eenen nieuwen aarden Pot geroost, tot dat alles opgezoden is, en geen schuim meerder opwerpt; maar ligt en doorgaat is geworden.

Gebruik. *Heeft een samentrekkende en bytende kragt, word tot een fyn poeder gebragt; om het wilde vleesch daar door te rug te houden, of te verteeren; zomtyds word ook een weinig onder de Tand-poeders gemengd; of om ook den uitwas van 't Tandvleesch te beteugelen, voorzichtig toegediend wordende.*

Vitriolum Calcinatum. Gecalcineerde Vitriool.

℞. Vitrioli, quantum
vis.

Neem Vitriool, zo veel
gy wilt.

Calcineer hem tot dat hy wit word.

Gebruik. *Is een sterk samentrekkend middel, waarom hy in water onthonden, en in de neus opgesnooven, het neusbloeden stilt.*

Col-

Colcothar Vitrioli. Colcothar van Vitriool.

Is een roode Metaal-aarde , die na de destilleering der Vitrioolzuuren overblyft.

Gebruik. *Is samentrekkend , en opdroogend ; om welke reden hy in de verstrekkende pleisters en zalven komt , met Myrre in Kalkwater en wyn gekookt , maakt het een wondwater voor den armen.*

Terra Vitrioli dul- Zoete Vitriool cis. aarde.

℞. Colcothar Vitrioli,
quantum vis.

Neem Colcothar van Vi-
triool zo veel gy wilt.

Giet 'er water op , laat het eenige uren staan , kook het , laat het bezinken , en giet het klaare af; wederhaal dit zo dikwils , tot dat het water onsmakelyk word. Het overschot drooge men.

Gebruik. *Komt in opdroogende pleisters.*

Cornu Cervi Ustum. Gebrand Hertshoorn.

Het Hertshoorn in groote stukken gesneeden , worde in het vuur tot witwordens toe verbrand , stamp ze daar na in een yzeren mortier , en wryfze met water op een steen , droogze , en maakze tot poeder.

Gebruik *Is een heerlyk samentrekkend Poeder , om het bloeden te stelpen , en zweeren uit te droogen.*

Calx viva. Levendige of onge- bluschte Kalk.

De Kalksteen word tot levendige Kalk gebrand.

Gebruik. *Dient om Kalkwater , en deeg voor moederylekken te bereiden.*

Præ.

Præparata Metal- Metaal berei- lica. dingen.

Lithargyrium Argenti. Zilver Glid.

Is Lood, welk ter zuivering van Zilver, half ver-
glaasd is.

Gebruik. *Dient om het Extract van Lood te be-
reiden.*

Minium.

Meny.

Word uit geele Lood-kalk bereid, die tot roodwor-
dens toe gecalcineerd word.

Gebruik. *Komt in verscheidene Pleisters.*

Cerussa Veneta.

Lood Wit.

Word van Lood bereid, door middel van zuure
dampen, die het zelve oplossen.

Gebruik. *Is een droogend en samentrekkend middel,
komt in opdroogende Zalven en Pleisters.*

Saccharum Saturni.

Loodzuiker.

℞. Minii, libram unam.
Aceti vini destillati,
libras octo.

Neem Meny, een pond,
Gedestilleerden Azyn,
acht ponden.

Kook het in een Looden pot, tot dat de azyn ge-
noeg verzoet zy; zyg het door, damp het uit, en
laat het crystallizeeren.

Gebruik. *Trekt sterk te samen, en dryft te rug,
waarom het in samentrekkende oogwaters te pas komt.*

Æru-

Ærugo, seu Viride Spaansch Groen. **æris.**

Word uit Koper bereid, dat door Middel van Wyn-
ëek doorknaagd word.

Gebruik. *Heeft een zachtbytende en samentrekkende
kracht : komt hierom in zuiverende zalven en waters
te pas.*

Mars Solubilis. Oplosbaar Yzer.

℞. Limaturæ Martis puris- simæ.	<i>Neem Ongerost Yzer- vylsel.</i>
Crystallorum Tartari, <i>ana partes aquales.</i>	<i>Crystallen van Wyn- steen, van elks even veel.</i>
Aquæ puræ, quantum <i>Sufficit</i>	<i>Regenwater, zo veel genoeg is.</i>

Maak 'er een Massa van, om in 't Zandbad te
droogen, die daarna, gestooten, bevochtigd en ee-
nige maalen gedroogd, eindelyk in een ontastbaar
poeder zal nedervallen.

Gebruik. *Is een versterkend middel, en daarom in
versterkende stoovingen gebruikt.*

Globuli Martialis. Staale Kogels.

Zie de t'Samengestelde middels, wegens de Kogels.

Lapis Infernalis. Helsche Steen.

Zie de t'Samengestelde middels, wegens de Steenen.

Mercurius Gummosus Gom Kwik.

℞. Mercurii vivi Depurati <i>Drachmam unam.</i>	<i>Neem Gezuiverde leevendi- ge Kwik; een vie- rendeel loots.</i>
Gummi Arabici pulveri- sati, <i>drachmas tres.</i>	<i>Arabische Gom in Poeder, drie vierendeel loots.</i>
Syrupi Dyacodii, <i>Semi- unciam.</i>	<i>Syroop van Maankoppen, een loot.</i>

Wryf

Wryf dit zoo lang in een marmoren Mortier , tot dat de Kwik geheel in slym overgegaan zy.

Gebruik. *Word tegen de Venussmet met Water of Melk gemengd , in de gedaante eens Clysteers , Peniluvinus , Gorgelwaters of smeerzels toegediend.*

Mercurius Sublimatus. Bytende Subli- Corrosivus. maat.

℞. Mercurii vivi , *libras* Neem Levendigen Kwik ,
quinque. *vyf ponden.*
Olei Vitrioli Anglici , Vitriool Oli , *drie ponden.*
libras tres.

Naa dat het vocht uit de Retort tot droogwordens toe afgetrokken is , meng men by de overgebleeve witte massa.

Salis Marini decrepitati , *libras* Uitgeknapt Zee-zout ,
quatuor , & semi-libram. *vier en een half pond.*

Sublimeer het in een wyden en met den Helm voorzien zynde kolf.

Gebruik. *Is een allersterkst bytend Zout , waarom het uitwendig , onder de gedaante van opstrooyingen niet word gebruikt : want het veroorzaakt het koude vuur , stuiptrekkingen , den dood ; maar in weinig water of ander vocht , ontbonden , word het veilig gebruikt.*

Mercurius Præcipita- Roode Præcipitaat tus Ruber. of Gecalcineerde Kwik.

℞. Mercurii vivi , *libram* Neem Leevendigen Kwik ,
unam. *een pond.*
Spiritus nitri , *libras* Salpetergeest , *twee pon-*
duas. *den.*

De Kwik ontbonden , haal de vochtigheyd over , versterk op 't laast het vuur zodanig , dat de Kwik op den bodem der Retorte eene gelyke roode blinkende kleur bekomen hebbe.

Ge-

Gebruik. *Is mede een scherpbytende Kwik, maar word niet zoo gemakkelyk als de Sublimaat ingezoogen: pleegt daarom in de gedaante van Strooyingen, of zalven tegen de Venussmet of wild vleesch gebruikt te worden.*

Mercurius Præcipita- Witte neergeplof- tus Albus. te Kwik.

℞. Mercurii Sublimati *Neem bytende Sublimaat.*
corrosivi.
Salis Ammoniaci, par- Ammoniac Zout, van
tes æquales. elks even veel.

Zamen in water ontbonden en doorgezygd, druype men daar eenig ontbonden vast loogzout in, het poeder hier door neergeploft, worde tot eene volkome zoetigheid afgewasschen.

Gebruik. *Word tegen den Hairworm, de Schurft, en Venus builen, in eenige zalven toegediend.*

Mercurius Dulcis. Zoete opgeheven Kwik.

℞. Mercurii Sublimati *Neem bytende Sublimaat.*
Corrosivi.
Mercurii vivi, partes Leevendigen Kwik,
æquales. van elks even veel.

Wryf het naauwkeurig en lang te zamen, tot dat geene kwik bolletjes meer gezien worden, en het mengzel naar de aschkleurigheid zwyme. Hier mede vulle men den kolf, zo dat de bodem niet boven de drie of vier vingeren breed bedekt zy; dit zette men in het zandbad, en men sublimeere het; van dit sublimaat neeme men alleen dat deel af, welk naa gemaakte proef, volkomen verzoet en zuiver bevonden word.

Gebruik. *Is een zacht bytend middel; zuivert ingestrooid, spoedig de spek- en Kaasächtige venerische zweeren; met water vermengd, heelt zy de venerische zweeren voortreffelyk.*

Ætiops

Ætiops Mineralis. Mineraale Moor.

℞. Mercurii vivi Purissimi. *Neem Zuivere leevendige Kwik.*
 Florum Sulphuris, ana. *Bloem van Zwavel,*
partes æquales. van elks even veel.

Meng het in een glazen of steenen mortier, met een diergelyken, of houten stamper te samen, tot dat de Kwik geheel verdwenen zy.

Gebruik. *Hy zuivert, ingestrooid, de Venerique zweeren: met zuiker gemengd, en naa en voor ingeslokt, geneest hy de Venerique zweeren des keels.*

Cinnabaris Factitia. Gemaakt Vermiljoen.

℞. Florum Sulphuris, libram unam. *Neem Bloem van Zwavel, een pond.*

Laat het in een wyden yzeren pot, met zacht vuur, vloeyen: doet'er allengs by.

Hydrargyri Calefacti, Warm gemaakt Kwik-
 libras tres, & semi zilver, drie en een
 libram. half pond.

Roer het met een yzeren Spatel gestadig om, leg 'er te gelyk een houten deksel op, op dat het mengsel geen vlam vatte; welk, alvorens het koud word, tot poeder gewreeven, en eenige maalen gesublimeerd word.

Gebruik. *Venerique builen en zweeren worden nu en dan met den Cinaberdamp geneezen.*

Flores Zinci. Spiouter Bloemen.

℞. Zinci, quantum vis. *Neem Spiouter, zo veel gy wilt.*

Word by een open vuur, in een smeltkroes gesmolten; de boven zwemmende bloemen worden met eenen koperen of zilveren Lepel afgenomen, tot dat al het metaal in bloemen veranderd zy.

Gebruik. *Een schrupel van dezen Metaalkalk, met een once Roozenwater gemengd, maakt een oogwater, regen de ontsteeking dienstig.*

Nihilum Album , seu Niet - Wit. Pompholyx.

Is een witte Zink- of Spiouter Bloem, die onder het smelten van dit mineraal boven aan de wanden des Schoorsteens blyft hangen, en onder het smelten van messing als een witte rook door de spleeten van den smeltkroes heen gaat.

Gebruik. *Word tot Oogwaters en uitdroogende pleisters gebruikt.*

Tutia , seu Nihilum Tutia of Niet- Gryseum. graauw.

Is een aschachtige Sublimaat van Spiouter, welke zich onder de bereiding van messing, beneeden aan de wanden van 't fournuis hecht.

Gebruik. *Heeft uitdroogende en terugdryvende krachten, en word tegen de oogontsteeking aangeprezen.*

Hepar Antimonii. Lever van Spiesglas.

R. Antimonii crudi.	Neem Spiesglas.
Nitri , ana partes æquales.	Salpeter , van elks even veel.

Brengze yder tot poeder, mengze wel onder mal-kanderen, en doe ze in een grooten pot of yzeren Mortier, om onder den blooten Hemel met een koole aangestookten te worden. Wanneer de uitknapping geëindigt is, brengt men de koud geworden stoffe tot poeder.

Gebruik. *Hier uit worden konstige baden en wasch-baden bereid, die de huidgebreken byzonder voordeelig zyn.*

Crocus Metallorum Saffraan der Metaa- seu Antimonii. len, of van Spies - glas.

R. Antimonii crudi. *Neem* Spiesglas.
Nitri crudi, *ana* Salpeter, *van elks*
libram unam. *een pond.*

Ieder byzonder tot Poeder gebragt en vermengd, steekt men het in een kroes, door koolen in brand. De roodbruine massa word dan met water afgezoet, en gedroogd.

Gebruik. *Eenige pryzen deszelfs waterig aftreksel, tegen ae ontsteeking en andere gebreeken der oogen.*

Butyrum Antimonii. Antimony - Boter.

R. Mercurii Sublimati cor- *Neem* Bytende Sublimaat,
rosivi, *libras tres.* *drie ponden.*
Antimonii electi, *Uitgezocht* Spiesglas
libram unam. *een pond.*

Elk byzonder in poeder gebragt, en in eenen steenen of glaazen Mortier wel vermengd, hebbe men zich voor de bytende opdampingen te wachten. Doe het vervolgens in eenen glaazen Retort, die met een wyden en korten hals voorzien is, en waar van ten minsten het derdedeel ledig moet blyven. Hegt 'er den ontvanger aan, besmeer de voegen, begin met een klein vuur, versterk het daarna, tot dat het vocht, welk zich als ys aan den hals der Retorte hecht, geheelijk overgegaan zy, dat, wanneer het zich te veel verdikt en den hals der Retorte verstoppen zoude, door eene koole voorzichtig daar aangehouden, vloeibaar gemaakt, en tot den ontvanger voortgedreeven kan worden. Maar wanneer roode dampen opstygen, word den voortgang gestaakt.

Gebruik. *Is een scherpbytend vocht, waar mede men verëelde zweeren of pypzweeren, en venerische Vygwratte kan wegneemen.*

Ma-

Magisterium
Bismuthi.

Meesterpoeder
van Bismuth.

℞. Bismuthi Contusi in Fragmenta <i>quantum vis.</i> Aquæ fortis, <i>quantum</i> <i>sat est.</i>	<i>Neem</i> Bismuth tot gruis gestampt, zo veel gy wilt. Sterkwater, zo veel ge- <i>noeg is.</i>
---	--

Laat het allengs koud oplossen. Een deel deezer oplossing, word met zestien deelen waters verdund en weggezet, tot dat van zelf, of door middel van bygegoeten Wyngest, een wit en glinsterend poeder ten bodem valt, dat vervolgens veelmaalen met water afgewasschen word.

Gebruik. *Is het beroemdste en beste Blanketsel, welke met Pomade vermengd, om de Moedervlekken van 't aangezicht te verbergen, gebruikt word.*

HEELKUNDIGE
ARTZENY WINKEL,
TWEEDE DEEL.
O F
VAN DE
SAMENGESTELDE
HEELMIDDELEN.

THE NEW YORK
ARTS AND CRAFTS
MUSEUM
AND
THE
MUSEUM OF
THE
CITY OF NEW YORK

A L G E M E E N E T A F E L
D E R
S A M E N G E S T E L D E
H E E L M I D D E L E N.

I.	Aquæ compositæ.	Samengestelde Waters.
II.	Tincturæ	Tinctuuren , afverfzels.
III.	Liquores	Vochten.
IV.	Balsama	Balfems.
V.	Olea Composita .	Samengestelde Oliën.
VI.	Mucilagines . . .	Slymen.
VII.	Spiritus	Geesten.
VIII.	Species	Drooge Kruiden.
IX.	Fomenta humida .	Natte
X.	——— Sicca . . .	Drooge } Stoovingen.
XI.	Cataplasmata . . .	Pappen.
XII.	Gargarismata . . .	Gorgelwaters.
XIII.	Collutoria	Mondspoelingen.
XIV.	Injectiones	Inspuitingen.
XV.	Clysmata	Clysteeren.
XVI.	Lavatoria	Wasschingen.
XVII.	Balnea Artificialia.	Konstbaden.
XVIII.	Vaporaciones . . .	Dampingen.
XIX.	Embrocationes . .	Druppelbadingen.
XX.	Suffitus	Rookingen.
XXI.	Pulveres	Poeders.
XXII.	Emplastra	Pleisters.
XXIII.	Cerata	Waschpleisters.
XXIV.	Unguenta	Zalven.
XXV.	Linimenta	Smeersels.
XXVI.	Electuaria	Electuariën.

XXVII.

XXVII.	Suppositoria.	. Zetpillen.
XXVIII.	Trochisci.	. Koekjes.
XXIX.	Lapides	. Steenen.
XXX.	Globi	. Kogels.
XXXI.	Pastæ	. Deegen.
XXXII.	Candelulæ	. Kaarsjes.

B Y Z O N D E R E T A F E L

D E R

HEELMIDDELEN.

Aquæ compositæ. Samengestelde waters.

Aqua vulneraria vulgaris	Gemeen wond-	
— vulneraria mineralis	Mineraal wond-	
— Thediana	Thedisch	
— Styptica.	Bloedstelpend	
— Vulneraria Mercu-	Mercuriaal	
rialis	wond-	
— Phagadænica	Wegbytend	
— Caustica ad condy-	Vygwratten-	
lomata		
— Fortis Mercurialis	Sterk Mercuriaal	
— Contra Cariem . . .	Tegen been be-	
	derf-	
— Vulneraria Cicutæ	Scheerlings	
	wond-	
— Vegeto Mineralis	Zilverglit-	
— Ophthalmica Vitrio-	Gevitriooleerd	
lata	oog-	
— — — — — Alba . .	Wit oog-	
— — — — — Cærulea	Blaauw oog-	

Water.

Tinc.

Tincturæ compo- Samengestelde Tinc- sitæ. tuuren.

Tinctura	Gingivalis	Balsa-	Balsamische	} Tinc- tuur.
	mica . . .		Tandvleesch	
—	Laccæ . . .		Gom Lac-	
—	Odontalgica . .		Tandpyn-	
—	Vulneraria Vul-		Gemeene wond-	
	garis . . .			
—	Vulneraria Sthalii.		Stahls wond-	

Liquores seu So- Vochten of Ontbin- lutiones. dingen.

Liquor	Meningum . . .	Schmuckers Her-	} Ontbin- ding.
		zenwond Essentz	
Solutio	Mercurii dulcis		
	Gummosi . . .	Zoete Kwik	
—	Gummosi . . .	Gom kwik.	
—	Mercurii sublimati	Geestige Subli-	
	spirituosa . . .	maat	
—	Mercurii Sublimati	Waterige Subli-	
	aquosa . . .	maat	
—	Salis Tartari . .	Wynsteen zout	
—	Lapidis divini . .	Hemelsche steen	
—	Myrrhæ . . .	Myrre	
—	Vulneraria . . .	Wondheelende	
—	Balsami vitæ . .	Leevens Balsem	

Balsama.

Balzems.

Balsamum	Arcaei . . .	Arceus-	} Balzem
—	Locatelli . . .	Locatellus-	
—	Ophthalmicum		
	rubrum . . .	Roode Oogen-	
—	Ophthalmicum		} Bal-
	Saint-yves	Saint-yves oogen-	
		K	

Balzamum Ophthalmicum		
Vulnerarium	Oogen wond-	
_____ Sulphuris simplex. . . .	Zwavel-	} Balzem
_____ Ther- binthinatum .	Terpentyn- Zwavel-	
_____ Commendatoris	Commandeurs	
_____ Vitæ externum	Leevens-	
_____ Saturnium . .	Lood-	
_____ Odnotalgicum .	Tandpyn-	
_____ Saponaceum .	Zeep-	
_____ Mercuriale .	Kwik-	

Olea Composita. Samengestelde Oliën.

Oleum Hyperici	St Jans-Kruid	} Oli.
_____ Camphoratum . .	Campher	

Mucilagines. Slymen.

Mucilago Camphorata . .	Campher Slym.
_____ Ophthalmica. . .	Oogen Slym.
Albumen aluminosum. . .	Aluin-ei-wit.
_____ Spirituosum . . .	Wynggeest-ei-wit.

Spiritus Compositi. Samengestelde Geesten.

Spiritus Masticlinus. . .	Mastik	} Geest.
_____ Arthriticus . . .	Jicht	
_____ Antiscorbuticus . .	Scheurbuik	
_____ Ad Hernias . . .	Breuk	
_____ Saponaceus. . . .	Zeep	

Species. Kruiden.

Species Emollientes. . .	Weekmaakende	} Kruiden
_____ Resolventes . . .	Verdeelende	
_____ Cephalicæ	Hoofd-	
_____ Adstringentes . .	Samentrekkende	

Spe-

Species Amaræ	Bittere	} Kruiden
— Anodynæ	Pynstillende	
— Antiscabiosæ	Tegen Schurft	
— Vulnerariæ	Wond-	
— Aromaticæ	Specery geurige	
— Roborantes. . . .	Versterkende	
— Pro Gargarismate	Gorgel-	

Fomenta Humida. Natte Stoovingen.

Oxycratum.	Azyn water.
Oxycratum Spirituosum .	Geestig Azyn water.
Vinum Aquatum.	Wyn water.
Fomentum ex Herbis Re-	Stooving uit verdeelende
solventibus	kruiden.
— Fæcibus Vini	— Wynmoer.
— Herbis Cep-	— Hoofdkruiden.
halicis.	
— HerbisAmaris	Stooving uit bittere kruiden.
— Emolliens	Weekmaakende stooving.
— Adstringens	Zamentrekkende stooving.
— Martiale	Staalstooving.
Fomentatio Frigida. . . .	Koude overslag.

Fomenta Sicca. Drooge Stoovingen.

Fomentatio Sicca ad Ery-	Drooge stooving voor de
sipelas	Roos.
Farinæ Emolientes	Weekmaakende Meel.
— Resolventes. . . .	Verdeelende Meel.

Cataplasmata. Pappen.

Cataplasma Lactæum . . .	Melk-	} Pap.
— Emolliens	Weekmaakende	
— Maturans	Rypmaakende	
— Resolvens ad Scirrhus	ontbindende	
Scirrhus	de	
— Resolvens. . . .	Ontbindende	

Ca-

Cataplasma	Saponaceum	Zeep-	} Pap.
_____	Vesicatorium	Blaartrekkende	
_____	ex Bryonia .	Wilde wyngaard	
_____	ex Dauco. .	Geele Peen-	
_____	Antisepticum	Bederfweerende	
_____	Roborans . .	Versterkende	
_____	Pomaceum. .	Appel-	

Gargarismata. Gorgeldranken.

Gargarisma	Ordinarium	. Gemeene	} Gorgel- drank.
_____	Acetosum	. Azyn-	
_____	Emolliens.	. Weekmaakende	
_____	Cum Spiritus	Sal Ammoniac	
	Salis Ammoniaci	Geest-	
_____	Leniens. . .	Verzachtende	
_____	Vulnerarium	Wond-	
_____	Antisepticum	Bederfweerende	
_____	Adstringens	. Samentrekkende	
_____	Mercuriale	. Mercuriaale	

Collutoria. Mondspoelingen.

Collutorium	Antiscorbuti-	Mondspoeling tegen de	
	cum.	Scheurbuik.	
_____	Rutaceum	. _____	van wynruit.
_____	Odontalgicum	. _____	tegen Tand- pyn.

Injectiones. Inspuitingen.

Injectio Auricularis Deter-	Zuiverende Oorinspuiting.
gens.	
_____ Detergens	_____ Inspuiting-
Digestivum Liquefactum	Vloeibaar Digestief.
Balsamus Arcæi Liquefac-	_____ Arcæus Balzem.
tus	
Injectio Balsamica . . .	Balzamische Inspuiting.
_____ Mercurialis . . .	Mercuriale Inspuiting.
_____ Exsiccans	Uitdroogende Inspuiting.

Clysmata.

Clysteeren.

Clyisma Ordinarium . . .	Gemeene	} Clysteer.
— Eccoproticum . . .	Buikopenend	
— Purgans . . .	Buikzuiverend	
— ex Sale Amaro. . .	Bitterzout	
— Emolliens . . .	Weekmaakend	
— Leniens . . .	Verzachtend	
— Adstringens . . .	Samentrekkend	
— Terebinthinatum . .	Terpenty-	
— Opiatum . . .	Heulzap-	
— Nutriens . . .	Voedend	
— Acre . . .	Scherp	

Lavatoria.

Wasschingen.

Lotio Saponacea. . .	Zeeuwassching.
— Antiscabiosa . . .	Wassching tegen Schurft.
— Salina . . .	Zoute Wassching.
Lac Sulphuris . . .	Zwavelmelk.
— Virginis. . .	Maagdemelk.
Lotio Cosmetica . . .	Blanketwater.
— Ad tineam Capitis	Waschwater tegen den Hairworm.

Balnea.

Baden.

Balneum contra Scabiem	Bad tegen de Schurft.
— Sulphureum . .	Zwavelbad.
Semicupium Emolliens	Weekmaakend Halfbad.
Maniluvium Lixiviosum	Loogzoute Handwassching.

Vapores.

Uitwasemingen.

Vapor Resolvens . . .	Verdeelende	} Uitwaseming.
— Emolliens . . .	Weekmaakende	
		Em-

Embrocationes. Drupbaden.

Embrocatio Discutiens . Verdryvend Drupbad.

Suffitus. Berookingen.

Suffitus Roborans . . . Versterkende Berooking.

—— Antiloimicus . . Pestberooking.

Pulvis Fumalis . . . Rookpoeder.

Pulveres. Poeders.

Pulvis Dentifricus . . . Tand-

—— Sternutatorius . . Nies-

—— Ad Erysipelas . . Tegen Roos-

—— Balsamicus . . . Balzem-

—— Stypticus . . . Bloedstelpend

—— Antisepticus . . . Bederfweerend

—— Causticus . . . Bytend

—— Plumketi ad Can- Plumkets Kan-
crum . . . ker-

Poeder.

Emplastra. Pleisters.

Emplastrum Album . . Lootwit-

—— De ammoniaco Ammoniac-

—— Anglicanum Engelsch

—— De Cicuta . Scheerling-

—— Citrinum . . Geel

—— ad Clavos pe- Lykdoorn
dum

—— Ad Verucas Wrat-

—— Defensivum Rood Bescherm-
Rubrum .

—— Diachylon Enkele. Diachy-
simplex . lon.

—— Com- Samengestelde
positum. . Diachylon

Pleister.

Em-

Emplastrum	Dipalmæ . .	Diapalm-	
_____	Diasulphuris	Zwavel-	
_____	Diaphoreti-	Zweet-	
	cum . . .		
_____	De Galbano	Galbanum-	
	Crocatum		
_____	De hyosciamo	Bilzenkruid-	
_____	Ischiaticum	Heupjicht-	
_____	De Lapide	Kalmey-	
	Calaminari		
_____	De Meliloto	Meliloot-	
_____	Mercuriale .	Mercuriaal	
_____	Oxycroceum	Saffraan-	
_____	Consolidans	Wond-	
_____	Saturninum.	Lood-	
_____	Ad Lupiam	Wrichtgezwel-	
_____	Ad Rupturas	Breuk-	Pleister.
_____	De Minio .	Meny-	
_____	Saponatum .	ZEEP-	
_____	De spermate	Walrus-	
	Ceti . . .		
_____	Camphoratum	Campher-	
_____	Stihticum . .	Stich-	
_____	Stomachicum	Labdanum-	
	seu de Labdano		
_____	Odontalgicum,	Tandpyn-	
	seu ad tem-		
	pora . . .		
_____	Opiatum . . .	Heulzap-	
_____	Vesicatorium	Spaansche vlie-	
		gen.	
_____	ad Fonticulos	Fontanel-	

Cerata. Wasch-pleisters.

Cera ad Labia	Lip-	} Wasch- pleister.
Cera Viridis	Groen	
Ceratum Saturninum . . .	Lood-	

Unguenta. Zalven.

Unguentum Ægyptiacum .	Egyptische	} Zalf.
— — — Album Sim- plex	Eenvoudige Lood-wit-	
— — — Camphoratum	Gecampherde	
— — — de Althea . .	Heemst-	
— — — Apostolorum	Apostel-	
— — — Basilicon . .	Koninglyke	
— — — Diapompho- lygos	Lood-	
— — — Digestivum .	Digestief	
— — — Digestivum acre	Scherp Digestief	
— — — Hæmorrhoi- dale	Anbei-	
— — — de Linaria .	Lynkruid-	
— — — Nutritum . .	Opgestyfde	
— — — de Cerussa .	Lood-wit-	
— — — Majorianæ . .	Majoriaan-	
— — — Mercuriale , seu Neapo- litanum . . .	Kwik of Napel- sche	
— — — Album	Witte Kwik	
— — — Consolidans .	Wond-	
— — — Mundificans .	Zuiverende	
— — — Nihili	Oog-niet-	
— — — Nervinum . .	Zenuw-	
— — — de Nicotiana	Tabak-	
— — — Paralyticum .	Verlamming-	

Un-

Ungentum Contra Pedicu-

los . . .	Luizen.	}	Zalf.
_____ Rosatum, seu Pomatum	Pomade, of Rooze,		
_____ Fuscum . . .	Bruine		
_____ Populeum . . .	Populier		
_____ ad Scabiem . . .	Schurft.		
_____ Helleboratum	Nieswortel		
_____ ad Vesicatoria	Spaansche vliegen		
_____ de Styrace. . .	Storaks-		
_____ ad Perniones	Winterhielen-		

Linimenta.

Smeersels.

Linimentum Volatile . . .	Vluchtig	}	Smeersel.
_____ Album . . .	Wit		
_____ Alcalinum. . .	Loog zout		

Electuaria.

Electuariën.

Electuarium Dentifricium	Tandzuiverend Electuarie.
_____ Lenitivum . . .	Verzagtend Electuarie.

Suppositoria

Zetpillen.

Suppositorium Vulgare . . .	Gemeene	}	Zetpil.
_____ ad Hæmorrhoides	Speenaderen		
_____ Excitans . . .	Openende		

Trochisci.

Koekjes.

Trochisci de Minio. . .	Meny	}	Koekje.
_____ Albi Rhazes. . .	Witte Rhazes		
_____ ad Fætorem oris	Stinkende mond		

L

La.

Lapides.

Steenen.

Lapis Divinus	Hemelsche	} Steen.
—— Infernalis	Helsche	
—— Causticus	Brand-	

Globuli.

Kogels.

Globus ad Erysipelas . .	Roos-	} Kogels.
Globuli Martiales, seu Vul- nerarii	Staal-	

Pastæ.

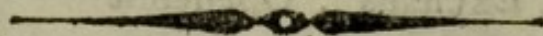
Deegen.

Pasta Depillatoria	Hairweg bytend	} Deeg.
—— ad Nævos	Moedervlekke	
Sinapismus simplex	Mostaard-	
—— Acrior	Scherpe Mos- taard-	

Candelulæ.

Kaarsjes.

Candelulæ Saturninæ . .	Lood-kaarsjes.
—— Mercuriales . .	Kwik-kaarsjes.

V A N D E
H E E L K U N D I G E
V O O R S C H R I F T E N
I N ' T A L G E M E E N.

Een Heelkundig VOORSCHRIFT is in aanzien der stoffe en gestalte een redenmaatige beschryving van een uiterlyk middel, naar welke het van den Apotheker behoorlyk bereid, en den zieken bekwaam kan toegediend worden.

De verdeeling der Voorschriften is

1. In *Magistraale*, Onbereide, die van den Heelmeester ten tyde van benoodiging, voorgeschreeven word.
2. In *Officinaale*, bereide, die in de Artzenywinkel der groote Steden, ten allen tyde te koop gehouden worden.

Eindelyk kunnen de Voorschriften in *enkelen*, die uit een enkel middel, en in *samengestelden*, die uit verscheide middelen bestaan, verdeeld worden.

Dat deel der beoeffenende Heelkunde, welk de regels voorschryft volgens welken de beschryving der uiterlyke middelen ingericht moet worden, noemt men de *Konst van Heelkundige Voorschriften te vervaardigen*.

Deeze weetenschap voorönderstelt de Leer van

1. De HEELKUNDIGE AANWYZINGEN.
2. De bewuste kracht, werking, gebruik en eigenschap der ENKELE en BEREIDE HEELMIDDELEN.

Van

Van de algemeene eigenschappen der Voorschriften.

Yder Voorschrift bestaat uit zes deelen ; en zyn

1. Inscriptio . . . Opschrift.
2. Præpositio . . . Voorwoord.
3. Designatio Materiæ . . . Aanduiding der middelen.
4. Quantitas Materiæ. Hoeveelheid der middelen.
5. Subscriptio . . . Onderschryving.
6. Signatura . . . Aanwyzing des gebruiks.

Het Opschrift.

Word aan 't hoofd van't Papier geschreeven , en is willekeurig gelyk $+$ of een ander teken : word van de meeste naagelaaten.

Voorwoord.

Maakt het begin van 't heilkundig voorschrift , naamelyk *R.* dat is : *Recipe* , of *Neem* het gene volgt.

Aanduiding der Middelen.

Welke het voornaamste deel van 't Voorschrift is , wyst ons de *ingredienten* aan. Een enkel voorschrift bestaat slechts uit een ; een samengesteld uit verscheidene ingredienten. De samengestelde Voorschriften worden verdeeld in

1. Basis . . . Grondstuk.
2. Adjuvans . . . Helpende.
3. Corrigens . . . Verbeterende.
4. Constituens . . . Toebereidende.

Het **GRONDSTUK** is het voornaamste ingrediënt, door welkers werkzaamheid de Heelmeester de krankheid tracht te heelen; deeze is derhalven een- of meervoudig. Het geene men door een verkrygen kan, bestreef dat niet door veelen.

Het **HELPENDE** word genoemd, dat geene de werking van het grondstuk (Basis) voordryft; waarom het zelve in alle voorschriften niet altyd noodzaakelyk is.

Het **VERBETERENDE** noemt men het geene, dat de schadelyke of de te sterke werking van 't Grondstuk (Basis) zoo het verëischt word, beteugelt. Dus worden werkzaame middelen met andere vermengd, op dat sy niet te sterk prikkelen. Dit is ook in alle voorschriften niet noodig.

Het **TOEBEREIDENDE** is het geene, dat het Grondstuk (Basis) en andere toegevoegde middelen, tot de verëischte gestalte, en zomtyds ook tot de hoeveelheid brengt.

Het Toebereidende (Constituens) word deswegens in veele voorschriften noodzaakelyk geacht; voornaamelyk in Pleisters en Zalven.

De orde der Ingredienten is als volgt.

1. Dat yder Ingrediënt in eenen Regel, noch verscheidenen in eenen zelyven geplaatst worde.
2. Dat eenerlei soort van Ingrediënten onder elkanderen geschreeven worden; als wortels onder wortels, en waters onder waters.
3. Dat alles en byzonder de **GIFTEN**, onderscheiden, leesbaar en recht geschreeven worden. Beter is het de gewoonelyke letters dan Characters te gebruiken; ten zy ze zeer gebruykelyk, en by een yder bekend zyn.

Hoe-

Hoeveelheid der Middelen.

Deeze is tweevoudig; *algemeen*, die het gansche voorschrift begrypt; *byzonder*, die yder ingrediënt eigen, of veelen gemeen is. Word ook GIFTÉ (Dosis) genoemd, en word teffens by yder ingrediënt geschreeven. Zie den *Tafel der gewigten en Maaten*.

Onderschryving.

Deeze word onder de Ingrediënten geplaatst. Zy onderwyst den Artzenymenger, welk een gedaante het voorschrift hebben moet; en hoedanig het bereid, en waar in het gegeven moet worden. Dus onderschryft men het voorschrift, by voorbeeld,

M. F. Empl. d. ad. Ch. dat is; *Misce Fiat Emplastrum, detur ad Chartam.* of, *M. F. Ungu. d. ad fict.* dat is, *Misce fiat unguentum detur ad fictile.*

Gebruikaanwyzing.

Deeze plaatst men onder de onderschryving (*Subscriptio* in eene spraak, den Zieken of den bystaanderen bewust: zy geeft den naam aan het voorschrift, vermeld deszelfs werkingen, wyze van 't te gebruiken. Begint met de letter S. dat is: *SIGNETUR*. By voorbeeld; *S. Verdeelend Pleister in de grootte van een Gulden op linnen te stryken, 's avonds, en 's morgens te hernieuwen, en warm op het gezwel te plaatzen.*

Eindelyk pleegt men den dag des maands, het jaar, en den naam des Heelmeesters, aan den voet van 't voorschrift by te voegen.

Aquæ Compositaë.	Samengestelde waters.
---------------------------	--------------------------------

Onder den naam van *Samengestelde Wateren*, worden ons in de Artzeny winkels, die vochtige en vloeibaare middelen toegediend, welke voor het grootste gedeelte, om wonden en zweeren te heelen, worden gebezigd.

Het HOOFD-INGREDIENT , of de BASIS , is ten aanzien der krachten verscheiden , en het mengvocht (Vehiculum) is meestal het enkele of bereide water.

De ONDERSCHRYVING is: *Misce fiat aqua , detur ad Vitrum.*

De GEBRUIKAANDUIDING Word door middel van Pluksel of een linnen lapje op een wond of zweer gelegd ; en op dat het niet ten eersten door de warmte des deels uitgedroogd worde , word 'er een stuk dun zwart gewascht linnen over heen gehecht. Dit heeft den voorrang boven alle pleisters , en sleept derzelver gevolgen niet naa zich.

De HOEVEELHEID , die men in eenmaal voorschryft is doorgaans een half pond , zomtyds een of meer oncen.

't Gebruik. *Deezer wateren is verschiden , en moet derhalven byzonder aangeduid worden.*

Aqua Vulneraria, seu Algemeen Wond- Aqua Sclopetaria. water.

℞. Flor. recent.	Agrimoniæ	Neem , versch	Leverkruid.
	Betonicæ		Betony.
	Salviæ ana		Saly, van elks
	uncias octo.		acht oncen.
	Tanaceti .		Reinvaar.
	Fœniculi .		Venkel.
	Hyssopi .		Hyssoop.
	Menthæ ,		Kruisemunt.
	ana uncias		van elks zes
	sex.		oncen.
	Rorismarini		Rosemaryn.
	Scordii .		Scordium.
Flor. recent.	Lavendulæ	. Bloemen van versche	Lavendel.
	Millefolii .		Duizendblad.

Klein gesneden , giet 'er op

Vini Generosi , libras vi- Goeden Wyn , twintig
ginti. ponden.

Spiritus Vini , libras sex. Wynggeist , zes ponden.

Naa

Naa twee dagen trekkens , distilleer het met een zacht vuur , uit de blaas , tot op de helft.

Gebruik. *Pleeft gebezigd te worden , om zweeren en wonden te heelen. Met azynwater gemengd verdeelt het wonderbaarlyk de geronnen bloedbuilen en ontsteekingen , door kneuzing ontstaan.*

Aqua Vulneraria Mi- Mineraal Wond- neralis. water.

℞. Sacchari Saturni , *semi-* *Neem* Lood - zuiker , *een*
drachmam. *half drachma.*

Camphoræ , *Drachmas* *Campher , drie drach-*
mas.

Ontbind den Campher in een once Wyngceest , voeg er allengskens by met het wel om te schudden ,

Aquæ puræ , *libras qua-* *Regenwater , vier ponden.*
tuor.

Gebruik. *Heelt de verouderde zweeren , verzacht den open Kanker en stelt hem paalen. Met warm linnen opgelegd , verdeelt het de ontsteeking op eene krachtige wyze.*

Aqua Thediana. Thedens - Water.

℞. Aquæ Acetosæ. *Neem* Zuuring Water.

Spiritus Vini , *ana Li-* *Wyngceest , van elks*
bras tres. *drie ponden.*

Spiritus Vitrioli , *un-* *Vitrioolgeest , tien*
cias decem. *oncen.*

Sacchari Albi , *libram* *Witten Zuiker ,*
unam. *een pond.*

Meng het te zamen , laat het acht dagen in een waterbad staan trekken , en zyg het door.

Gebruik. *Heeft een samentrekkende , bloedstelpende , en wondheelende kracht , waarom het , om de bloepstoringen te stillen , de al te groote ettering der wonden te maatigen , en de wonden ter heeling te brengen beter is , dan alle de tot heden toe aangepreezene wond-wateren. Dit is voor my het eenigste en krachtdadigste middel , om wonden en zweeren der vaten , en watergezwollen te geneezen.*

Aqua Styptica. Bloedstelpend Water.

- ℞. Aluminis Rupei. *Neem Rots Aluin.*
 Vitrioli Cærulei, *ana* *Blaauwe Vitriool, van*
uncias tres. *elks drie oncen.*
 Aquæ puræ, *libras duas.* *Regenwater, twee pon-*
den.

Laat het samen kookten, tot dat het ontbonden zy,
 giet by het doorgezygde vocht

Olei Vitrioli, *drachmas duas.* *Vitriool Oli, een half*
lood.

Gebruik. *Dient om het bloed te stelpen.*

Aqua Vulneraria Mercurialis.

Mercuriaal Wond-water.

- ℞. Aquæ rosarum, *semi li-* *Neem Roozenwater, een*
bram. *half pond.*
 Solutionis Mercurii dul- *Ontbinding van zoete*
 cis, *unciam unam.* *Kwik, een once.*
 Mellis Rosacei, *semi-* *Roozenhonig, een*
unciam. *half once.*

Gebruik. *Word gebruikt om Venerische zweeren te*
heelen.

Aqua Phagadænica seu Aurea. Wegbytend Wa- ter.

- ℞. Aquæ Calcis vivæ re- *Neem versch Kalkwater,*
 centis, *libram unam.* *een pond.*
 Mercurii Sublimati Cor- *Bytende Sublimaat,*
 rosivi, *Semi drach-* *een half vierendeel*
mam. *loods.*

De Kwik in overgehaald water ontbonden, word
 druppelwyze, onder gestaadige omroering in Kalkwater
 gegooten.

Gebruik. *Zuivert en geneest vuile, en byzonder Ve-*
nerische zweeren. Het is zoo scherpbytend niet als ge-
meenelyk gedacht word. In het Wener Gasthuis wor-
den alle wonden en zweeren, uitgenomen scheurbuikige,
met dit water geneezen.

Aqua Caustica ad Bytend Water, voor Condylomata. de Vygwratten.

℞. Mercurii Sublimati Cor-	<i>Neem</i> Bytende Sublimaat
rosivi.	
Aluminis Crudi, <i>ana</i>	Aluin, <i>van elks twee</i>
uncias duas.	<i>oncen.</i>
Camphoræ	Campher
Cerussa, <i>ana drachmas</i>	Loodwit, <i>van elks een</i>
<i>duas.</i>	<i>half lood.</i>
Aceti Destillati	Besten Wyn - azyn.
Spiritus Vini rectificati,	Gerectificeerden
<i>ana libras duas.</i>	Wyn - geest, <i>van</i>
	<i>elks twee ponden.</i>

Meng het te samen.

Gebruik. *Met dit water worden de Venerische Vygwratten door middel van een daar-in gedoopt penseel, tweemaal 's daags bestreken, en daarna met een Kwiksmeersel bedekt. De Vygwratten en Venerische Huidklooven (Rhagades) verdwynen hier door allengs. De gezonde huid word met dit water niet doorwreeten.*

Aqua Fortis Mercurialis. Mercuriaal Sterk-Water.

℞. Mercurii Vivi	<i>Neem</i> Leevendige Kwik
Aquæ Fortis, <i>and un-</i>	Sterk - water, <i>van</i>
<i>ciam unam.</i>	<i>elks een once.</i>

Word op eene warme plaats gesteld, ten einde de Kwik zich ontbinde.

Gebruik. *Het zwarte beenbederf word, met deeze ontbinding gebet, verteerd.*

Aqua contra Cariem. Water tegen het Beenbederf.

℞. Aquæ Calcis Vivæ,	<i>Neem</i> Kalkwater, <i>twee on-</i>
<i>uncias duas.</i>	<i>cen</i>
—— Fortis Mercuria-	Sterk Mercuriaal-
lis, <i>drachmam</i>	water, <i>een vierendeel</i>
<i>unam.</i>	<i>loots.</i>

Meng het samen.

Gebruik. *Is een heerlyk middel in beenbederf en voordyreetende zweeren.*

Aqua Vulneraria Ci- Wond-Water van cutæ. Scheerling.

℞. Aquæ Stillatitiæ Ci-
cutæ, *libram unam.*

Extractum Cicutæ,
unciam unam.

—— Myrrhæ, *Scrū-*
pulum unum.

Melis Chelidonii, *un-*
ciam unam.

Neem Gedestilleerd Wa-
ter van Scheerling,
een pond.

Extract van Scheer-
ling, *een once.*

Extract van Myrre,
een schrupel.

Honig van stinken-
de Gouw, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Ik heb dit water in den kanker, krop-
zweeren en openbaaren winddoorn zeer nuttig bevonden.*

Aqua Vegeto-Mine- Zilverglit - water. ralis.

℞. Aquæ puræ, *libras*
duas.

Extracti Saturni,

Spiritus Vini, *ana un-*
ciam unam.

Neem Regenwater, *twee*
ponden.

Lood-extract,

Wyngest, *van elks*
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Dit water is het beste tegen uiterlyke ont-
steeking, waarom het in de gedaante van stooving, in
alle ontstokene gezwellen; en soortgelyke kwaalen; als
wonden, zweeren, beenbreuken, ontwrichtingen en ont-
stokene of geprangde Breuken, laauwarm gebruikt
word. Als een oogwater gebruikt, heelt het de oog-
ontsteeking; en als een gorgelwater de (ANGINA) Keel-
ontsteeking.*

Aqua

Aqua Ophthalmica Vi- Gevitriooleerd
triolata. Oog-water.

R. Aquæ Rosarum, *libram unam.* *Neem* Roozenwater, *een pond.*
Vitrioli Albi, *drachmam unam.* Witte Vitriool, *een vierendeel loods.*

Laat het ontbinden , en zygt het door.

Gebruik. Is zeer heilzaam voor natte oogontsteeking oogtraaning (EPIPHORA) de waare en valsche oogfistul, en scheurbuikige zweeren.

Aqua Ophthaimica Wit Oog-water.
Alba.

R. Aquæ Rosarum, <i>libram</i>	<i>Neem</i> Roozenwater, <i>een</i>
<i>unam.</i>	<i>pond.</i>
Vitrioli Albi, <i>drach-</i>	Witte Vitriool, <i>een</i>
<i>mam unam.</i>	<i>vierendeel</i> loods.
Sacchari Saturni, <i>Semi-</i>	Lood-zuiker, <i>een half</i>
<i>drachmam.</i>	<i>vierendeel</i> loods.
Camphoræ, Spiritus Vini	Campher, in Wyn-
<i>solutæ, Scrupulum</i>	geest ontbonden,
<i>unum.</i>	<i>een Schrupel.</i>

Meng het samen.

Gebruik. *Heeft dezelve krachten als het voorschreeven Water ; doch verouderde oogontstekingen worden dikmaals 'er noch beter door geneezen.*

Aqua Ophthalmica Blaauw Oog-Wa-
Cærulea. ter-

℞. Aquæ Calcis vivæ, libram unam.	Neem Kalkwater, een pond.
Salis Ammoniaci, drach-	Ammoniac Zout, een
mam unam,	vierendeel loods.
Florum Viridis æris,	Bloem van Spaans-
grana quinque.	groen, vyf greinen.
Laat het ontbinden.	

Ge⁴

Gebruik. Is een zuiverend Oog-water , waarom het in de vlekken en zweeren van het Hoornvlies en traanbuis met vrucht gebruikt word. (*)

Tincturæ Compositæ. Samengestelde Tinctuuren.

De samengestelde Tinctuuren worden even gelyk de enkelen bereid : en voorgeschreeven en gebruikt gelyk de Wond-waters. Maar de Tinctuuren die voor de ongemakken des monds dienen , pleegen dikwerf in de gedaante van mondspoelingen gebezigt te worden.

Tinc-

(*) De Schryver heeft hier alle de waters beschreeven die in de Heelkunde van eene beproefde uitwerking zyn.

'Er zyn echter noch meer Samengestelde waters die uiterlyk met vrucht gebruikt worden. Zo pryst HEISTER het *Aqua Reg. Hungarica*, of *Eau de la Reine* om de Zenuwen te versterken , en wel te meer wanneer men daar mede pynlyke deelen met spaansche Zeep gemengd , wryft.

Het *AQUA STYPTICA CAMPHORATA*, of *Bloedstelpend Campher-water* heeft mede zyn byzonder nut ; en word aldus bereid,

℞. Vitrioli Camphorati , *unciam unam.*

Aquæ puræ , libras tres.

Om te laten ontbinden , bezinken en af te gieten.

Het *AQUA ALUMINOSA*, of *Gealluind water* is als volgt:

℞. *Aquæ Rosarum rubram.*

—— *Plantaginis , ana libram unam.*

Mercurii Sublimati

Aluminis Rupei , ana drachmas duas.

De Aluin en het Sublumaat gestooten , en met de wateren tot op de helft gekookt , daarna doorgezegen en bewaard.

Tinctura Gingivalis Balsamica. Balzem Tinctuur voor 't Tandvleesch

℞. Myrrhæ Electæ
Catechu, ana unciam
unam.

Neem Uitgezochte Myrre
Casjou, van elks
een once.

Tot poeder gebragt, spreng 'er over

Balzami Peruviani, drach-
mam unam.

Peruviaanschen Bal-
zem, een vieren-
deel loods.

Giet 'er eindelyk op

Spiritus Cochleariæ.
— Vini Rectificati,
ana uncias tres.

Geest van Lepelbladen.
— van Wyn gerectifi-
ceerd, van elks drie
oncen.

Laat het staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. Word aangepreezen om de slapheid, en het
scheurbuikig bloeden van 't tandvleesch, met of zonder
roozenhonig, dat aangestookene tanden niet altyd ver-
draagen kunnen te geneezen. Dient ook in de verslap-
ping en verzwearing der amandelen en Huig, door het
gebruik van den Kwik ontstaan.

Tinctura Laccæ. Gomlak Tinctuur.

℞. Gummi laccæ baculis
adhærentis, unciam
unam.

Neem Gom lak, een once.

Aluminis crudi, ses-
qui drachman.

Aluin, anderhalf vie-
rendeel loods.

Aquæ Salviæ, uncias
tres.

Saly water, drie oncen.

— Rosarum, sesqui
unciam.

Rozenwater, ander-
half once.

Word met een zacht vuur tot de uittrekking van
een rood Tinctuur gekookt, en doorgezeegen.

Gebruik. Dient voor de verslapping van 't tand-
vleesch en keel; als mede voor de losheid der tanden.

Tine

Tinctura Odontalgica. Tand Tinctuur.

℞. Rasuræ Ligni Sancti, <i>uncias tres.</i>	<i>Neem</i> Geraspt Pokhout, <i>drie oncen.</i>
————— Sassafras <i>unciam unam.</i>	————— Sassafras, <i>een once.</i>
Radicis Pyrethri, <i>drachmas duas.</i>	Bertram, <i>een half lood.</i>
Foliorum Nicotianæ, <i>drachmas tres.</i>	Tabaks Bladen, <i>drie vierendeel loods.</i>
Herbæ Serpylli ————— Origani, <i>ana drachmas duas.</i>	Wilden Thym Orego, <i>van elks een half lood.</i>
Caryophyllorum aromaticorum, <i>drachmam unam.</i>	Kruid-nagelen, <i>een vierendeel loods.</i>
Camphoræ, <i>Semi-drachmam.</i>	Campher, <i>een half vierendeel loods.</i>
Opii, <i>Scrupulum unum.</i>	Heulzap, <i>een Schrupel.</i>
Gesneeden en gekneusd, giet 'er op	
Spiritus Vini rectificati, <i>Libras duas.</i>	Gerectificeerden Wyn-geest, <i>twee ponden.</i>

Laat het staan weeken, en zyg het door.

Gebruik. *Word voor het krachtigste middel gehouden; om de tandpyn te geneezen, 't zy dat iets daar van met een stukje boomwol in de smertende tand gestoken of wel warm in den mond gehouden word. In vloeiende tandpyn (Odontalgia Serosa) welke met tandpyn van holle tanden (Odontalgia Cariosa) dikmaals verzeld gaat, dient zy het meest; ter oorzaake zy de uitkwyling bevoordert.*

Tinctura Vulneraria Algemeene Wond-Tinctuur.

℞. Tincturæ Myrrhæ, <i>Semi unciam.</i>	<i>Neem</i> Tinctuur van Myrre, <i>een lood.</i>
————— Corticis Peruviani, <i>unciam unam.</i>	Kina, <i>een once.</i>
Meng het samen.	

Ge-

Gebruik. *Zuivert en heelt vuile zweeren met Beertbederf.*

Tinctura seu Essentia Vulneraria **Wond Tinctuur**
Stahlii. **van Stahl.**

<i>R.</i> Essentiæ Succini	<i>Neem</i> Barnsteen Essentz
———— Myrrhæ, <i>ana</i>	Myrre essentz, <i>van</i>
<i>unciam unam.</i>	<i>elks een once.</i>
Spiritus Terebinthinæ,	Terpentyn Oli, <i>een</i>
<i>semi-unciam.</i>	<i>lood.</i>

Meng het, en laat het op eene warme plaats staan trekken.

Gebruik. *Is een heerlyk wondmiddel, welk de bederving tegen gaat; om welke reden het by de ontblooting van het gebeente, en der herzenen, aangepreezen word. (*)*

Li-

(*) Behalven de opgemelde TINCTUUREN des Schryvers, zyn de volgende in de HEELKUNDE van te aanmerkelyk nut om niet aangeroord te worden.

De TINCTURA ANTIMONII of *Spiesglas Tinctuur*, maakt men als volgt:

R. Antimonii crudi, *unciam unam.*
 Salis Tartari
 ——— Nitri, *ana, uncias duas, & Semi-unciam.*

Smelt het in een gloeyende kroes, giet het in een yzeren mortier, en doet zo veel Wynggeest 'er by, als noodig is, om een behoorlyk Tinctuur te bereiden. Men schryft het de krachten toe van de TINCTURA SALIS TARTARI.

De TINCTURA SAPHIRINA, of *Blaauw Afverfsel*, word bereid als volgt:

R. Aquæ Calcis, *libram unam.*
 Salis Ammoniaci, *drachmam unam.*

Laat het zo lang in een koperen vat staan, tot dat het vocht een blaauw kleur bekomen hebbe. Dient om vuile zweeren te zuiveren.

Liquores , seu Vochten , of Solutiones. Ontbindingen.

Onder den naam van VOCHTEN of ONTBINDINGEN worden de volgende vloeibaare artzenyen toebe-
reid : welker gebruik , zoo ik byzonder aantekenen
zal , verscheiden is : gelyk ,

Liquor Meningum. Herzen - Wond Essentz.

℞. Aquæ Sclopetariæ , <i>uncias duas.</i>	<i>Neem</i> Wond - water , <i>twee</i> <i>oncen.</i>
Balsami Commendato- ris , <i>drachmas duas.</i>	Commandeurs Bal- zem , <i>een halflood.</i>
Mellis Rosarum , <i>Semi-</i> <i>unciam.</i>	Roozenhonig , <i>een</i> <i>lood.</i>

M. F. Liquor. S. om met pluksel op te leggen.

Gebruik. *De beroemde SCHMUCKER pryst dit vocht*
aan voor de wonden en de ontblooting der DURA MA-
TER en van het brein.

Solutio Mercurii Ontbinding der Zoe- dulcis. te Kwik.

℞. Mercurii dulcis , <i>uncias</i> <i>duas.</i>	<i>Neem</i> Zoeten Kwik , <i>twee</i> <i>oncen.</i>
Aquæ puræ , <i>libras</i> <i>tres.</i>	Regenwater , <i>drie</i> <i>ponden.</i>

Laat het in een lang gehalsde phiool acht en veer-
tig uren kooken.

Men bewaare het doorzygsel.

Gebruik. *Spekächtige venerische zweeren worden*
door dit vocht gezuiverd.

Solutio Mercurii Ontbinding van Gomme Gummosi. Kwik.

℞. Mercurii vivi depurati , *Neem* Leevendigen Kwik,
 drachmam unam. *een vierendeel loods.*
 Gummi arabici , *drach-* Arabische Gom ,
 mas tres. *drie vierendeel loods.*
 Syrupi Diacodii , *Semi-* Syroop van Maan-
 unciam. *koppen , een lood.*

Meng , en maakt het tot een slym , doe 'er allengskens by

Lactis , *Libram unam.* Melk , *een pond.*

Meng , en kook het.

Gebruik. *Deeze ontbinding , warm gemaakt , word als een bad , of PENILUVIUM , by de Spaansche muts (Phimosi) by de spaansche kraag (Paraphymosis) tegen de zweeren , en vygwraatten aan 't manlyke lid ; en in de gedaante van gorgelwater , om de venerische zweeren des keels te geneezen , met vrucht gebruikt.*

Solutio Sublimati Geestige ontbinding Spirituosa. van't Sublumaat.

℞. Spiritus frumenti , *un-* *Neem* Koornwyn , *twaalf*
 cias duodecim. *oncen.*
 Mercurii Sublimati Cor- Bytend Sublumaat ,
 rosivi , grana sex. *zes greinen.*

Meng het ; de Kwik word in een glazen mortier gevreeven en daar naa op eene warme plaats opgelost.

Gebruik. *Is een volstandig middel , om venerische zweeren te geneezen , zo het met rozenhonig gemaatigd word.*

Solutio Sublimati Waterige ontbinding aquosa. van't Sublumaat.

℞. Aquæ Rosarum , *un-* *Neem* Roozenwater , *vyf-*
 cias quindecim. *tien oncen.*
 Sublimati Corrosivi , Bytend Sublumaat ,
 grana decem. *tien greinen.*

De Kwik word in een glazen mortier gevreeven , en in eene warme plaats ontbonden.

Gebruik. *Is een keurlyk zuiverend middel , word dierhalven als een waschbad of wond-water tegen Venerische zweeren , in huidziekten gebruikt. Word tot verscheide lepels vol in de tegen Venerische Gorgeldranken gemengd. Dus geneest het de Venerische zweeren des keels op eene gewenschte wyze.*

Solutio Salis Tar- Ontbinding van Zout tari. van Wynsteen.

℞. Salis Tartari , *Scrupu-* *Neem Zout van Wynsteen,*
los duos. *twee Schrupels.*
Aquæ puræ , *libras* *Regenwater , twee*
duas. *ponden.*

Laat het ontbinden.

Gebruik. *Als een Stooving gebruikt , ontbind het de melkgezellen , en melk verhardingen in de mammen. Is een zeer goed zuiverend middel in rachitische , en krop-zweeren , en winddoorn.*

Solutio Lapidis Ontbinding van den Divini. Hemelschen Steen.

℞. Lapidis Divini , *drach-* *Neem Hemelschen Steen,*
mas duas. *een half lood.*
Aquæ Rosarum , *un-* *Roozenwater , tien*
cias decem. *oncen.*

Meng , en ontbind het

Gebruik. *Word in plaats van een Wond-water in fungeuze zweeren , en wonden met veel vrucht gebruikt.*

Solutio Myrrhæ. Ontbinding van Myrre.

℞. Extracti Myrrhæ , *un-* *Neem Extract van Myrre,*
cias duas. *twee oncen.*
Aquæ puræ , *libras* *Regenwater , twee*
duas. *ponden.*

Kook het , en doe 'er by ,

Mellis Rosacei, *uncias duas.*

Roozenhonig, *twee oncen.*

Meng het.

Gebruik. *Word in plaats van een wond-water by groote zweeren en wonden gebruikt.*

Solutio Vulneraria. Ontbinding van een Wond-middel.

℞. Myrrhæ pulverisatæ, *uncias duas.*

Neem Myrre tot poeder gemaakt, *twee oncen.*

Lapidis divini, *Semunciam.*

Hemelschen steen, *een lood.*

Kook het in twee ponden water, en doe 'er by.

℞. Mellis Rosacei

Neem Roozenhonig

Aquæ Vulnerariæ, *and unciam unam.*

Wond-water, *van elks een once.*

Gebruik. *Is een heerlyk wondmiddel, welk naa het afneemen van eenig lid of der borst, ter heeling pleegt gebruikt te worden.*

Solutio Balsami vitæ. Ontbinding van den Leevensbalzem.

℞. Balsami Vitæ externi, *unciam unam.*

Neem Leevens Balzem, *een once.*

Aquæ puræ, *libram unam.*

Regenwater, *een pond.*

Laat het ontbinden.

Gebruik. *Als een stooving gebruikt, is het een heerlyk middel, om geleding- en slymgezwollen te verdeelen.*

Balsama.

Balzems.

De uitwendige Balzem is een middel, welk uit balsmachtige ingredienten bestaat, en de dikte van een smeerzel of zalf heeft.

De

De STOFFEN hier toe dienende , zyn natuurlyke vloeibaare of onvloeibaare balzems , in vette of geestryke oplosmiddelen ontbonden.

De EVENREDIGHEID der ingredienten is verscheiden , in aanzien van het ontbindend vocht , voor zo verre de balzems dik of vloeibaar gebruikt worden.

't Gebruik der Balzemen is zeer groot tot heeling van wonden en zweeren : men wachte zig echter voor balzemächtige zalven die rans geworden zyn ; zy beletten de heeling der wonden.

Balsamum Arcæi. Balzem van Arcæus.

R. Terebinthinæ venetæ	Neem Terpentyn
Elemi	Gom-elemi
Sevi Hircini , ana uncias sex.	Bokketalk , van elks zes oncen.
Olei Hyperici , uncias duas.	St. Janskruid-oli , twee oncen.
Ceræ Citrinæ , drachmas sex.	Geel wasch , anderhalf lood.
Pulveris Santali rubri , Semi-unciam.	Gemaalen rood Sandelhout , een lood.

Worden op een zacht vuur gesmolten , vermengd , en doorgezygd.

Gebruik. Is een zacht Digestief smeerzel , en pleegt hierom gemeenlyk gebruikt te worden , om wonden tot ettering en tot heeling te brengen.

Balsamum Locatelli. Balzem van Locatel.

R. Ceræ Flavæ , libram unam	Neem Geel wasch , een pond.
Laat het 'met een zacht vuur smelten in	
Olei Olivarum optimi , sesqui libra.	Beste Olyf Oli , anderhalf pond.
Doe 'er daar naa by	
Terebinthinæ , sesqui libram.	Terpentyn , anderhalf pond.

En eindelyk , naa dat het van 't vuur afgezet is ,

Balsami Peruviani, *uncias duas.*

Sanguinis Draconis, in
pulverem triti, *unciam unam.*

Peruviaanschen Bal-
zem, *twee oncen.*

Draakenbloed, tot
poeder gebragt,
een once.

Roer het gestadig om, tot dat het koud geworden
zy.

Gebruik. *Word gepreezen om wonden en zweeren
te heelen.*

Balsamum Ophthalmicum rubrum. Roode Oog-Bal- zem.

℞. Butyri recentis non sa-
liti, & ab omni lactis
sero liberati, *uncias
tres.*

Ceræ albæ, *drachmas
tres.*

Neem Verschen ongezhou-
ten, en van allen wei-
gezuiverden Boter,
drie oncen.

Wit wasch, *drie vie-
rendeel loods.*

De wasch in een schotel gesmolten, doe 'er de bo-
ter by, en wederom gesmolten, en in een mortier
wel gemengd, stroei 'er in,

Mercurii præcipitati ru-
bri in subrilissimum
pulverem triti, *drach-
mas duas & grana
quindecim.*

Roode præcipitaat,
tot een poeder ge-
wreeven, *een half
lood, en vyftien
greinen.*

Word naauwkeurig en lang gewreeven, tot dat het
door en door koud geworden zy.

Gebruik. *Dient om de Nagels (Pterygia) en vlek-
ken van 't doorzichtige hoornvlies te verdryven, wan-
neer men twee maal 's daags het hoornvlies met zo veel
als een groote speldekop groot is, daar mede smeert.*

Balsamum Ophthalmicum saint-Yves. Oog-balzem van St. Yves.

℞. Balsami Ophthalmici
rubri, *uncias quatuor.*
Camphoræ, *Scrupulos
duos.*

Neem Rooden Oog-balzem
vier oncen.

Campher, *twee
Schrupels.*

Tutiæ , *drachmam unam.*

Olei Olivarum , *Semidrachmam.*

Tutia , *een vierendeel loods.*

Olyföli , *een halfvierendeel loods.*

De drie laatste ingredienten wel gewreeven , worden met den rooden balzem gemengd.

Gebruik. *Dient tot het zelve gebruik als de roode Oog-balzem. Is dikwerf tegen verouderde oogkwaalen zeer nuttig.*

Balsamum Ophthalmi- Oog-Wond-Bal- cum Vulnerarium. zem.

℞. Axungiae Porcinæ , *libram unam.*

Boli Armeni ppti.

Tutiæ pptæ.

Lapidis calaminaris ppti.
ana drachmas tres.

Aloes , *drachmam unam.*

Extracti Opii , *Scrupulum unum.*

Cerussæ

Camphoræ , *ana Semidrachmam.*

Neem Varkens Reusel ,
een pond.

Armenische Bolus

Bereide Tutia

Kalmeisteen , *van elks drie vierendeel loods.*

Aloe , *een vierendeel loods.*

Extract van Heulsap , *een Schrupel.*

Loodwit

Campher , *van elks een halfvierendeel loods.*

Meng het naauwkeurig.

Gebruik. *Word gepreezen in verouderde oogkwaalen , en om zweeren en wonden van 't witte van 't oog- of Hoorn-vlies te heelen.*

Balsamum sulphuris Zwavel Balzem. simplex.

℞. Florum Sulphuris , *unciam unam.*

Olei Lini , *uncias quatuor.*

Neem Bloem van Zwavel ,
een once.

Lyn Oli , *vier oncen.*

Kook

Kook het met een zacht vuur ter dikte van een dikken balzem.

Gebruik. *Word gebruikt tegen Schurft en Schurft-zweeren.*

Balsamum sulphuris. Geterpentynden Terebinthinatum. Zwavel Balzem.

℞. Balsami Sulphuris Sim- *Neem Zwavel Balzem, een*
plicis, *unciam unam.* *once.*

Olei Terebinthinæ, *un-* *Terpentyntyn Oli, acht*
cias octo. *oncen.*

Laat het staan trekken, en ontbinden.

Gebruik. *Word gebruikt om wonden en zweeren der peesachtige deelen te geneezen, en om het zwavel-pleister (Emplastrum diasulphuris) te bereiden. Men wachte zich wel dat deeze balzem geen vuur vatte; het slaat, zo als HOFFMANN gezien heeft, met geweld rondom de pot uit.*

Balsamum Commen- Commendeurs Bal- datoris. zem.

℞. Gummi Olibani *Neem Gom Olibanum*
Storacis Calamitæ, *ana* *Storax, van elks twee*
uncias duas. *oncen.*

Benzoës *Benzoïn*
Aloes Succotrinæ *Succotrynsche Aloe*
Myrrhæ Electæ *Uitgezochte Myrre*
Radiciſ Angelicæ odo- *Engelwortel, van*
ratae, *ana Semi-unciam.* *elks een lood.*

Foliorum Hyperici *St. Janskruid-bloe-*
men

Balsami Peruviani, *ana* *Peruviaanschen bal-*
unciam unam. *zem, van elks*
een once.

Ambræ Gryseæ, *grana* *Amber Grys, zes*
sex. *greinen.*

Moschi, *grana decem.* *Muscus, tien greinen*

Spiritus vini Rectifica- *Gerectificeersten*
ussimi, libras tres. *Wynggeest, drie*
ponden.

Laat

Laat het eenige dagen in digestie staan , zyg het daarna door , en bewaar het.

Gebruik. *Deeze Balzem word zeer geloofd , om de wonden des Hoofds , der Herzenen , zenuwen en peezen te heelen.*

Balsamum Vitæ ex- Uitwendige leevens ternum. Balzem.

℞. Saponis Veneti , sic-
cati & triti, *libram*
unam.

Olei Terebintinæ, *li-*
bras duas.

Salis Tartari, *uncias*
tres.

Meng het samen.

Neem Spaansche Zeep, ge-
droogd en gewree-
ven , een pond.

Terpentyn Oli,
twee ponden ,

Wynsteen Zout,
drie oncen.

Gebruik. *Is een heerlyk oplossend middel , om ge-
zwellen in blaasjes beslooten , geledingstramming , en an-
dere koude gezwellen te verdeelen , zo men 'er een once
van in een pond water ontbonden , by wyze van stooving
of drupbad , 'er op legt.*

Balsamum Saturninum. Lood-Balzem.

℞. Olei Raparum recenter *Neem versche Raap-Oli ,*
expressi, *sesquilibram* *anderhalf pond.*

Ceræ Citrinæ , *semi li-*
bram.

Geel wasch , *een*
half pond.

Met malkanderen gesmolten en koud geworden ,
doe 'er , gestadig omroerende , by

Extracti Saturni, *uncias*
tres.

Lood Extract , *drie*
oncen.

Camphoræ, *semi unciam*

Campher , *een lood.*

Meng het samen tot een smeersel.

Gebruik. *Is een uitdroogende Balzem , waarom hy
in zwamächtige wonden en zweeren , en verder tot hee-
ling en uitdrooging mag aangepreezen worden.*

Balzamum Odontal- Tandpyn Balzem. gicum.

℞. Olei ligni Sancti, <i>drac-</i>	<i>Neem</i> Pokhout Oli, <i>een</i>
<i>mas duas.</i>	<i>half lood.</i>
— Caryophyllorum, <i>drachmam unam.</i>	Nagel Oli, <i>een vie-</i>
Opium	<i>rendeel loods.</i>
Camphoræ, <i>ana Scrupu-</i>	Heulsap
<i>los duos.</i>	Campher, <i>van elks</i>
Olei Nucistæ expressi, <i>drachmas sex.</i>	<i>twee Schrupels.</i>
	Uitgeperste Nooten-
	oli, <i>anderhalf</i>
	<i>lood.</i>

Het Heulsap, met den Campher worden met een weinig Wyngeest ontbonden, en met het ovrigc vermengd.

Gebruik. *Op een weinig boomwol gedrupt, en in een hollen tand gestooken, stilt dikmaals, met de zenuwen te vernietigen de hevigste tandpyn.*

Balsamum Mercuriale. Kwik-Balzem.

℞. Balsami Arcæi	<i>Neem</i> Balzem van Arcæus
Unguenti Mereurialis, <i>ana unciam unam.</i>	Kwikzalf, <i>van elks</i>
Mercurii dulcis, <i>grana Viginti.</i>	<i>een once.</i>
	Zoeten Kwik, <i>twin-</i>
	<i>tig greinen.</i>

Meng het onder malkander.

Gebruik. *Is zeer nuttig om Venerische zweeren te heelen.*

Balsamum Saponaceum. Zeep-Balzem.

℞. Spiritus Vini rectificati, <i>Libras quatuor.</i>	<i>Neem</i> Gerectificeerden
	Wyngceest, <i>vier</i>
Saponis albi Hispanici, <i>uncias decem.</i>	<i>ponden.</i>
	Witte Spaansche
	Zeep, <i>tien oncen.</i>

By een zacht vuur ontbonden, doe 'er by

Cam-

Camphoræ tritæ , un-
cias duas.

Olei Stillatitii Roris-
marini.

————— Origani,
ana semi-unciam.

Gestooten Cam-
pher , twee oncen.

Gedestilleerde roo-
zemaryn oli.

————— Orego
oli, van elks een
lood.

Meng het alömroerende.

Gebruik. *Is van een zeer nuttig gebruik, om Beurs-
gezwollen te verdeelen. (*)*

(*) Daar zyn behalven de opgemelde, nog verscheidene an-
dere bereidingen van BALSAMA VULNERARIA of WOND BAL-
ZEMS; waar van de volgende wel de bekendste en de beproef-
ste zyn.

De BALSAMUM VULNERARIUM , of gemeene WOND BALZEM,
word aldus bereid:

℞. Gumm. Elemi
Terebinthinæ Venetæ
Ol. Hyperici, ana uncias duas.
— Momordicæ, Semi-unciam.
— Cere, drachmas duas.

Naar de konst tot een Balzem bereid.

De BALSAMUM MIRABILE of WONDERBALZEM is als volgt:

℞. Balsami Peruviani
———— de Tolu; ana, Semi unciam.
Storacis Calam.
Myrrhæ
Olibani
Benzoës
Aloes Succotr. ana drachmas duas.
Crocī Oriental. drachmam unam.]

De Gommen in Wyngeest ontbonden, maak het, naar de
kunst tot een Balzem.

De BALSAMUM POLYCHRESTUM of Veelvermogenden Balzem,
word aldus samengesteld:

℞. Spiritus Vini, libras duas.
Gummi Guajaci, uncias novem.
Balsami Peruviani. drachmas tres.

Smelt het met eene matige warmte tot een Balzem. Dit is
een overheerlyk middel in versche wonden.

Olea.

Oliën.

Onder den naam van samengestelde Oliën worden de volgende oliachtige vochten in de Apotheeken bereid gehouden.

**Oleum Hyperici
compositum.**

**Samengestelde Oli
van St. Janskruid.**

R. Florum Hyperici , li-
bras duas.

Vini Albi , Semi-libram.

Olei Olivarum , libras
quatuor.

Neem St. Janskruid Bloe-
men , twee ponden.

Witte Wyn , een
half pond.

Olyf Oli , vier pon-
den.

Laat het drie dagen staan weeken , kook het ver-
volgens met een maatig vuur , tot dat alle vochtig-
heid verteerd zy ; druk het uit , en doe 'er by

Terebinthinæ , uncias
duas.

Terpentyn , twee
oncen.

Gebruik. *Dient voor eene Inspuiting , zo men de
etterwording in de wonden bevorderen wil : en is dier-
halven een vloeibaar digestief.*

Oleum Camphoratum. Campher-Oli.

R. Camphoræ , unciam
unam.

Olei Amygdalarum
dulc. uncias quatuor.

Neem Campher , een once.

Zoete Amandel oli,
vier oncen.

Ontbind het met wryven.

Gebruik. *Het verzacht den korst en klooven , die
zich in heete koortzen op de tong voordoen ; verdeelt
de Zinkingen (Rheumatismi) , dood de insecten in
den gehoorweg , en sult somwylen de tandpyn.*

Mu-

A1-

Albumen Spirituosum. Geestig Ei-wit.

℞. Albuminis ovi, *quantum vis.* *Neem Ei-wit, zo veel gy wilt.*

Alcoholis vini, *quantum sufficit.* *Besten Wynggeest, zo veel genoeg is.*

Meng, en verdik het tot een smeersel.

Gebruik. *Word geprezen, om den afloop der vochten (Decubitus) voor te komen.*

Spiritus Compo- Samengestelde siti. Geesten.

Onder den naam van SAMENGESTELDE GEESTEN, pleegen de volgende vochten voorgeschreeven te worden.

Spiritus Mastichinus. Mastik - Geest.

℞. Spiritus Vini, *unciam unam.* *Neem Wynggeest, een once,*

Aquæ Rosarum, *Semunciam.* *Roozenwater, een lood.*

Mastichis pulverisati, *drachmas tres.* *Mastik, in poeder, drie vierendeelloods.*

In een langgehalsde Phiool gekookt, worde het tot het gebruik bewaard.

Gebruik. *Bewaart de beenderen van het beenvlies ontbloomt, voor het beenbederf; en heelt een begonnen beenbederf.*

Spiritus Arthriticus. Jicht - Geest.

℞. Salis Communis, *uncias duas.* *Neem Keukenzout, twee oncen.*

Olei Vitrioli, *unciam unam.* *Vitriool oli, een once.*

— Terebinthinæ, *uncias duas.* *Terpentyn oli, twee oncen.*

Meng

Meng , en destilleer het tot een SPIRITUS.

Gebruik. *Ontbind beginnende Beursgezwellen en verweekt verouderde Slymgezwellen.*

Spiritus Antiscorbu- Geest tegen den ticus. Scheurbuik.

℞. Spiritus Tartari, *libram* *Neem Geest van Wyn-*
unam. *steen, een pond.*

— Cochleariæ, *Geest van Lepel-*
uncias quatuor. *bladen, vier on-*
cen.

Olei Vitrioli, *unciam* *Vitriool-Oli, een*
unam. *once.*

Meng het , en haal het over , tot droog wordens toe.

Gebruik. *Deeze Geest met water verdund, verdeelt de gezwollene beeren der Scheurbuikigen ; en met veel water vermengt, heelt het, in 't zelve geval den vullen stinkenden mond.*

Spiritus ad Hernias. Breuk - Geest.

℞. Aquæ Thedianæ. *Neem Thedisch water.*
Spiritus vini rectific., *Gerectificeerden*
ana unciam unam. *Wynggeest, van*
elks een once.

Meng het samen.

Gebruik. *In enkelvoudige Breuken, kan men de verslachte plaats des Breuks, dagelyks, dikmaals met deezen Geest wasschen of betten.*

Spiritus saponaceus Zeep-Geest seu of Resolvens Onrbindende Geest.

℞. Spiritus Rorismarini, *Neem Roozemaryn-geest,*
libras duas. *twee ponden.*
Camphoræ, *semi-un-* *Campher, een lood.*
ciam.

Sa-

Salis ammoniaci , ses-
qui-unciam.

Saponis Veneti , drach-
mas sex.

Sal Ammoniac ,
anderhalf once.

Spaansche Zeep ,
anderhalf lood.

Laat het samen ontbonden worden.

Gebruik. *Word aangepreezen om Peesknoopen , en
andere Slymgezwellen te ontbinden.*

Species

Kruiden.

Onder den naam van KRUIDEN , *Species* , mogen
in de Winkels de volgende *Drogen* gesneden en ge-
mengd naagehouden worden: waar uit vervolgens af-
kooksels , aftreksels en meer andere bereidingen kun-
nen gemaakt worden.

Species emollien- tes.

Weekmaakende kruiden.

℞. Herbæ malvæ
—— Althææ
—— Verbasci , ana
manipulum unum.
Seminis Lini
—— fœnugræci , ana
semi manipulum.
Flor. Sambuci , mani-
pulos duos.

Neem Kaasjes bladen
Heemst
Wollekruid , van
elks een handvol.
Lynzaad.
Grieksch hooi , van
elks een halve handvol.
Vlier-bloemen ,
twee handen vol.

Snydze en meng ze samen.

Gebruik. *Dient om verzachtende pappen en stoovin-
gen te bereiden.*

Species resollen- tes.

Ontbindende Krui- den.

℞. Herbæ Marrhubii
—— Parietariæ
—— Mercurialis ,
ana manipulum unum.

Neem Witten Andoren.
Glaskruid
Bingelkruid , van
elks een handvol.
Flo-

Florum sambuci
 — Chamomillæ
 — Arnicæ, *ana*
semi manipulum.

Vlierbloemen
 Kamille bloemen
 Hungaarsche Do-
 ronicum, *een ha-*
ven handvol.

Gebruik. *Hier van worden ontbindende pappen en stoovingen bereid.*

Species Cephalicæ. Hoofd - kruiden.

℞. Herbæ Betonicæ
 — Menthæ
 — Melissæ
 — Serpylli
 — Basilici
 — Rosismarini
 — Salviæ, *ana ma-*
nipulos duos.
 Florum Rosarum rubra-
 rum
 — Balaustiorum
 — Lavendulæ
 — Cheiri, *ana ma-*
nipulum unum.
 — Arnicæ, *mani-*
pulos duos.

Neem Betony
 Kruis en munt
 Konfielje de grein.
 Wilden Thym
 Basilicum.
 Roosemaryn
 Saly, *van elks twee*
handen vol.
 Roode Rooze bloe-
 men.
 Grenaat Bloemen.
 Lavendel Bloemen.
 Steen-violieren,
van elks een handvol.
 Hongarische Doro-
 nicum, *twee handen*
vol.

Snyd, en meng ze.

Gebruik. *Deeze kruiden ontbinden en versterken ; waarom zy in Hoofd-wonden, kuetsingen en onthut- zingen der herzenen als een stooving, met wyn, wor- den gebruikt.*

Species adstringentes Samentrekkende Kruiden.

℞. Herbæ Alchimillæ
 — Plantaginis.
 — Equiseti, *ana*
manipulos duos.

Neem Onzer Vrouwen
 Mantel
 Weegbree
 Paardestaart, *van elks*
twee handen vol.

P

Ra-

Radiciſ Bistoſtæ,
 ——— Formentiſſæ,
ana uncias quatuor.
 Florum Roſarum,
 ——— Balauſtiorum,
ana uncias duas.

Snyd , en meng ze.

Gebruik. *Worden tot verſterkende pappen en ſtoovingen voorgeschreeven , en veeltids met Aluin.*

Species amaræ. Bittere Kruiden.

℞. Herbæ Absinthii	Neem Alzem
——— Scordii	Waterlook
——— Abrotani	Averoon
——— Alliarii, <i>ana</i>	Look zonder look.
<i>manipulos duos.</i>	<i>van elks twee handen vol.</i>

Snyd , en meng ze.

Gebruik. *Deeze kruiden ontbinden en wederſtaan het bederf ; waarom zy tot verdeelende en bederfweerende pappen en ſtoovingen gebruikt worden.*

Species Anodynæ. Pynstillende Kruiden.

℞. Fol. Hyosciami	Neem Bilzen kruid
Flor Sambuci, <i>ana</i>	Vlierbloemen , <i>van</i>
<i>semi-unciam.</i>	<i>elks een lood.</i>
——— Croci , <i>drachmas</i>	Saffraan , <i>een half</i>
<i>duas.</i>	<i>lood.</i>
Capitum Papaveris albi ,	Witte Maankoppen
<i>uncias duas.</i>	<i>twee oncen.</i>

Snyd , en meng ze.

Gebruik. *Waar van Pynstillende ſtoovingen bereid worden.*

Species antiscabiosæ. Tegenschurft. Kruiden.

℞. Specierum emollientium , <i>manipulos sex.</i>	Neem Weekmaakende kruiden , <i>zes handen vol.</i>
Herbæ Salviæ	Saly

Her-

Herbæ Rutæ, *ana ma-*
nipulum unum.

Radiciſ Hellebori albi,
manipulos duos.

Salis ammoniaci, *unciam*
unam.

Snyd, en meng ze.

Gebruik. *Hier van pleegen wasschingen tegen het*
Schurft en Hairworm bereid te worden.

Wynruit, *van elks*
een handvol.

Witten Nieswortel,
twee handen vol.

Ammoniac zout,
een once.

Species vulnerariæ. Wond - kruiden.

℞. Herbæ Alchimillæ

Neem Onze Vrouwen
Mantel

—— Rutæ

Wynruit

Florum Hyperici, *ana*
manipulum unum.

St. Janskruid-bloe-
men, van elks een
handvol.

Snyd, en meng het.

Gebruik. *Hier van worden Wond-afkooksels ge-*
maakt, waar mede wonden en zweeren kunnen inge-
sprooten en uitgewasschen worden.

Species aromaticæ. Specery - kruiden.

℞. Cariophyllorum aroma-
ticorum.

Neem Croid - nagels

Florum macis, *ana*
unciam unam.

Foely, *van elks een*
once.

Meng het samen.

Gebruik. *Hier uit worden met rooden wyn verster-*
kende stoovingen bereid.

Species roborantes. Versterkende Kruiden.

℞. Specierum adstringen-
tium

Neem Samentrekkende, en
Hoofd-kruiden, van
elks een handvol.

—— Cephalica-
rum, ana manip. unum,

Meng het samen.

Ge-

Gebruik. *Hier uit kunnen met rooden Wijn , stoo-
vingen bereid worden , die de verslachte deelen versterken.
Dikmaals doet men 'er ook Aluin of Loodzuiker by.*

Species pro Garga- Gorgel-kruiden. rismate.

R. Herbæ plantaginis	Neem Weegbree
—— Prunellæ , ana	Brunelle , van elks
unciam unam.	een once.
—— Salviæ , uncias	Saly , twee oncen.
duas.	
—— Equiseti , semi-	Paardestaart , een
unciam.	lood.
Florum Balaustiorum	Granaat- en
—— Rosarum rubra-	Roode roozen-
rum , ana unciam	bloemen , van
unam.	elks een once.

Meng , en snyd ze.

Gebruik. *Een afkookzel deezer kruiden , met Roo-
zenhonig vermengd , verdeelt een begonne keel-ontstee-
king.*

Fomenta Hu- Natte Stoovin- mida. gen.

Een natte stooving is een artzeny-vocht , dat door middel van vier maal gevouwen lynwaad , warm of koud , op het beledigde deel gelegd word.

De STOF der Stooving is allerlei Artzeny-vocht. Afkooksels , en Aftreksels zyn tot dit oogmerk het meeste bekwaam.

De GANTSCHÉ HOEVEELHEID bestaat meere deels in eenige ponden.

De ONDERSCHRYVING is ; F. *Liquor pro fo-
mento , vel Epithemate.*

De

De **STOOVING** geschied door middel van vier-
voudig linnen of eenen wollen Lap , die meer vocht
inzuigt , en de warmte langer bewaart , zo hy met
droog enkel gevouwen linnen bedekt word.

't Gebruik *der stoovingen is menigvoudig , en meest
dienen zy om gezwollen te verdeelen en zweeren te heelen.*

Oxycratum simplex. Azyn-Water.

℞. Aceti ex vino	<i>Neem Wyn Azyn</i>
Aquæ puræ, ana libram unam.	Regenwater , van elks een pond.

Meng het samen.

Gebruik. *Is een gemeene stooving, welke de ontstee-
king van uitwendige oorzaak als van kneuzinge, been-
breuk, ontwrichting, en de daar uit ontstaane blaauwe
vlekken, krachtig ontbind.*

Oxycratum Spirituo- Geestig Azyn-Wa- sum. ter.

℞. Oxycrati Simplicis Ca- lefacti, libram unam.	<i>Neem Warm gemaakt Azyn-water, een pond.</i>
Spiritus Vini Campho- rati, uncias duas.	Gecampherden Wyngceest, twee oncen.

Meng , en maak het tot een stooving.

Gebruik. *Is krachtiger om kneuzingen en bloed-vlek-
ken te verdeelen dan het voorgemelde Azyn-Water.*

Vinum Aquatum. Gewaterde Wyn.

℞. Vini Albi, libram unam.	<i>Neem Witten Wyn, een pond.</i>
Aquæ puræ, semi-li- bram.	Regenwater, een half pond.

Meng het samen.

Gebruik. *Verdeelt ontstokene en gekneusde wonden,
by welken de Azyn te bytend is.*

Fomentum ex Herbis Stooving van ver- bis Resolventibus. deelende kruiden.

℞. Specierum Resolven- *Neem Verdeelende Krui-*
tium, manipulos duos. *den, twee handen vol.*
Aquæ puræ, libras duas. *Regenwater, twee*
ponden.

Meng, en kook het samen.

Gebruik. *Deeze stooving verdeelt des te sterker, indien in plaats van Regenwater, Azyn- Wyn- of Zilverglit-water genomen word.*

Fomentum ex Fæci- Stooving van Wyn- bus Vini. moer.

℞. Fæcum Vini Recentium, libram unam. *Neem Versche Wyn-moer,*
een pond.
Aquæ puræ, libras *Regenwater, twee*
duas. ponden.

Meng, en kook het samen.

Gebruik. *Deeze Stooving versterkt, verdeelt, en wedèrstaat het bederf; waarom zy, zoo als ik gezien heb, in beenbreuken met zwaare kneuzing, en heet-vuurige ontsteeking verzeld, een zeer krachtig middel is.*

Fomentum ex Herbis Stooving van Cephalicis. Hoofdkruiden.

℞. Specierum Cephalicarum, manipulos duos. *Neem Hoofd-kruiden,*
twee handen vol.
Giet 'er op
Vini albi Calidi, libras *Warmen witten*
duas. Wyn, twee ponden.

Laat het een half uur in een warme plaats staan trekken.

Gebruik. *Ontbind krachtig de kneuzingen aan 't hoofd, aangezicht of oogen.*

Fomentum ex Her- bis Amaris.

Stooving van bit- tere Kruiden.

℞. Specierum Amarum,
manipulum unum.
Aquæ puræ, libram
unam.

Neem Bittere Kruiden
een handvol.
Regenwater, een
pond.

Meng en kook het.

Gebruik. *Word even als een andere verdeelende Stoovig gebruikt. Met Terpentyn-geest gemengd, bevredigt zy wurmachtinge zweeren en wonden van dat ongedierte; en geneest ze.*

Fomentum Emol- Weekmaakende Stoo- liens. ving.

℞. Specierum Emollienti-
um, manipulum unum.
Lactis, libram unam.

Neem Weekmaakende krui-
den, een hand vol.
Melk, een pond.

Meng, en kook het.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om de ontstekingen en verhardingen te verdeelen, en vochtige oogontstekingen te heelen.*

Fomentum Adstrin- Samentrekkende gens. Stooving.

℞. Aquæ Calcis, libras
duas.
Sacchari Saturni, drach-
mas duas.

Neem Kalkwater, twee
ponden.
Lood Zuiker, een
half lood.

Meng het.

Gebruik. *Komt te pas, wanneer men de verslapte deelen moet doen inkrimpen en versterken; gelyk in gekorstene aderen, breuken, Slymgezwollen, verval en verslapping der geledingen.*

Fo-

Fomentum Martiale. Staal-stooving.

℞. Martis solubilis,
unciam unam.

Aquæ puræ, *libras duas.*

*Neem Oplosbaar yzer,
een once.*

Regenwater, twee
ponden.

Meng , en ontbind het.

Gebruik. *Dient, als de voorgaande samentrekkende stooving, om de slapheid der geledingen, watergezwellen en aderbreuken te heelen.*

Fomentatio frigida. Koud - Bad.

℞. Aquæ communis,
libras viginti.

Aceti Vini, *libras duas.*

Nitri puri, *unciam unam*
Salis ammoniaci, *uncias*
quatuor.

Neem Water, twintig pond.

Wyn-azyn, twee
ponden.

Salpeter, een once.
Ammoniac - zout ,
vier oncen.

Meng het , en laat het ontbinden.

Gebruik. De beroemde Schmucker heeft deeze stooving met veel vrucht gebruikt, in zwaare hoofdwonden en kneuzingen, welke met onthutsingen der herten, en uitvloeying der vochten verzeld waaren, en heeft meerder uitwerking daar van aangemerkt, dan wel van warme stoovingen. Deeze koude stooving kan ook by beknelde breuken gebruikt worden.

Fomenta sicca. Drooge stoo-
vingen.

Een *drooge stooving*, of *omslag*, is een artzeny-poeder, dat bloot, of in een zakjen beslooten, op het lydende deel gelegd word.

De stof der drooge stoving is al het geene, dat tot poeder kan worden gebragt. Koren en Kruidenmeelen worden hier toe het meeste gebruikt.

De gansche *hoeveelheid* word afgemeeten naar de grootte van het lydende deel.

De *onderschryving* is; *F. Pulv. pro Epithemate sicco.* Zy worden, of tusschen linnen, of in een zakjen beslooten, of men vult daar mede kruidmutzen, bedkussens en Peuluwen om kinderen, aan de Engelsche Ziekte onderworpen, daar op te doen slaapen: als mede rustbedtjes voor gezwollene beenen.

Groote kussens behooren doornaaid te worden; op dat het Poeder niet klontere, of in een klomp vergadere.

Gebruik. *De drooge stoovingen pleegen gebruikt te worden in slym- en Roos-gezwellen, als mede in anderen, uit innerlyke oorzaake ontstaande.*

Fomentatio sicca ad Erysipelas.

Drooge stooving voor de Roos.

℞. Farine Fabarum,
 manipulos duos.
Florum sambuci
 — Chamomillæ,
 ana manipulum
 unum.

Neem Boonen-meel, *twee*
 handen vol.
Vlier-bloemen,
Kamille-bloemen,
 van elks een
 handvol.

Meng, en maak het tot een poeder.

Gebruik. *Verdeelt de Roos, vermeert haare scherpe uitwaaseming, en slurptze op. Dikmaals voegt men 'er Campher by, die door middel van sterken Wynggeist tot Poeder gewreeven is.*

Farinæ Emollientes.

Weekmaakende Meelen.

℞. Farinæ seminum Lini
 — Fenugræci, *ana partes*
 æquales.

Neem Lynzaad-meel
Fenegriek-meel,
 van elks evenveel.

Meng het samen.

Gebruik. *Dient om verzachtende Pappen te bereiden.*

Farinæ resolventes. Verdeelende Meelen.

℞. Farinæ Fabarum	Neem Boonen-	} Meel.
—— Hordei	Gersten-	
—— Tritici	Tarwen-	
—— Secalis, ana	Roggen-	
partes æquales.	van elks even veel.	

Meng het samen.

Gebruik. Deze meelen pleëgen gebruikt te worden om verdeelende pappen te bereiden.

Cataplasmata. Pappen.

Een Pap is een soort van Brei, welke even als een stoving, op het beledigde deel gelegd word.

Men vervaardigt gekookte en ongekookte Pappen.

De *Stoffe* is al het gene met vocht vermengd, tot een brei kan gebragt worden. Hierom zyn gekookte, of tot Poeder gebragte Gewassen, tot dit einde het dienlykste.

Men kan ze met melk, water, wyn, azyn-water, zilver-glut-azyn of oli kooken. De hoeveelheid van 't vocht word niet bepaald; men schryft slechts *q. s. ut. F. Cataplasma*; tusschen linnen, of bloot op te leggen. Het geene omtrent de gekookte Pappen is aantemerken, moet ook omtrent de raauwen of ongekookte waargenomen worden. De benoeming deezer Pappen verandert somwylen en men noemtze *Mostaard-deeg*, *deeg weeken omslag*, enz.

De *gansche hoeveelheid* moet zoo veel zyn, dat 'er twee omslagen van kunnen gemaakt worden; ten einde, zo draa den eenen afgenomen is, de andere opgelegd kan worden.

De *dikte* moet brei gelyk zyn, en niet te dun; op dat het van het deel niet afvloeye.

Ge-

Gebruik. *De Pappen werken sterker dan de stoovingen , en behouden de warmte langer : uit welke reden zy , om ontstookene en knoestgezwollen te verweeken , dikmaals gebruikt worden.*

Cataplasma lacteum. Melk-pap.

℞. Micæ panis albisimi , *libram unam.* *Neem Kruim van wit brood , een pond.*
Lactis , quantum sufficit. *Melk , zo veel genoeg is.*

Kook het tot een Pap.

Gebruik. *Is zeer weekmakend , waarom het gepreezen word om de mammen , door verharde melk ontstoken , te verdeelen.*

Cataplasma emolliens. Weekmakende Pap.

℞. Micæ Panis siliginis , *in lacte macerati , semi libram.* *Neem Kruim van tarwenbrood , in melk geweekt , een half pond*
Vitelli ovorum *No. tres.* *Drie Eiër doiren.*
Crocī pulverisati , *Saffraan in Poeder ,*
drachmas duas. *een half lood.*
Farinæ seminum Lini , *Lynzaad-meel , zo*
quantum sufficit. *veel genoeg is.*

Wryf het met malkanderen tot een Pap , en warm het.

Gebruik. *Dient om ontstokene en verharde gezwellen te verweeken , of , om in dezelve de etterwording te bevorderen.*

Cataplasma maturans. Rypmakende Pap.

℞ Farinæ seminum lini , *uncias quatuor.* *Neem Lynzaad-meel , vier oncen.*
Fermenti Panis , *Brood-deeg ,*
uncias duas. *twee oncen.*

Gum.

Gummi Galbani, vitello
ovi soluti, *unciam*
unam.

Pulpæ caparum, sub ci-
neribus assatarum,
drachmas duas.

Unguenti Basiliconis,
unciam unam.

Olei liliorum alborum,
quantum sufficit.

Meng, wryf en warm het tot een Pap.

Gebruik. *Dient om ontstokene Ettergezwollen ryp te maaken.*

Gom Galbanum,
in een eiërdoir
onbonden,
een once.

Uiën, onder de as-
sche gebraden,
een half lood.

Koninglyke zalf,
een once.

Oli van witte Lelyen,
zo veel genoeg is.

Cataplasma resolvens Pap om Knoest- ad scirrhus. gezwellen te ontbinden.

℞. Farinæ seminum Lini. *Neem Lynzaad-meel.*
— foliorum cicutæ
ana uncias tres. Scheerling in poe-
der, *van elks*
drie oncen.

Lactis, *quantum sufficit.* Melk, *zo veel*
genoeg is.

Kook het samen tot een Pap.

Gebruik. *Verdeelt de verhardingen der borsten, of brengt ze tot eene goedaardige verëtering.*

Cataplasma resolvens. Ontbindende Pap.

℞. Farinæ herbarum resol- *Neem Ontbindende krui-*
ventium, *uncias sex.* den tot poeder ge-
bragt, *zes oncen.*

Aquæ vegeto-mineralis,
quantum sufficit. Zilverglitwater, *zo*
veel genoeg is.

Kook het tot een Pap.

Gebruik. *Verdeelt ontstokene gezwellen op eene won-
derlyke wyze.*

Aceti, *quantum sufficit.*Wyn azyn , zo veel
genoeg is.

Kook het samen tot een Pap.

Gebruik. *Is een heerlyk middel , om knoest- krop-
en geleding - gezwollen te verdeelen.***Cataplasma ex dauco. Geele Peen-pap.**℞. Dauci flavi, *quantum vis.* *Neem Geele Peen , zo
veel gy wilt.*

Rasp ze , en doe'er by

Decocti Saturati Cicutæ,
*quantum sufficit.*Een sterk afkooksel van
Sheerling , zo veel
genoeg is.Gebruik. *Verbetert den stank en smerte des Kankers.***Cataplasma antisepticum. Bederfweerende
Pap.**℞. Pulveris antiseptici ,
*uncias quatuor.*Spiritus Vini Camphorati
*uncias duas.*Aceti Vini , *quantum
sufficit.**Neem Bederfweerende
Poeder , vier oncen.
Gecampherden Wyn-
geest , twee oncen.
Wyn-azyn , zo veel
genoeg is.*Gebruik. *Word tegen het vochtige heetvuur , en
den vuilen water-etter (Tabum putridum) aangeprezen.***Cataplasma roborans. Versterkende pap**℞. Specierum Cephalica-
rum.— adstringen-
tium ,
*ana manipulos duos.*Martis solubilis , *semi-
unciam.*Colcotharis Vitrioli ,
*unciam unam.*Vini rubri , *quantum
sufficit.**Neem Hoofdkruiden
Samentrekkende
kruiden , van elks
twee handen vol.*Oplosbaar yzer ,
*een lood.*Colcothar van Vitri-
ool , *een once.*Rooden wyn , zo veel
genoeg is.

Ge-

Gebruik. *Word gepreezen om verslapte deelen en byzondere gevrichten te versterken.*

Cataplasma Pomaceum. Appel-Pap.

℞. Pulpæ pomorum,	<i>Neem Appel-merg,</i>
libram unam.	<i>een pond.</i>
Camphoræ	Campher
Croci, ana scrupulum	Saffraan, van elks
unum.	<i>een scrupel.</i>

Meng het tot een Pap.

Gebruik. *Word van den geleerden en beroemden Heer Professor Richter aangepreezen, om de wonde van het hoorn-vlies, naar het ligten der staar te heelen.*

Gargarismata. Gorgel-waters.

Een Gorgel-water is een vloeibaar heelmiddel, t welk dient om mond en keel uit te spoelen.

De *Ingredienten* zyn alle enkelvoudige of samengestelde vochten die in keelgebreeken dienstig zyn.

De *Evenredigheid der Ingrediënten* is als in een ander Afkookzel, Aftrekzel of vochtig mengsel.

De *wyze van gebruik* is, dat de Kranke omtrent een mondvul neem, daar mede gorgelt, of het eenigen tyd terug houd; of wel, dat men het hem ten monde inspuit, om weder uitgespoogen te worden.

Gebruik. *De Gorgelwaters dienen om keelgebreen te heelen.*

Gargarisma ordinarium. Gemeen Gorgel-water.

℞. Specierum resolventium	<i>Neem Verdeelende krui-</i>
pro Gargarismate,	<i>den, voor een gor-</i>
unciam unam.	<i>geldrank,</i>
	<i>een once.</i>

Laat

Laat ze met regenwater kookten , en voeg by het doorzygsel.

Nitri depurati , *drach-*
mam unam.

Melis rosacei , *unciam*
unam.

Zuivere Salpeter , *een*
vierendeel loods.

Roozen-honig ,
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Verdeelt de keel-ontsteeking.*

Gargarisma acetosum. Azyn - Gorgelwater.

℞. Aceti rosacei , *drachmas* *Neem* Roozen - azyn , *een*
duas. *half pond.*

Aquæ puræ , *libram*
unam.

Regenwater , *een*
pond.

Mellis rosacei , *unciam*
unam.

Roozen-honig ,
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Is een gorgeldrank tegen de ontsteeking , en komt in de Angina of Keel-ontsteeking te pas.*

Gargarisma emolliens. Weekmaakend Gorgelwater.

℞. Radicis Althææ
Caricarum Pinguium ,
ana unciam unam.

Lactis Vaccini , *libras*
duas.

Neem Heemst-wortel
Vygen , *van elks*
een once.

Koe - melk , *twee*
ponden.

Kook het samen , tot dat anderhalf pond overblyft , en zyg het door.

Gebruik. *Is een weekmaakende Gorgeldrank , welke zeer dienstig is , wanneer een Keel-ontsteeking tot verëtering overgaat.*

Gargarisma cum Spi- Gorgel-water met
ritu salis ammo-
niaci. **sal ammoniac**
geest.

℞. Gargarismatis emol-
 lientis, *libras duas.*
 Spiritus salis ammoniaci,
unciam unam.

Neem Weekmaakend Gorgelwater, twee ponden.
 Sal ammoniac geest,
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *De voortreflyke en beroemde Pringle heeft aangemerkt, dat de zuure Gorgeldranken dikmaals de verdeeling der Keel-ontsteeking verhinderen, om dat zy de uitwerp-buizen van de Klieren des keels, waar in de ontsteeking schynt plaats te hebben, te samen trekken. In zodanig een geval heeft wonderbaar en spoedig geholpen, als men een Weekmaakend Gorgeldrank, met Sal ammoniac-geest gebruikte; om dat hier door de Poriën verslapt, de Slym verdund, en de klieren zacht ter uitloozing geprikkeld worden.*

Gargarisma leniens. Verzachtend Gorgelwater.

℞. Aquæ florum sambuci,
libram unam.

Gelatinæ Amyli, *drachmam unam.*

Syrupi Papaveris albi,
unciam unam.

Neem Vlierbloemen-water, een pond.

Styssel, *een vierendeel loods.*

Svroom van witte Maankoppen,
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Is een zeer nuttige Gorgeldrank of Mondspoeling in heete spruw, of in scherpe kwylvloeying. In heete venerische zweeren voegt men 'er een vierendeel loods Gomkwik by.*

Gargarisma vulnerarium. Wond-Gorgelwater.

℞. Specierum vulneraria-	<i>Neem</i> Wondkruiden,
rum, <i>unciam unam.</i>	<i>een once.</i>
Aquæ puræ, <i>libram</i>	Regenwater,
<i>unam.</i>	<i>een pond.</i>

Kook het, zyg het door, en doe 'er by

Tincturæ Myrrhæ, Myrre Tinctuur, een
drachmam unam. vierendeel loods.

Mellis Rosacei.

Aquæ vulnerariæ, ana Wond-water,
unciam unam. van elks een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Heelt mond- en keel-zweeren.*

Gargarisma antisepticum.	Bederfweerend Gorgel-water.
--------------------------	-----------------------------

R. Corticis Peruviani, *Neem* Kina, *twée oncen.*
 uncias duas.

Herbæ Rutæ, pugillos
duos. Wynruit, twee vin-
gergreepen vol.

Kook het in regenwater, zyg het door, en voeg er by

Camphoræ, muco gummi arabici solutæ, <i>drachmas</i> <i>duas.</i>	Campher in Arabi- sche Gomslym ontbonden, <i>een</i> <i>half lood.</i>
---	---

Meng het samen.

Gebruik. Kan in boosaartige, vuile, en brandende keelontsteeking, aangepreezen worden.

Gargarisma Adstrin-	Samentrekkend
gens.	Gorgelwater.

R. Radicis Tormentillæ
Malicorii, ana Semi-
unciam.

Kook het in een pond Regenwater, zyg het door,
en doe 'er by

Aluminis crudi, *drach-*
mam unam.

Mellis Rosacei, *Semi-*
unciam.

Meng het samen.

Gebruik. *Word gepreezen tegen de verstopping des*
huigs en der amandeklieren.

Aluin, een *vieren-*
deel loods.

Roozenhonig, een
lood.

Gargarisma Mercu- Kwik Gorgelwater. riale.

R. Mercurii vivi, *Semi*
drachmam.

Gummi Arabici,
drachmas tres.

Syrupi Diacodii, *Semi*
unciam.

Mercurii dulcis, *grana*
sex.

Neem Leevendigen Kwik,
een half vierendeel loods.

Arabische Gom, *drie*
vierendeel loods.

Syroop van Maankop-
pen, *een lood.*

Zoeten Kwik, *zes grei-*
nen.

Wryf het samen tot een slym, en voeg 'er by
Decocti Flammulæ Jo-
vis, *libras duas.*

Afkooksel van wit
vuurkruid, *twee*
ponden.

Mellis rosacei, *unciam*
unam.

Roosenhonig, *een*
once.

Essentiæ Myrrhæ,
drachmam unam.

Myrre Essentz, *een*
vierendeel loods.

Meng, en maak het tot een Gorgeldrank.

Gebruik. *Heelt venerische, spekkige, en kwaadar-*
tige zweeren van het gehemelte en keel. In een vene-
rische Neuszweer, word het met veel voordeel in de
Neusgaten gespoeten.

Collutoria Mondspoelingen.

Een *Mondspoeling* is een vloeibaar heelmiddel 't welk
in den mond gehouden, of met welk de mond uit-
gespoeld word.

De *Stoffe* en de *Evenredigheid der Ingrediënten* is gelyk met den Gorgeldrank.

Gebruik. *Zy worden in gebreken van mond, tong en tanden gebruikt.*

Collutorium Anti- Mondspoeling tegen scorbuticum. de Scheurbuik.

℞. Aquæ Cochleariæ, un-	Neem Water van Lepel-
cias duas.	bladen, twee oncen.
Spiritus Cochleariæ,	Geest van Lepelbla-
unciam unam.	den, een once.
Tincturæ Laccæ, un-	Gom lak Tinctuur,
cias duas.	twee oncen.

Meng het samen.

Gebruik. *Pleeft gebruikt te worden, om scheurbuikige mond- en tong gebreken te heelen.*

Collutorium Ruta- Mondspoeling van ceum. Wynsteen.

℞. Foliorum Rutæ, pugil-	Neem Wynruit, een vinger-
lum unum.	greep vol.
Salviæ, pugil-	Saly, drie vinger-
los tres.	greepen vol.

Snyd, meng en kook het in anderhalf pond regenwater, en bewaar het doorzygsel.

Gebruik. *Dit Afkooksel kan acht dagen bewaard worden - is uitmuntend in tandpyn; verbeterd de aangestooke tanden, en bewaart de gezonden voor beendbedorf.*

Collutorium Odon- Mondspoeling tegen talgicum. de Tandpyn.

℞. Radicis Pyrethri, drach-	Neem Bertram wortel, een
mas duas.	half lood.
Salis Ammoniaci, drache	Ammoniac Zout,
mam unam.	een vierendeel loods.

Opil

Opii puri , *grana duo.*

Aceti Vinosi,
Aquaë Stillatitiæ Laven-
dulæ, *ana uncias duas.*

Zuiver Heulsap ,
twee greinen.

Wyn Azyn ,
Lavendelwater ,
van elks twee
oncen.

Laat het in een beslooten vat , een uur lang , in
't waterbad staan trekken.

Gebruik. *Is in aangestokene en zinkingächtige*
Tandpyn zeer nuttig ; wanneer de Lyder 'er dikmaals
's daags een lepel vol van in den mond houdt.

Injectiones. Inspuitingen.

Eene Inspuiting is een vloeibaar heelmiddel , wel-
ke in de natuurlyke of buiten natuurlyke holten des
lichaams door middel van een werktuig word inge-
spooten.

De *Natuurlyke Holten* zyn , de ooren , neusgaten ,
traanbuizen , mond , endeldarm , pisgang , Moeder-
schede , Lyfmoeder.

De *Buitennatuurlyke holten* , zyn gestokene won-
den , die in eene holte uitloopen , boezems , Pyp-
zweeren , en anderen.

De *Stoffe der Inspuiting* , zyn alle vloeibaare art-
zeny middelen , die zo dun zyn dat zy het naauwe
uiteinde der spuit kunnen doorgaan , als Aftreksels ,
Afkooksels , Melkdranken , Sappen , Oliën , vaste en
smeerige dingen kunnen niet ingespooten worden , ten
zy alvorens behoorlyk opgelost.

De *Keuze der stoffe* hangt af van de aanwyzing
der ziekte , en de werking van het in te spuitene
vocht.

De *Werktuigen* tot het inspuiten noodig , zyn ver-
scheiden ; Zie hier over de Heelkundige operatiën.

De *Onderschryving* van 't voorschrif is *F. Liquor*
pro Injectione.

De

De *Gebruik aanwyzing* hout in ; behalven de benaming van 't voorschrift of men het vocht warm , koud of laauw moet inspuiten , --- hoe dikmaals 's daags --- wanneer --- hoeveel --- met welk een werktuig --- van wien , --- in welke plaats des Lichaams de inspuiting geschieden moet , en eindelyk wat na de inspuiting moet gebeuren.

't *Gebruik der Inspuiting* is menigvoudig , om te zuiveren , te verdunnen , uit te wasschen , te verweeken , te verdeelen , te samen te trekken , te geneezen.

Injectio auricularis Zuiverende Oor- detergens. Inspuiting.

℞. Decocti herbæ Rutæ , <i>uncias quatuor.</i>	<i>Neem</i> Afkooksel van wynruit , <i>vier oncen.</i>
Tincturæ Myrrhæ , <i>guttas triginta.</i>	Tinctuur van Myrre , <i>dertig druppelen.</i>
Mellis Rosacei , <i>drachmas sex.</i>	Roozen-honig , <i>anderhalf lood.</i>

Meng en maak het tot een Inspuiting.

Spuit hier van tweemaal 's daags laauw in 't oor , zo veel de holligheid bevatten kan , laat het eenige minuten daar in blijven , en laat het 'er weder uitloopen.

Gebruik. *Verbetert en heelt de zweeren des oorgangs , en de stinkende en kwaadetterige oorvloeying.*

Injectio detergens. Zuiverende Inspui- ting.

℞. Aquæ calcis , <i>libram</i> <i>unam.</i>	<i>Neem</i> Kalkwater , <i>een pond.</i>
Unguenti Ægyptiaci , <i>unciam unam.</i>	Ægyptische Zalf , <i>een once.</i>

Meng het samen.

Gebruik. *Is eene uitmuntende zuiverende en afvaagende Inspuiting , en word ten dien einde in Boezems en pypzweeren gebruikt.*

Digestivum lique- Vloeibaar Digestief. factum.

- ℞. Terebinthinæ claræ, *Neem Helderer Terpentyn*
uncias duas, twee oncen.
 Vitelli ovorum, *unciam* Eiërdoiren, *een*
unam. once.
 Samen wel gemengd, doe 'er by
 Mellis communis, *un-* Honig, *twee oncen.*
cias duas.
 Spiritus vini, *uncias* Wynggeest, *zes oncen.*
sex.
 Aquæ puræ, *uncias* Regenwater, *vier oncen.*
quatuor.

Word samen wel vermengd, en warm ingespooten.
 Gebruik *Verwekt, en zuivert teffens de Etterwor-*
ding; om welke reden zy in diepe, enge, holle, en
geschootene wonden, pleegt ingespooten te worden.

Balsamus Arcæi Vloeibaare Arcæus Liquefactus. Balzem.

- ℞. Balsami Arcæi, *Neem Balzem van Arcæus,*
 Vitelli Ovorum, *ana* Eiërdoiren, *van elks*
unciam unam. een once.
 Meng en verdun het met
 Spiritus vini, *uncias octo.* Wynggeest, *acht*
oncen.

Gebruik. *Word gebruikt om holle wonden en zwee-*
ren te heelen.

Injectio Balsamica. Balzamische Inspui- ting.

- ℞. Balzami copaivæ, *Neem Balzem Copaiva,*
Semi unciam. een lood.

Wryf het met een Eiërdoir door malkanderen, en
 voeg 'er by

Aquæ

Aquæ calcis, *uncias sex.*

Kalkwater, *zes oncen.*

Mellis Rosacei, *uncias tres.*

Roozen Honing, *drie oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Kan tot het zelve einde als de voorgaande Inspuiting gebruikt worden.*

Injectio mercurialis. Mercuriaale Inspuiting.

℞. Mercurii vivi Depurati, *Neem* Leevendige Kwik, *drachmam unam.* *een vierendeel loods.*

Gummi Arabici, *drachmas tres.* Arabische Gom, *drie vierendeel loods.*

Syrupi Diacodii, *Semi-unciam.* Syroop van Maankoppen, *een lood.*

Wryf het tot een slym, en doe 'er wryvende by

Aquæ puræ, *libram unam.*

Regenwater, *een pond.*

— rutæ, *uncias duas.*

Wynruitwater, *twee oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Deeze Inspuiting is zeer nuttig in een Druiper, langduurigen witten vloed, en in Zweeren van den Pisgang en Moederschede.*

Injectio exsiccans. Uitdroogende Inspuiting.

℞. Aquæ Thedianæ,
— Rosarum, *ana*
uncias duas.

Neem Thedisch water,
Roozen water, *van*
elks twee oncen.

Meng het samen.

Gebruik. *Men pleegt deeze inspuiting te gebruiken om holle- en Pypzweeren te heelen.*

Clysmata. Clysteeren.

Een Clysteer is een vloeibaar Heelmiddel, welk den Endeldarm word ingespoten.

De *Stoffe* is alle vocht dat tot eene ziekte dienlyk is, en behoort laauwwarm te zyn.

De Evenredigheid der Ingredienten is een gelyk deel Oliächtige en waterige deelen: of ook een van beiden alleen.

De *Hoeveelheid* voor een Volwassen, is $\mathfrak{z}$ viij.
 voor een Kind . . . $\mathfrak{z}$ vj.
 voor een Jonggeboren $\mathfrak{z}$ ij of $\mathfrak{z}$ iij.

De *Wyze der Toediening* is,

1°. Dat zich de Zieke op de rechterzyde ligge.

2°. Dat hy den adem inhoudet.

De *Clysteerwerktuigen* zyn verscheiden. De Clysteerspuit en de Clysteerblaas zyn de gebruikelijcke.

Door de Spuit kan het Clysteer hooger dan door de blaas gebragt worden.

Naa de *Inspuiting* beveelt men den kranken op de linkerzyde, of op den rug te leggen, rustig te zyn, zachtelyk adem te haalen, en het Clysteer in te houden, zo het niet gegeeven is, om het lyf te openen.

't Gebruik der Clysteeren is bekend in de gebreken des Endeldarms, Breuken en anderen. Voedende Clysteeren worden toegediend, wanneer de doorslikking belet is; want de Kartel-Darm is van Melk- en Inslorberende Vaten voorzien.

Clyisma ordinarium. Gemeen Clysteer.

R. Jusculi Carnium,	Neem Vleeshsoepe,
Olei Olivarum, ana	Olyf-Oli, van elks
uncias quatuor.	vier oncen.

Meng het samen.

Gebruik. Dient om het lyf te openen, en om den Endeldarm uit te spoelen.

S

Clys-

Clyisma Eccopro- tum.

Buiköpenend Clysteer.

℞. Jusculi Carnium,
Olei Lini, *ana uncias*
tres.

Neem Vleeschsoepe,
Lyn Oli, *van elks*
drie oncen.

Sacchari Thomæci, *un-*
ciam unam.

Suiker van Thomæus,
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Dit Clysteer opent den buik zekerer dan het voorgaande.*

Clyisma Purgans.

Buikzuiverend Clysteer.

℞. Decocti Specirum emol-
lientium, *Semi-*
libram.

Neem Afkookzel van week-
maakende Kruiden,
een half pond.

Electuarii Lenitivi,
unciam unam.

Verzachtende Elec-
tuarie, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Zuivert den Buik eenige maalen, en komt te pas ingeval van drekverharding, en in ziekten met ontsteeking.*

Clyisma ex Sale Amaro.

Bitterzout Cly- steer.

℞. Aquæ puræ, *semi-li-*
bram.

Neem Regenwater, *een*
half pond.

Salis amari,

Engelsch zout,

Olei Lini, *ana unciam*
unam.

Lyn-Oli, *van elks*
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Prikkelt den Endeldarm, waarom het by beknelde breuken, en onthutzeling der herzenen gebruikt word. Is ook nuttig tegen de aarsmaden.*

Clys-

Clysmā emolliens.**Weekmaakend
Clysteer.**

℞. Lactis Vaccini,
Olei Lini, *ana uncias*
quatuor.

Neem Koeye Melk,
Lyn-Oli, *van elks*
vier oncen.

Meng het samen.

Gebruik. *Dient in de persing ten afgang, of in de ontsteeking der Pisblaas, Lyfmoeder of Endeldarm.*

Clysmā Leniens. Verzachtend Clysteer.

℞. Gelatinæ Amyli, *un-*
cias tres.

Neem Styfzel, *drie oncen*

Olei Lini, *unciam unam.*

Lyn-Oli, *een once.*

Smelt den Styfzel op het vuur, en meng hem met de Oli.

Gebruik. *Verzacht de pynen der Speen-aderen, en persing ten afgang.*

**Clysmā adstringens. Samentrekkend
Clysteer.**

℞. Aquæ Calcis, *uncias sex.*

Neem Kalkwater, *zes oncen.*

Terræ Japonicæ, *Semi-*
unciam.

Casjoe, *een lood.*

Meng het samen.

Gebruik. *Word gepreezen in de uitzakking en ver-slapping van den Endeldarm.*

**Clysmā Terebin-
thinatum.****Terpentyn Clys-
teer.**

℞. Terebinthinæ, *Semi-*
unciam.

Neem Terpentyn, *een lood.*

Met eiërdoir ontbonden, doe 'er by

Do.

Decocti emollientis,
uncias decem.

Afkooksel van week-
makende kruiden,
tien oncen.

Olei Lini, *unciam unam.*

Lyn-Oli, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Word geprezen tegen de persing des afgangs in de roode loop, en tegen de zweeren in den Endeldarm.*

Clyisma Opiatum. Heulsap Clysteer.

℞. Infusi Seminis Lini,
uncias sex.

Neem Aftrekzel van Lyn-
zaad, *zes oncen.*

Laudani Liquidi, *gut-
tas triginta,* vel

Vloeibaar Heulsap,
dertig druppen, of

Extracti Thebaici,
grana duo.

Extract van Heulsap.
twee greinen

Meng het samen

Gebruik. *Komt te pas in de pranging van 't Kaak-
been welke de doorslikking verhindert.*

Clyisma nutriens. Voedend Clysteer.

℞. Jusculi Carnis,
Lactis, *ana uncias tres.*

Neem Vleeschsoep,
Melk, *van elks drie
oncen.*

Gelatinæ Cornu cervi,
unciam unam.

Gelei van hertshoorn
een once.

Meng het samen.

Gebruik. *Dient om het leeven te onderhouden, wan-
neer de doorslikking belet is.*

Clyisma Acre. Scherp Clysteer.

℞. Decocti Specierum
emollientium, *un-
cias decem.*

Neem Afkooksel van week-
makende kruiden,
tien oncen.

Pulveris Radicis Scillæ,
drachmam unam,

Poeder van Zee-ajuin,
een vierendeel loods.

Meng het samen.

Gebruik. *Is een prikkelend Clysteer, welk dikmaals
den Stoelgang verwekt, en by onthutzing der Herzenen,
en beknelde breuken voorgeschreeven word.*

Lavatoria. Wasschingen.

Wasschingen zyn vloeibaare Heelmiddelen , waar mede het beledigde deel afgewasschen word.

De *Stoffe* is derhalven alle vocht , zo enkel , als uit meerdere Ingredienten samengesteld.

De *Onderschryving* is *M. F. Liquor pro Lotione.*

De *Afwassching* geschied met een spons , met de hand , of met eenen linnen doek , waar mede men een vierendeel uurs aanhoud , zo de zieke of de ziekte zulks verdraagen kan.

Gebruik. *Deeze Wasschingen komen meest te pas in de gebreken der huid : by het vloeibaar heelmiddel komt de natte wryving , waar door het een te krachtiger middel word.*

Lotio Saponacea. Zeep-Wasschingen.

℞. Aquæ puræ , libram unam. *Neem Regenwater , een pond.*
 Balsami vitæ externi , *Leevensbalzem , een vierendeel loods.*
drachmam unam.

Meng het samen.

Gebruik. *Verdeelt onvergelykelyk de waterzuchtige Gezwellen der beenen en derzelver geledingen.*

Lotio antiscabiosa. Wassching tegen Schurft.

℞. Specierum contra Scabiem , unciam unam. *Neem Kruiden tegen 't Schurft , een once.*

Kook het in een pond water , en zyg het door.

Gebruik. *Heelt het Schurft , dauwworm en andere huidgebreken.*

Lotio Salina. Zoute Wassching.

℞. Aquæ puræ , libras tres. *Neem Regenw. drie ponden.*
 Salis communis , uncias tres. *Keukenzout , drie oncen.*

Meng en ontbind het.

Gebruik. *Heelt de puisten in 't gezicht.*

Lac Sulphuris**Zwavelmelk.**

℞. Florum Sulphuris ,
Semi-libram.

Neem Bloem van Zwavel ,
een half pond.

Salis Sodæ, Sesqui-
libram.

Weedätsche, ander
half pond.

Kook het met gemeen water in een aarden verglaasden pot , tot dat het grootste deel des Zwavels ontbonden zy; en zyg het door.

Gebruik. *Dient om huidgebreken te heelen.*

Lac Virginis.**Maagdemelk.**

℞. Aluminis crudi, uncias
duas.

Neem Aluin , twee oncen.

Aquæ puræ, libram
unam.

Regenwater , een
pond.

Los het op en giet 'er by

Aceti Lithargyrii ,
Semi-libram.

Zilverglit-azyn ,
een half pond.

Gebruik. *Word voor een Blanketsel gehouden , naar dien het de huid , door de Zon verbrand , terstond heelt en ook de Sproeten en Zomervlekken verdryft ; maar het daagelyks en langduurig gebruik deezer melk is niet aan te raaden , ter oorzaake daar door , zo als het de groote Boerhaave daar voor houd , buiten vermoeden de long beledigd word : want hy heeft waargenoomen dat zes of zeven Jonkvrouwen door het misbruik van dit Blanketsel den dood ten deel zyn gevallen.*

Lotio Cosmetica**Blanketwater**

seu

van

Aqua Cosmetica**Homborg.****Homborgii.**

℞. Fæcum alvinarum pura-
rum hominis sani ,
libras quinque.

Neem Zuiveren drek van
een gezond mensch ,
vyf ponden.

Des.

Deszelfs oplosbaar deel trekke men met honderd en twintig pond water uit : de doorgezeege Tinctuur destilleere men uit het waterbad , zo dat eenig deel vocht overblyft , ten einde het uitgedroogde Zout niet ontvlamme. Het overgehaalde water bewaare men. Als dan

R. Similium fæcum Hu- *Neem Gelyksoortigen men-*
manarum, *quantum.* schen drek, *zo veel*
placet. *behaagt.*

Droog het in B. M. wryf het tot poeder en giet'er zes deelen van het voorgaande water by. Laat het zes weken staan digereeren in het waterbad ; het vat wel toegeslooten , en met eene gestadige warmte , dat men 'er de hand in lyden kan : eindelyk destilleer met een zacht vuur , alle vochtigheid uit het bad , en bewaar het ten gebruike.

Gebruik. *Dit eenigzins troebelächtig water , doch zonder stank , verbetert de rimpelige , ruige , drooge en aschgrauwe opperhuid , zelf zo zy met eenig ander gebrek behebt is , en maakt haar blank en glad. Zie de Acta Parisina van 1711.*

Lotio ad Tineam Waschwater tegen Capitis. den Hairworm.

R. Testarum Ostrearum *Neem Gecalceineerde Oes-*
calcin, *uncias duodecim* terschelpen, *twaaifoncen.*
Picis liquidæ, *uncias octo* Teer , *acht oncen.*
Aquæ pluvialis , *libras* Regenwater , *zes*
sex. *ponden.*

Kook het tot op de helfte ; bezonken , en koud geworden , zyg het door.

Gebruik. *Word van den beroemden Fuller aangepreezen , om daarmede de hoofden met hairworm gekweld , te wasschen ; naa deszelfs gebruik kan men het*
UNGUENTUM E TESTIS *inwryven.*

Balnea.**Baden.**

Een Bad is een vloeibaar Heelmiddel, waarin het gansche lichaam of enkel deszelfs gedeelte gebaad word.

Hierom verdeelt men het bad in

Een *Algemeen Bad*; waarin het gansche lyf tot het hoofd toe word gebaad.

Een *Half Bad*; waarin de helft van 't lyf, tot den navel of hartkuil toe, word ingedoopt.

Een *Voet-Bad*; waar in enkel de voeten en beenen.

Een *Hand-Bad*; waarin de handen en armen.

Een *Lid-Bad*; waar in het manlyke lid gebaad word.

De *Stoffe* is al het gene in water, of in eenig ander vocht verdund of ontbonden kan worden.

Gemeenlyk neemt men tot de baden enkel water, Bron- of Mineraal water; selden alleenig melk, of oli, of Wyn.

De *Badstoove* moet evenredig bereid worden naar het lichaam, of het deel dat gebaad moet worden.

De tyd van baden is een heel of half uur.

Gebruik. *De heele Baden dienen in huidziekten: de plaatselyke in krankheden van verschillende leden.*

Balneum contra scabiem.

Bad tegen het Schurft.

℞. Specierum Emollientium.

Neem Weekmaakende kruiden.

Contra scabiem, ana manipulos sex.

Kruiden tegen het schurft, van elks zes handen vol.

Salis Ammoniaci, uncias quatuor.

Ammoniac Zout, vier oncen.

Meng

Meng, en kookze in een grooten pot met genoegzaam water. Giet 'er daarna zo veel water by als tot de baading noodig is.

Gebruik. *Is een zeer nuttig bad tegen het schurft, en meer andere huid gebreken.*

Balneum sulphureum. Zwavel Bad.

℞. Calcis vivæ,
Sulphuris vivi, ana
libram unam.

*Neem Ongebluschten kalk,
Leevendigen Zwa-
vel, van elks een
pond.*

Aquæ puræ, libras
triginta.

*Regenwater, dertig
ponden.*

Kook het eenmaal, en laat het ter uittrekking der looge, 's nachts overstaan, giet 'er den volgende dag zo veel water by, als tot een bad noodig is.

Gebruik. *Word gepreezen in huidziekten, jicht, knoop gezwollen der gewrichten, en verlamming.*

Semicupium emol- Weekmaakend half- liens bad.

℞. Herbarum emollientium. *Neem Weekmaakende
kruiden,*

Hordei integri, ana
manipulos sex.

*Heele garst, van
elks zes handen
vol.*

Naay dit samen in een vierkanten linnen zak, ter grootte, dat het de lendenen kan beslaan.

Kook dezen zak geduurende een half uur in melk, met dubbel zo veel water verdund. De zieke baade zich 's avonds en 's morgens in dit afkooksel tot aan den navel, en plaatze het zakje op de Lenden.

Gebruik. *Is dienlyk in Graveel, en gebreken der
zeeldeelen, en verders ledemaaten van 't onderlyf.*

Ma-

Maniluvium Lixiviosum.

Loogzoute Handwassching.

℞. Salis alcalini ex Sarmenis vitis, *drachmam unam.*

Extracti Myrrhæ, *semi-drachmam.*

Aquæ puræ, *mensuram unam.*

Meng het samen.

Gebruik. *In een Sinueuse Vyt, en wanneer de hand op veele plaatzen verzworen is, kan dit ten gebruike aangepreezen worden.*

Neem Loogzout uit Wynranken, *een vierendeel loods.*

Extract van Myrre, *een halfvierendeel loods.*

Regenwater, *vier ponden.*

Vaporationes. Bewaasemingen.

De Bewaaseming is een bedauwing van een vochten waasem, op de oppervlakte van het gansche Lichaam, of op een deel van 't zelfde.

De *Stoffe* is alle vocht, dat door middel van vuur of van eige warmte, in dampen gebragt kan worden.

De *Werktuygen* waar door men de waasem bedwingt, inschrenkt, en naar het beledigde deel rigt, zyn verscheiden.

Verscheide soorten van *Trechters* die van verschillende groote zyn, dienen tot bewaaseming des monds, neusgaten, keel, longen, oogen, ooren, moederschede en lyfmoeder.

De *Doorgeboorde Nachtstoel* dient om de Ambeyen te bewaassen.

Het *Zweetfornuis* dient om het gansche lichaam te bewaassen, of het gansche lichaam word tot aan den hals met eenen mantel omhangen, waaronder het waasemvat geplaatst word.

De

De Bewaaseming word bevoorderd

1. Door Kookken.
2. Door Koolen 'er onder te zetten.
3. Door heete Tegelsteen.

De Bewaaseming duurt een vierendeel uurs en langer.

Gebruik. *De kracht der bewaaseming is zeer werkzaam en doordringend, word om die reden gebruikt om Verstyvingen te verslappen, en Verhardingen te onthinden, by onbeweegzaamheid der Geledingen.*
(Anchylosis)

Vapor resolvens. Verdeelende Bewaaseming.

Rx. Foliorum Absynthii,	Neem Alzem,
———— Rorismarini,	Rosemaryn,
Summitatum Rutæ,	Knoppen van Wyn-
ana semi-manipulum.	ruit, van elks een
	halve handvol.
Florum Lavendulæ,	Lavendelbloemen,
semi-unciam.	een Lood.
Baccarum Lauri,	Bakelaar,
Semenum Cumini, ana	Komyn-zaad, van elks
drachmas tres.	drie vierdeelloods.

Snydze, naaize in een Zakjen en Kookze in eene genoegzaame hoeveelheid witten Wyns. De waassem word door middel van een Trechter, geduurende een vierendeel uurs, naar het beledigde deel gericht.

Gebruik. *Word in den zwarten staar, zwaar gehoor en verstyving der gewrichten, door verdikt ledewater ontstaan aangepreezen.*

Vapor emolliens. Weekmaakende Bewaaseming.

Rx. Herbarum emollientium, manipulum unum.	Neem Weekmakende kruiden, een handvol.
Lactis, libram unam.	Melk, een pond.
Kook het te samen.	Ge-

Gebruik. Geeft een weekmaakende en verzachtende uitwaaseming, waarom het dienstig is in verkoudheid Keelontsteeking, in gebreken der lyfmoeder en Moeder-schede, welke door styfheid of droogte ontstaan zyn.

Embrocationes. Drupbaden.

Een *Drupbad* is een vloeibaar Heelmiddel, welk men, of druppelwyze, of voordvloeiend, van een hoogte op het beledigde deel vlieten laat.

Men noemt het ook *Stillicidium* of *Embroke*.

De *Stoffe* der Bedrupping is alle Artzeny-vocht, zo enkel als te samengesteld.

Het Werktuig voor het Drupbad moet een engen en zodanig een gemaakten hals hebben, dat het de Artzeny-vochten alleen drupwyze kan doen nedervallen: hoe hooger den afval is, des te krachtdaadiger werkt het op het beledigde deel.

In veele natuurlyke baden, zyn zodanige Druppingen reeds voor handen. Zy kunnen nochtans ten allen tyde vervaardigd worden, wanneer zich de zieke in een vertrek van 't Huis plaatst, en het Drupbad aan het dak (of bovenste vengster derwyze gevestigd word, dat de druppen nederwaards vallen kunnen.

't Gebruik van 't Drupbad is in hardnekkige gezwellen der geledingen en verstoppingen zo groot, als men ooit van eenig ander middel verwachten kan, want het ontrust en verdeelt het gansche deel, en de stilstaande Ziekstof.

Embrocatio Discutiens. Verdryvend Drupbad.

R. Herbæ Althea, manipulum quatuor.

—— Menthæ,

—— Matricariæ,

Neem Altheæ, vier handen vol.

Kruis en munt,

Moederkruid,

Sum-

Summit. Absynthii,
 Florum Centaurii,
 ——— Lavendulæ,
 ——— Chamomeli,
ana manipulos tres.

Rasuræ ligni Sassafras,
uncias duas.

Baccarum Lauri,
 ——— Juniperi, *ana*
uncias quatuor.

Knoppen van Alzem,
 Duizendgulden Kruid-
 Lavendel- en

Kamille bloemen, *van*
elks drie handen vol.

Geraspt Sassafrashout,
twee oncen.

Bakelaar,
 Jeneverbeziën, *van elks*
vier oncen.

Kook het met genoegzaam water in een beslooten Pot gedurende een half uur; voeg by 24 ℥ van het doorgezygde

Salis ammoniaci, *uncias*
quatuor.

Spiritus Juniperi, *libras*
duas.

Ammoniaczout, *vier*
oncen.

Geest van Jeneverbe-
 ziën, *twee ponden.*

Gebruik. Laat dit vocht door het Drupbad, maatelyk gewarmd, in een bekwaam Vat beslooten, door een pypje uit de hoogte op het bloote beledigde deel nederdruppen: waaronder men teffens een bekken plaats, om het vocht, dat van het lichaamsdeel afloopt, op te vangen. Na dat men een uur lang met dit Drupbad aangehouden heeft, brengt men den zieke in een warm bed, en men stooft het beledigde deel met blaazen, gevuld met het zelve warme Afkookzel, ten einde hy eenige uren zweete. Daar naa wryft men de plaats met warme wolfe Doeken en bekleed het met dezelve, om het voor koude te bewaaren. Dit herhaalt men dagelijks eenige weken lang, en men vernieuwt het Afkookzel wanneer men het viermaalen gebruikt heeft. Op deeze wyze zyn verlammingen, verharde gewricht gezwellen en onbeweglyke geledingen geneezen. Zie LE DRAN Heelkundige Waarneemingen.

Suffitus seu Berookingen of Fumigationes. Bedampingen.

Een Berooking is een Artzeny bedamping van het gansche lichaam, of van eenig deel.

De *Stoffe* bestaat uit alles wat droog , brandbaar , of vluchtig is , welk door het vuur verbrand , eenen Artzenyrook voortbrengt.

De *Vorm* der berookselen , is *Poederachtig* , gelyk de *Rookpoeders* , of *Gefigureerd* , gelyk *kaarsjes Stangen* , *Stokjes* enz. die gemaakt worden van *Rookpoeders* , metze door middel van eenigen bekwaamen lym tot die gestalte te vormen.

De *Hoeveelheid* is een of twee vingergreepen vol op gloeyende koolen gestrooid.

De Rook word met linnen of wolfe doeken opgevangen , om het beledigde deel daar mede te stoo-ven of te wryven.

Zomwylen worden hemden en keuvels berookt alvorens menze aantrekt.

Tabaksrook word door middel van een pyp ingezoogen.

Tabaks Clysteeren worden door byzondere werktuigen toegediend.

't Gebruik der berooking is

1. Om de deelen te versterken en te droogen , of om gezwollen en zinkingen te verdryven.
2. Om de lucht te verbeteren.
3. De Cinnaberrook dient in de Venerische Ziekten.
4. De Aluinrook door een Trechter in de neusgaten opgetrokken , is om het neusbloeden te stelpen.
5. De Tabaksrook stilt zomtyds de tandpyn.
6. Het Tabaksrook-Clysteer geneest , zo geene ontsteeking voor handen is , de hardnekigste lyfverstopping en beknelde breuken.

Suffitus roborans. Versterk. Berooking.

℞. Benzoin ,
Olibani ,
Sarcocollæ ,

Neem Benzoin ,
Olibanum ,
Sarcocolla ,

Re-

Resinæ guaiaci, ana se-
mi-unciam.

Mastiches, unciam
unam.

Salis ammoniaci, drach-
mas sex.

Camphoræ, drachmas
duas.

Harst van Pokhout,
een lood.

Mastik, een once.

Ammoniac Zout,
anderhalf lood.

Campher, een half
lood.

Meng, en maak het tot een Rookpoeder.

Gebruik. *Deeze Berooking verdeelt en versterkt : word van den grooten Boerhaave gepreezen om eene waterbreuk te heelen. Men Berooke hier mede het Scrotum, daar naa bedekke men de zelve plaats met warme linnen doeken, met gemelden rook doortrokken. Op eene zelve wyze worden waterzuchtige beenen geneezen.*

Suffitus antiloimicus. Pestrooking.

℞. Myrrhæ,
Florum sulphuris,
Nitri, ana unciam unam.

Neem Myrre,
Bloem van Zwavel,
Salpeter, van elks
een once.

Meng, en maak het tot een grof Poeder.

Gebruik. *Men neeme eenige vingergreepen van dit poeder, en op gloeiende koolen gestrooid, berooke men 'er den kamer of het gansche huis tweemaal 's daags mede.*

Pulvis fumalis ordinarius. Algemeen rook poeder.

℞. Baccarum Juniperi, li-
bram unam.

Succini rasi, sesqui-li-
bram.

Florum Rosarum ru-
brarum,

— Lavendulæ,

Benzoës,

Neem Jenever beziën,
een pond.

Barnsteen, ander-
half pond.

Rode Roozen,

Lavendel bloemen,
Benzoin,

Mas-

Mastichis , *ana uncias*
octo.

Storacis Calamitæ ,
Olibani ,
Ligni Rhodii rasi , *ana*
uncias sex.

Gummi Labdani , *uncias*
tres.

Mastik , *van elks*
acht oncen.

Storax ,
Olibanum ,
Geraspt Roozen-
hout , *van elks*
zes oncen.

Labdanum , *drie*
oncen.

Meng , en maak het tot een grof Poeder.

Gebruik. *Men bedient zich hier van , om onder het verbinden van wonden en zweeren , de lucht daar door te verwarmen.*

Pulveres. Poeders.

Een Poeder is een droog heelmiddel dat zeer fyn gestooten of gewreeven is.

Een *Strooipoeder* word het genoemd , wanneer men een of ander lidmaat daarmede bestrooid.

De *Stoffe* is alle Poeder , dat door zyne fynte aan het bepoeierde deel hangen blyft.

Ten aanzien der fynte zyn de Poeders drievoudig.

1. Het allerfynste , dat *Alchol* en *Pollen* genoemd word.
2. Het middel fyne , enkel onder den naam van *Poeder* bekend.
3. Het *Grove* , (grossus) dat tot Stooving gebruikt word.

De *Onderschryving* is , *M. F. Pulvis.* met byvoeging der grofte of fynte.

Men geeft de Poeders gemeenlyk in een doosje , flesje of ook papier zo de hoeveelheid aanmerkelyk is. Zomtyds worden ze ook in zuiver lynwaad tot een bundeltje gedaan.

De *Wyze* om poeders te gebruiken is verscheiden. Men strooitze met vingers in wonden en zweeren.

De

De ontvellingen bestrooid men door middel van een poederpopje. Maar zo de helling van het deel de aankleefing van het poeder niet toelaat zo word het op een linnen lapje, of papier gestrooid, en dus op het beledigde deel gelegd en vast gemaakt.

't Gebruik der poederen en strooimiddelen is veelvoudig, zo om wonden, zweeren, ontbloote, aangestooke beenderen en heetvuurige deelen uit te droogen te prikkelen, als om het bloed te stelpen, ontvellingen te heelen, enz.

Pulvis dentifricius. Tand-poeder.

℞. Pulveris Herbæ Nicotianæ, <i>unciam unam.</i>	Neem Snuiftabak, een once
———— Radicis Laphi acuti,	Wilden Patich wortel,
———— Iridis florent,	Florentynsche Irias,
———— Gummi Myrrhæ, <i>ana drachmas duas.</i>	Myrre, van elks een half lood.
Olei Caryophyllorum stillatitii, <i>sesqui drachmam.</i>	Nagel oli, anderhalf vierendeel loods.

Meng het samen.

Gebruik. *Dient om de tanden te zuiveren en wit te maaken.*

Pulvis Sternutatorius. Nies-poeder.

℞. Fol. Siccatorum Asari,	Neem Mansooren bladen,
———— Majoranæ.	Majoriaan,
———— Mari syriaci.	Syrische Majoriaan,
Flor. Siccatorum Lavendulæ, <i>ana partes æquales.</i>	Lavendel bloemen, van elks even veel.

Stoot of wryft het te samen tot een Poeder.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om den slym, door de neusgaten, uyt de slymholen te trekken, om het lichaam te onthutten, om de luchtpyp van het hinderlyke te ontlasten.*

Pulvis ad Erysipelas. Roosverdryvende Poeder.

℞. Farinæ volatilis, *uncias sex.* *Neem* Stuifmeel, *zes oncen.*

Camphoræ, pauxillo spiritu vini tritæ, *drachmam unam.*

Campher, met een weinig wynggeest gewreeven, een vierendeel loods.

Cretæ,
Boli rubræ, *ana uncias duas.*

Kryt,
Roode Bolus, *van elks twee oncen.*

Cerussæ, *drachmas tres.*

Loodwit, *drie vierendeel loods.*

Meng en maak het tot een Poeder.

Gebruik. *Met dit Poeder bestrooit men blaauw Papier of Linnen met Saffraan doortrokken, en men legt het op de Rooze.*

Pulvis Balsamicus. Balzem Poeder.

℞. Pulveris Mastichis,
—— Myrrhæ,
—— Sarcocollæ,
ana unciam unam.

Neem Poeder van Mastik,
—— Myrre,
—— Sarcocolla, *van elks een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dit strooit men op ontbloote, of aangestokene beenderen; op bloote of bedorve peezen en banden.*

Pulvis Stipticus. Bloedstelpend Poeder.

℞. Pulveris Boli Armenæ, *uncias sex.* *Neem* Poeder van Armenischen bolus, *zes oncen.*

—— Crepitus Lupi,
uncias duas,

—— Wolfsveest, *twee oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Word aangepreezen, om in wonden, het bloed in de kleine vaten te stelpen.*

Pul-

℞. Pulveris Corticis Peru-	Neem Poeder van Kina,
viani,	
— Rutæ, ana	— Wynruit,
<i>uncias duas.</i>	<i>vanelks twee oncen.</i>
— Camphoræ,	— Campher
<i>uncias tres.</i>	<i>drie oncen.</i>

Gebruik. *Word op heet vuurige deelen , wonden en zweeren gestrooid.*

R. Aluminis usti, *unciam unam.* *Neem* Gebrand Aluin, *een once.*
 Mercurii præcipitati, ru- Rood Præcipitaat,
 bri, *semi-unciam.* *een lood.*

Gebruik. *Word in zwamachtige wonden en zweeren gestrooit om het wilde vleesch te verteeren.*

R. Foliorum Ranunculi Flammei, <i>manipulum unam</i>	Neem Bladen van Egelko- len, <i>een hand vol.</i>
Herbæ Cotulæ fetidæ, <i>manipulum unum.</i>	Stinkende Kamillen <i>een hand vol.</i>
Arsenici albi, <i>drachmas duas.</i>	Rattekruid, <i>een half lood.</i>
Florum Sulphuris, <i>drachmam unam.</i>	Bloem van Zwavel, <i>een vierendeel loods.</i>

Gebruik. Dit is een scherpbytend Poeder. Men zegt dat het den Kanker met groote smerte verteert en volstrekt heelt. Uit dit Poeder word met Ei-wit een deeg

deeg gemaakt welke op de zweer gelegd, en door middel van een wel gehechten blaas 'er 24 of 48 uren opgelaaten word. Maar ter oorzaake van het Rattekruid is de Proef niet zonder gevaar. Derhalven raad ik niemand van dit middel gebruik te maaken; ten zy het door nieuwe Proefondervindingen bevestigd worde veilig te zyn. Het poedervan wit Vuurkruid (Flammula Jovis) kan veiliger voor een bytend middel tegen den Kanker gebruikt worden.

Emplastra.

Pleisters.

Een *Pleister* is een Heelmiddel, zo kleevend, dat het op linnen of op iets anders gestreeken, zich aan de huid hecht.

De *Stoffen* eens Pleisters bestaan uit het *Grondstuk* en de *Ingrediënten*.

Het *Grondstuk* der Pleisteren is :

1. Wasch, of
2. Wasch met Terpentyn gesmolten,
3. of Loodkalk met Oli gekookt,
4. of een ander reeds bereid Pleister.

De aankleevende Kracht bekomt het van den Terpentyn, Pik of Harst.

De Lenigheid komt door de Oli, Boter of Smeer.

De *Ingrediënten* zyn alle dingen die zich met het Grondstuk van het Pleister vermengen laten.

De Eigenschappen van een welgemaakt Pleister zyn:

1. Dat wanneer het koud is geworden, droog zy, en aan de vingers niet blyve hangen.
2. Dat het in eene maatige warmte week en smeerbaar zy.
3. Dat het aan Linnen en aan de huid wel kleeve.
4. Dat de Ingrediënten gelykkaartig zyn.

De orde der menging zy als volgt.

1. De *Smeeren* worden met taaye Ingrediënten gesmolten.
2. De *Oliën* en andere vloeibaare dingen worden 'er by gemengd ; doch eerst warm gemaakt.
3. De *Gom-harsten* in Terpentyn of sterken azyn opgelost, voege men 'er by.
4. Naa dat alle vochtigheid uitgewaasemd, en de Pot van 't vuur genomen is, doe men 'er onder een gestaadig omroeren, de drooge Poeders by.
5. Wanneer het Pleister bynaa koud word, meng men 'er eerst de vluchtige ingrediënten in, als Campher, Saffraan, wizenlyke Oliën, enz.

De *Hoeveelheid* der Ingrediënten hangt van de vereischte dikte des Pleisters af ; en word bykans zo bepaald, dat voor een Pleister zy

Week	} Oli	℥ j		Wasch	℥ j ℥ j β ℥ ij		Poeder	℥ β ℥ v j ℥ j
Hard - Week								
Hard								

De Pleisters worden op Linnen, Taft of Leer gestreeken.

De grootte en gestalte des Pleisters moet bepaald worden naar de plaats, waar op het gehecht moet worden.

By het smeeren van een Pleister word vereischt

1. Dat het Pleister of te voren week gekneed of op nieuw gesmolten worde.
2. Dat het met een Spatel overal evengelyk uitgestreeken worde.
3. Dat het Linnen wel uitgespannen en op de Tafel behoorlyk gevestigd zy.

't Gebruik der Pleisteren is menigvuldig.

1. Om wonden te vereenigen worden hechtende Pleisters gebezigd.

2. Om wonden en zweeren te bedekken en ze voor de lucht te beveiligen; om Pluksel, Balzems en andere heelmiddelen daar op te behouden, en dit is het al, wat de zogenoemde Wondpleisters ter heeling vorderen kunnen.
3. Om de ontstookene gezwellen week te maaken en de etterwording in de zelve te bevorderen; in welk een geval, zy dik uitgestreeken, en met een weekmakende Pap bedekt worden.
4. Om koude gezwellen te verdeelen. Doch ik ken geen Pleister, welk ooit de ontsteeking verdeelde. Deeze gezwellen kunnen geene Pleisters verdraagen: de ontsteeking word 'er door vermeerderd, en gaat tot verettering over; of gelyk men dikmaals gezien heeft, dat de roos tot het heetvuur is overgeslaagen.
5. De Huid der meeste menschen, hoe gezond ook, kan geen Pleisters verdraagen, maar veroorzaken Jeuking, Puisten, Roos. Ujt dien hoofde zynze in alle ontsteeking gezwellen schadelyk.

Emplastrum album Lood-wit Pleister. coctum.

R. Olei Olivarum, *libras duas.* *Neem* Olyf-oli, *twee ponden.*

Cerussa, libras quatuor. *Loodwit, vier ponden.*

Kook het samen op een maatig vuur, met het gestaadig om te roeren, en giet 'er onder het kookken, naa en voor een weinig waters toe. Voeg 'er vervolgens by.

Ceræ albæ, uncias sex. *Geel Wasch, zes oncen.*

Laat het daar in smelten, op dat 'er een Pleister van worde.

Gebruik. *Heelt verbranding, huidzweeren en ontvelling.*

Em.

Emplastrum de Ammoniac-Pleister. Ammoniaco.

- ℞. Cerae Citrinæ, *Neem Geel Wasch,*
Resinæ Pini, *Rinsche Harst,*
Terebinthinæ, *ana un-* *Terpentyn, van elks*
cias quatuor. *vier oncen.*

Gesmolten en doorgezygd, voeg 'er by

- Gummi ammoniaci, *Ammoniacgom, acht*
uncias octo. *oncen.*

Maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een verdeelende en zachtprikkelende pleister, waarom het verharde beurs- en eenige gewricht-gewellen hersteld.*

Emplastrum Angli- Engelsch Pleister. canum.

- ℞. Ichtyocollæ, *libram* *Neem Vischlym, een pond.*
unam.
Storacis, *drachmas sex.* *Storax, anderhalflood.*
Spiritus vini, *quantum* *Wyngceest, zoo veel*
sufficit. *genoeg is.*

Los het op by een zeer zacht vuur, dat het een beevende Gelei worde. Dit word met een breed en en week penceel of Kwast, op een stuk dicht zwart Taft, dat op een raam gespannen is, in eene koude plaats warm opgestreeken.

Gebruik. *Is van een groot gebruik om wonden te vereenigen, en ontvellingen te bedekken. De schoone kunne bedient 'er zich van tot Blanketpleister. Zie Das Stralsundische Magazin, 1. Theil.*

Emplastrum de Pleister van Scheer- Cicuta. ling.

- ℞. Cerae flavæ, *libram* *Neem Geel wasch, een*
unam. *pond.*
Olei Hyosciami, *uncias* *Bilzenkruid Oli,*
quatuor. *vier oncen.*

Gesmolten , doorzygd , en een weinig koud geworden , doe 'er by

Succi Cicutæ inspissati,
uncias s'x.

Gummi Ammoniaci in
decocto Cicutæ Solu-
ti , iterumque inspis-
sati , *uncias octo.*

Verdikt Scheerling-
sap , *zes oncen.*

Ammoniacgom , in af-
kooksel van Scheer-
ling ontbonden , en
weder verdikt , *acht
oncen.*

Eindelyk worde 'er met een maatig vuur bygedaan.

Pulveris Cicutæ,
uncias octo.

Poeder van Scheerling ,
acht oncen.

Meng , en maak het tot een Pleister.

Gebruik *Word byzonder aangebreezen om verharde
Knoestgezwollen , Scrophulen en verborgen Kanker te
heelen.*

Emplastrum citrinum. Geel Pleister.

℞. Resinæ , *libram unam.*

Ceræ citrinæ , *uncias
octo.*

Sevi Cervini , *uncias
quatuor.*

Terebinthinæ , *uncias
duas.*

Neem Harst , *een pond.*

Geel wasch , *acht
oncen.*

Herte Talk , *vier
oncen.*

Terpentyn , *twee
oncen.*

Gesmolten en doorzygd , voeg 'er by

Pulveris Curcumæ ,
Semi-unciam.

Poeder van Curcuma ,
een lood.

Meng , en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Word gepreezen om wonden en zweeren te
doen rypen. Vermeerdert en bevordert de etteringen
der zweeren , door Spaansche vliegen veroorzaakt.*

Emplastrum ad Lykdoorn-Pleister. Clavos pedum.

℞. Galbani , in aceto so-
luti , ac iterum in-
spissati , *unc. unam.*

Neem Galbanum , in azyn
ontbonden , en we-
der verdikt , *een once.*

Pi-

Picis navalis, *Semi-unciam.*

Teer, een lood,

Emplastri Diachyli simplicis, *uncias duas.*

Diachylon Fleister, twee oncen.

Samen gesmolten, meng 'er by,

Viridis æris triti,

Spaanschgroen,

Salis Ammoniaci, *ana scrupulum unum.*

Ammoniaczout, van elks een schrupel.

Meng het tot een Pleister.

Gebruik. *Verweekt en lost de Lykdoorns op, indien men 'er dit Pleister eenige weeken lang oplegt.*

Emplastrum ad Verrucas.

Wrat-Pleister.

℞. Emplastri Diachyli, *uncias tres.*

Neem Diachylon Pleister, drie oncen.

Viridis æris, *Semi-unciam.*

Spaanschgroen, een lood.

Salis Ammoniaci, *drachmas tres.*

Ammoniaczout, drie vierendeel loods.

Mercurii præcipitati rubri, *drachmas duas.*

Roode Præcipitaat, een half lood.

Olei Euphorbii, *quantum sufficit.*

Oli van Euphorbium, zo veel genoeg is.

Meng het tot een Pleister.

Gebruik. *Word van eenige Schryvers gepreezen tegen de Wratten. In plaats van dit Pleister, dat zeer scherp, en in de Wratten van het aangezicht een gevaarlijk middel is, kunnen de Wratten gedurende veertien dagen, tweemaal 's daags met zwarten Zeep gewreeven worden, waar door zy dikmaals verdwynen.*

Emplastrum defensivum rubrum.

Rood Defensief Pleister.

℞. Lithargirii, *libras tres.*

Neem Goudglit, drie ponden.

Olei Olivarum, *libras quatuor.*

Olyf-oli, vier ponden.

W

Tot

Tot omtrent de dikte van een Pleister gekookt, doe 'er by

Ceræ flavæ , *uncias quatuor.* Geel wasch, *vier oncen.*

Gesmolten , meng 'er noch by

Terebinthinæ venetæ ,

Veneetsche Terpentyn,

Olibani triti , *ana un-*

Olibanum , fyn gestoo-

cias quatuor

ten, *van elks vier oncen.*

Colcotharis Vitrioli ,

Colcothar van Vitriool,

uncias sex.

zes oncen.

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een versterkend en verdeelend Pleister, waarom het tot dekking der wonden , en om den toegang der lucht te beletten gebruikt word. Word ook gepreezen in steê van Lyf- en Been- Breuk Pleisters, maar Lyf- en Beenbreuken verëischen zelden Pleisters.*

Emplastrum Diachy- Enkele Diachylon lon Simplex. Pleister.

℞. Lithargyrii Subtilissime *Neem* Goudglit , fyn ge-
triti , *libras duas.* maakt, *twee ponden.*

Olei Olivarum clari ,
libras tres.

Klaare Olyf-oli ,
drie ponden.

Met behoorlyke omzichtigheid gekookt , doe 'er by

Mucilaginis Seminis
Fænugræci.

Slym van Fenegriek ,

——— Lini ,

——— van Lynzaad ,

——— Radicis Al-
theæ, *ana libr. unam.*

——— van Heemstwor-
tel, *van elks een pond.*

Maakt het door een gestadige zachte Kooking tot een Pleister

Gebruik. *Is weekmaakend , om welke reden het ter verweeking van gezwellen , die tot verëtering overgaan , het gebruikelykste is.*

Emplastrum Diachy- Samengesteld Dia- lon Compositum. chylon Pleister.

℞. Emplastri Diachyli Sim- *Neem* Diachylon Pleister ,
plicis , *libras duas.* *twee ponden.*

Ceræ flavæ, *uncias*
quatuor.

Geel wasch, *vier on-*
cen.

Gesmolten, voeg 'er naar de verëischte orde by

Pulv. Gummi Amo-
niaci.

Poeder van Ammoniac
Gom.

— Galbani,

— van Galbanum.

— Opopanacis,

— van Opopanax.

— Sagapeni, *ana un-*
ciam unam.

— van Sagapenum,
van elks een once.

Croci triti, in spiritu
vini macerati & delu-
ti, *drachmas duas.*

Saffraan, in Wynggeest
geweekt, *een half lood.*

Meng, en maak het naar de kunst tot een Pleister.

Gebruik. *Is een week- en teffens ryp-maakend Pleis-*
ter. Ter dier oorzaake pleegt men het, om de etter-
wording te bevorderen, te bezigen.

Emplastrum Dia- palmæ.

Diapalm Pleister.

℞. Olei Palmæ, *semi-li-*
bram.

Neem Palm-oli, *een half*
lood.

— Olivarum veteris,
libras quinque & semis.

Oude Olyf-oli, *vyfen*
een half pond.

Foliorum quercus tenel-
lorum, *sesqui unc.*

Jonge Eikebladen,
anderhalf once.

Gekookt en doorzygd, voeg 'er by

Lithargyrii tenuissime
triti, *libras tres.*

Fyn gestampt Goudglit,
drie ponden.

Van het vuur genomen, meng 'er by

Vitrioli albi, *uncias*
quatuor.

Witte Vitriool, *vier*
oncen.

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Dit Pleister is versterkend en samentrek-*
kend; hierom kan het gebruikt worden in Lyf- en Been-
breuken, verslapping der gewrichten; als mede om won-
den en zweeren te cicatriceeren.

Em-

Emplastrum Diasulphuris. Zwavel Pleister.

- ℞. Balsami Sulphuris Simplicis. *Neem Zwavelbalzem,*
 Ceræ flavæ, *ana uncias octo.* *Geelwasch, van elks acht oncen.*
 Colophonii, *uncias sex.* *Colophonium, zes oncen.*
- Gesmolten, meng 'er by
 Myrrhæ Pulverisatæ, *Myrre, in poeder, achtien oncen.*
uncias duas de viginti.
- Meng en maak het tot een pleister.
 Gebruik. *Word byzonder aangepreezen, om schrophuleuze en oude zweeren te heelen.*

Emplastrum diaphoreticum. Zweet-Pleister.

- ℞. Ceræ flavæ, *libram unam.* *Neem Geel wasch, een pond.*
 Colophonii, *Colophonium,*
 Terebinthinæ claræ, *Terpentyn,*
 Gummi Bdellii, *ana uncias quatuor.* *Bdellium, van elks vier oncen.*
 — Ammoniaci, *uncias duas.* *Gom Ammoniac, twee oncen.*
 — Galbani, *Galbanum,*
 — Sandaracæ, *unciam unam.* *Sandaraca, een once.*
 Succini citrini, *uncias tres.* *Geele barnsteen, drie oncen.*
 Thuris electi, *Uitgezochten Wierook,*
 Mastichis, *ana semunciam.* *Mastik, van elks een lood.*

De wasch word met den Colophonium gesmolten en doorgezygd; wanneer het half koud geworden is, meng 'er dan den terpentyn met den Galbanum en Ammoniac gom gesmolten by; meng het overige ge-

gepoederd , naar de konst 'er by , en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een Roodmaakend Pleister , en zeer nuttig om zinking smerten te stillen , en zodanige gewricht gezwollen te verdeelen.*

Emplastrum de Gal- Galbanum Pleister. bano crocatum.

R. Emplastri de Melioto ,	<i>Neem Pleister van Mililoten ,</i>
———— Diachylisim- plicis , <i>ana uncias tres.</i>	<i>Diachylon , van elks drie oncen.</i>
Ceræ citrinæ , <i>uncias duas.</i>	<i>Geel wasch , twee oncen.</i>
Terebinthinæ , <i>unciam unam.</i>	<i>Terpentyn , een once.</i>
Galbani in aceto soluti , ac iterum inspissati , <i>uncias sex.</i>	<i>Galbanum in azyn ontbonden , en weder verdikt , zes oncen.</i>
Croci orientalis , <i>drachmas sex.</i>	<i>Saffraan , anderhalf lood.</i>

Naar de verëischte orde gesmolten en gemengd , maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Verdeelt dikmaals de borsten die door geronnen melk verhard zyn , of brengtze tot verzweering.*

Emplastrum de Hyo- Bilzenkruid-pleis- sciamo. ter.

R. Olei Seminis Hyosciami expressi , <i>Semilibram.</i>	<i>Neem Bilzenkruid oli , een half pond.</i>
Succi Herbæ Hyosciami , <i>libram unam.</i>	<i>Sap van Bilzenkruid , een pond.</i>

Samen gekookt tot dat al het vocht verteerd zy , doe 'er by

Ceræ flavæ , <i>uncias quatuordecim.</i>	<i>Geel wasch , veertien oncen.</i>
--	-------------------------------------

Te-

Terebinthinæ, *uncias duas.*

Terpentyn, *twee oncen.*

Alles gesmolten, en een weinig koud geworden, meng men 'er by

Herbæ Hyosciami in pulverem redactæ,

Bilzenkruid in poeder, *twee oncen.*

Meng, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Verdeelt verharde gezwellen, verzacht de pyn der Ambeiën, Winterhielen, Lykdoornen, en geneest dikmaals den RHEUMATISMUS:*

Emplastrum Ischia- Heupjicht-pleister. dicum.

℞ Picis Burgundicæ, *uncias quatuor.*

Neem Fransche Pik, *vier oncen.*

Euphorbii triti, *sesquidrachmam.*

Gestampten Euphorbium, *anderhalf vierendeel loods.*

Terebinthinæ Venetæ, *drachmas sex.*

Veneetschen Terpentyn, *anderhalf lood.*

Gesmolten, meng het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een roodmaakend, en dikmaals bleiverwekkend Pleister, dat veelmaalen de Heupjicht en andere lededeynen geneest.*

Emplastrum de Lapi- Kalmeisteen Pleis- de Calaminari. ter.

℞ Olei Olivarum, *sesquilibram.*

Neem Olyf Oli, *anderhalf pond.*

Lapidis Calaminaris, *libram unam.*

Kalmeisteen, *een pond.*

Lithargyrii, *semi-libram.*

Goudglit, *een half pond*

Kook het te samen met de behoorlyke omzichtigheid.

Ge-

Gebruik. *Is een versterkend , uitdroogend , en hee-
lend Pleister , om welke reden het gepreezen word in
het cicatriceeren der wonden en zweeren.*

Emplastrum de Me- Melioot Pleister. liloto.

℞. Sebi Cervini , <i>uncias quinque.</i>	Neem Herte talk , <i>vyf on- cen.</i>
Olei Chamomillæ Coc- ti , <i>libram unam.</i>	Kamille - Oli , <i>een pond.</i>
Resinæ albæ , <i>libras sex.</i>	Witten Harst , <i>zes ponden.</i>
Ceræ flavæ , <i>libras tres.</i>	Geel wasch , <i>drie ponden.</i>
Gummi Ammoniaci , Bdellii , <i>ana uncias quatuor.</i>	Ammoniac Gom , Bdellium , <i>van elks vier oncen.</i>
Pulveris Herbæ & flo- rum Meli- loti , <i>libras duas.</i>	Poeder van 't kruid en bloemen van Meliloo- ten , <i>twee , ponden.</i>
———— Absyn- thii , <i>libram unam.</i>	———— van Alzem , <i>een pond.</i>

Kook , en meng het naar de verëischte orde.

Gebruik. *Is wel een verdeelend Pleister , doch tef-
fens prikkelend , wegens den Harst.*

Emplastrum Mercu- Kwik - Pleister. riale.

℞. Emplastri diachyli sim- plicis , <i>libram unam.</i>	Neem Diachylon Pleister <i>een pond.</i>
Hydrargyrii , Terebin- thinæ extincti , <i>ses- qui unciam.</i>	Kwik in Terpentyn ontbonden , <i>an- derhalf once.</i>
Meng het samen.	

Gebruik. *Dient om venerische zweeren en gezwollen
en builen te heelen. Doch deszelfs langwylig gebruik
verwekt kwyling.*

Emplastrum Oxycro- Saffraan Pleister. ceum.

℞. Colophonii,	<i>Neem</i> Colophonium,
Ceræ flavæ, <i>ana libram</i>	Geel wasch, <i>van</i>
<i>unam.</i>	<i>elks een pond.</i>
Galbani, <i>semi-libram.</i>	Galbanum, <i>een half</i>
	<i>pond.</i>
Picis liquidæ, <i>uncias</i>	Weeke Pik, <i>drie</i>
<i>tres.</i>	<i>oncen.</i>
Croci triti, <i>uncias duas.</i>	Gekorven Saffraan,
	<i>twee oncen.</i>

Smelt, en meng het, naar de verëischte orde.

Gebruik. *Word ter heeling van beenbreuken, verrekkingen en beenspouwingen aangepreezen, doch deeze gebreken verëïsschen zeldzaam Pleisters.*

Emplastrum consoli- Wond-Pleister. dans.

℞. Lapis Calaminaris,	<i>Neem</i> Kalmeisteen,
Lithargyri,	Goudglit,
Cerussæ, <i>ana semi-libram.</i>	Lood-wit, <i>van elks</i>
	<i>een half pond.</i>
Gummi Olibani, <i>semi-unciam.</i>	Gom Olibanum, <i>een</i>
	<i>lood.</i>
—— Masticunis, <i>unciam unam.</i>	—— Mastik, <i>een</i>
	<i>once.</i>
Olei Olivarum, <i>quantum sufficit.</i>	Olyf Oli, <i>zoo veel</i>
	<i>genoeg is.</i>

Meng, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een zeer nuttig Pleister om wonden en zweeren te heelen.*

Emplastrum Saturni- Lood-Pleister. num.

Zie Emplastrum Diapalmum.

Em-

Emplastrum de Mino. Meny Pleister.

<i>R.</i> Mini, <i>libras duas.</i>	<i>Neem Meny, twee ponden.</i>
Olei rosacei, <i>uncias viginti.</i>	Roozen Oli, <i>twintig oncen.</i>
Ceræ Citrinæ, <i>uncias quatuor.</i>	Geel wasch, <i>vier oncen.</i>
Terebinthinæ, <i>uncias duas.</i>	Terpentyn, <i>twee oncen.</i>

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Dient enkel om wonden te verëenigen, te bedekken, en voor de lucht te bewaaren,*

Emplastrum Saponatum. Zeep Pleister.

<i>R.</i> Olei Olivarum, <i>libras tres.</i>	<i>Neem Olyf-oli, drie ponden.</i>
Minii, <i>sesqui libram.</i>	Meny, <i>anderhalf pond.</i>
Succi raparum; <i>libram unam.</i>	Raapesap, <i>een pond.</i>
Kook het tot een behoorlyke	dikte, en doe'er by
Saponis Veneti, <i>Semi-libram.</i>	Spaansche Zeep, <i>een half pond.</i>
Camphoræ, <i>sesqui-unciam.</i>	Campher, <i>anderhalf once.</i>

Maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om verharde Gezwollen op te lossen, en zweeren en wonden te bedekken. Kan in plaats van het Pleister, dat met den tytel van Miraculosum pronkt, en in plaats van het Neurenburger Pleister gebruikt worden.*

Emplastrum de Spermate Ceti. Walschot Pleister.

<i>R.</i> Ceræ albæ, <i>uncias quatuor.</i>	<i>Neem Wit wasch, vier oncen.</i>
Spermatis Ceti, <i>uncias duas.</i>	Walschot, <i>twee oncen.</i>

Galbani depurati,
Terebinthinæ, ana
unciam unam.

Gezuiverde Galbanum.
Terpentyh, van elks
een once.

Smelt en meng het samen.

Gebruik. *Is een weekmaakend en teffens verdeelend Pleister, waarom het gepreezen werd in de verhardingen der mammen.*

Emplastrum Camphoratum. Campher Pleister.

℞. Emplastri de Spermate Ceti, semi libram.
Camphoræ, unc. unam.

Neem Walschot Pleister,
een half pond.
Campher, een once.

Maak het naar de kunst tot een Pleister.

Gebruik. *Om de eeltächtige randen der Pyp- en andere zweeren te verweken en af te scheiden, als mede om heetvuurige zweeren te bedekken, is het een krachtdaadig Pleister.*

Emplastrum Stichticum. Stich Pleister.

℞. Cerae Citrinæ,
Colophonii,
Picis liquidæ, ana libram unam.
Sebi Hircini, sesqui unciam.

Neem Geel wasch,
Colophonium.
Teer, van elks een pond.
Bokke Talk, anderhalf once.

Smelt en zyg het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een zeer taai, en aan de huid vastklevend Pleister, ter welker oorzaake het voor een Hecht-Pleister in gesneedene of gehouwe Wonden gebruikt word.*

Emplastrum Stomachicum, seu de Labdano. Maag of Labdanum Pleister.

℞. Thuris, unciam unam. Neem Wierook, een once.
Gesmolten, meng 'er by

Lab-

Labdani calore emolliti,
uncias tres.

Pulveris Cinamomi,

Olei Macis expressi,
ana semi-unciam.

— Menthæ Stillati-
tii, *drachmam unam.*

Weekgemaakte Lab-
danum, *drie oncen.*

Kaneel in Poeder,

Oli van Foeli, *van*
elks een lood.

— van kruis enmunt,
een vierendeel loods.

In een warme Mortier tot een Pleister gebragt, be-
waar het in een wel beslooten Vat.

Gebruik *Word in de Tetanus Maxillæ, die van*
een wond of van eenige andere uiterlyke oorzaak ont-
staan is, op den hals, den nek, en hardkuil gelegd.

Emplastrum ad Tempo- Hoofd Pleister. ra seu Odontalgicum.

℞. Tacamahacæ,

Carannæ,

Styracis Calamitæ,

Mastichis, *ana unciam*
unam.

Opī, *scrupulos quatuor.*

Neem Tacamahaca,

Caranna,

Styrax,

Mastik, *van elks een*
once.

Heulsap, *vier scru-*
pels.

Klein gestooten en op een zacht vuur gesmolten,
meng'er by

Terebinthinæ venetæ,
uncias duas.

Balsami Peruviani,
semi unciam.

Olei Succini, *drachmam*
unam.

Veneetschen Terpen-
tyn, *twee oncen.*

Peruviaansche Balsem
een lood.

Barnsteen-oli, *een vie-*
rendeel loods.

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *In den nek, of op de slaapen van 't hoofd,*
of achter de ooren geplaatst, dient het in zinking ziek-
ten, in Tandpyn uit zinkingen ontstaan, en in Oog-
kwaalen.

Emplastrum Opiatum. Heulsap Pleister.

℞. Emplastri de Hyoscya-
mo, *uncias tres,*

Opī, *scrupulos duos*

Neem Bilzenkruid Pleister
drie oncen.

Heulsap, *twee scrupels.*

Meng , en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is van het zelve gebruik als het Labd-
num Pleister.*

Emplastrum Vesica- Spaansche Vlieg torium. Pleister.

℞. Ceræ citrinæ , <i>uncias</i> <i>octo.</i>	Neem Geel wasch , <i>acht</i> <i>oncen.</i>
Terebinthinæ , <i>sesqui-</i> <i>unciam.</i>	Terpentyn , <i>ander-</i> <i>half once</i>
Olei Rosarum , <i>uncias</i> <i>duas & semi-unciam.</i>	Roozen-oli , <i>twee en</i> <i>een half oncen.</i>
Pulveris Cantharidum , <i>uncias sex.</i>	Spaansche Vliegen, in <i>poeder, zes oncen.</i>
Mastichis , <i>semi unciam.</i>	Mastik , <i>een lood.</i>

Smelt en meng het samen.

Gebruik. *Heelt rheumatique gebreken en blanke ge-
wriht gezwollen. Word ook gebreezen om Lykdoorns,
Wratten en het eeltächtige der Pypzweeren te scheiden.
Wonden door dolle Hondsbet veroorzaakt , kunnen zo
men Spaansche Vliegenpoeder daar in strooit en door
een blaartrekkend Pleister dezelve in eene langduurige
verettering onderhoud veilig geheelt worden.*

Emplastrum ad Fontanel Pleister. Fonticulos.

℞. Ceræ flavæ , <i>uncias sex.</i>	Neem Geel wasch , <i>zes</i> <i>oncen.</i>
Sebi Cervini , <i>uncias</i> <i>duas.</i>	Herte Talk , <i>twee</i> <i>oncen.</i>
Terebinthinæ ,	Terpentyn ,
Olei liliorum alborum ,	Oli van witte leliën ,
<i>ana sesqui unciam.</i>	<i>van elks anderhalf</i> <i>once</i>
Minii , <i>uncias quatuor.</i>	Meny , <i>vier oncen.</i>

Op het vuur gesmolten , word onder gestadig om-
roeren , linnen 'er door getrokken , het welke koud
geworden , met een glaazen Pistil glad gemaakt in
vier-

vierkante stukjes gesneeden , en ten gebruike be-
waard word.

Gebruik. *Dient om 'er Fontanellen mede te bedekken.*

Emplastrum nigrum Zwart Pleister van Bechholzii. Bechholz.

℞. Cinerum Clavellatorum, *Neem Weed-assche , een*
libram unam. *pond.*
Salis Ammoniaci puri, *Zuiver Ammoniac-*
uncias tres. *zout , drie oncen.*
Spiritus Terebinthinæ, *Terpentyngeest ,*
libras duas. *twee ponden.*

Meng het samen , en laat het vier weeken lang
staan digereeren , doe 'er vervolgens by

Florum Sulphuris , *un-* Bloem van Zwavel,
cias duas. *twee oncen.*

Laat het op nieuw een maand lang digereeren ,
en meng 'er daar naa by

Gummi Ammoniaci	In a-	Ammoniacgom	In Zee- ajuin Azyn gezuu- verd.
— Galbani	ceto	Galbanum	
— Bdellii	squil	Bdellium	
— Sagapeni,	litico- depur.	Sagapenium	
<i>ana uncias duas & semi-</i>		<i>van elks twee en een</i>	
<i>unciam.</i>		<i>half once.</i>	

Colophonii , *libr. unam.* Colophony , *een pond.*
Myrrhæ puræ , *Zuivere Myrre ,*
Mumie , *Mumie ,*
Terebinthinæ , *ana un-* *Terpentyn , van elks twee*
cias duas. *oncen.*

Kook het tot de dikte van een Pleister , en doe 'er
eindelyk by

Camphoræ , in spiritu Campher , in getestificeer-
vini rectificato so- den Wyngeest ontbonden
lutæ , *sesqui unciam.* *anderhalf once.*

Gebruik. *Word van den beroemden Schmucker ge-
preezen , om den valschen Kanker der Vrouwe Borsten
te heelen.*

Cerata.

Waschpleisters.

Een Waschpleister is een Week pleister , en dikker dan een Zalf.

Uit dien hoofde is de *Stoffe* gelyk aan die der andere Pleisteren ; de evenredigheid der Oli alleen , moet meer dan in een Pleister zyn.

Alle Pleisters die met Oli gesmolten worden , zyn Waschpleisters.

't Gebruik der *Waschpleisteren* is bykans gelyk met andere *Pleisters*.

Cera ad Labia. Lip-Waschpleister.

℞. Butyri recentis , insul- *Nem* Versche ongezoute
si , *uncias novem.* Boter , *negen oncen.*

Passularum Majorum Groote uitgezuurde
exacinatarum , *uncias*
duas. Rasynen , *twee oncen.*

Pomorum Bosdorffiano- Bosdorfsche Appelen
rum , in taleolos dis- in schyfjes gesnee-
sectorum , *℥. octo.* den , *acht stuks.*

Op een matig vuur gekookt , tot dat de vochtigheid schier verdweenen zy , voeg 'er by

Radicum Anchusæ , gros- Ossentongwortel , grof
siusculæ contusarum , gestooten , *twee oncen.*
uncias duas.

Naa een ligte opwelling , smelt 'er in

Ceræ albæ , *uncias quatuor.* Wit wasch , *vier oncen.*

Van 't vuur genomen en doorzygd , drup 'er in

Olei Ligni Rhodii. Roozen-oli ,

— de Cedro , *ana* Cederoli , *van elks*
guttas viginti. *twintig druppen.*

Giet het eindelyk in een Papier met Amandel-oli bestreken.

Gebruik. *Heelt voortreffelyk de Klooven der Lippen en tepels.*

Cera Viridis. Groen Waschpleister.

- ℞. Ceræ citrinæ, *libram unam.* *Neem Geel wasch, een pond*
 Resinæ pini, *uncias sex.* *Rinschen Harst, zes oncen.*
 Terebinthinæ, *uncias quatuor.* *Terpentyn, vier oncen.*
 Viridis æris triti, *semi-unciam.* *Gestampt Spaansch-groen, een lood.*

Worden met malkanderen gesmolten, doorgezygd, en naar gewoonte uitgegooten.

Gebruik. *Pleeft met veel nut, om Lykdoorns te heelen gebruikt te worden.*

Ceratum Saturninum. Lood Wasch-Pleister.

- ℞. Olei Olivatum recentis, *libram unam.* *Neem Versche Olyf-oli, een pond.*
 Ceræ albæ, *uncias tres.* *Wit wasch, drie oncen.*

Gesmolten, gemengd en koud geworden, roer 'er langzaam onder.

- Aquæ vegeto-mineralis, *uncias octo.* *Goudglit-water, acht oncen.*

Doe het in een Potje.

Gebruik. *Is een verkoelend, ontsteekweierend en verdelend middel; om welke reden het in ontstookene gezwollen gepreezen word.*

Unguenta. Zalven.

Een Zalf is een vettig Heelmiddel, dat in dikte met den Honig overeenkomt, en dus weeker dan een Waschpleister.

De

De *Stoffe* der Zalf is even als die van een Waschpleister.

De *Evenredigheid* der Ingredienten is als vier deelen Oli tot een deel Wasch, of acht deelen Oli worden tot een deel Poeder genomen.

De *Wyze* van Zalven te gebruiken, is, ten 1. dat men Linnen, Pleister, Wieken, Pluksel, daar mede bestreeken, op het beschaadigde deel legt. Ten 2. dat men de zelve met de hand inwryft.

Gebruik. *De Zalven dringen meer en gemakkelyker door de huid dan Pleisters en Waschpleisters, waarom zy bekwaamer geacht worden om gezwellen te verdeelen en te verweken, en om wonden en zweeren ter verëtering te brengen.*

NB. Vette Zalven en Smeerzels lang bewaard, worden rans, en prikkelen uit dien hoofde meer, dan zy verweken. De Heelkonstoeffenaars wachten zich hier voor.

Unguentum Ægyptiacum. Egyptische Zalf.

℞. Viridis æris in Pulverem reducti, <i>uncias quinque.</i>	<i>Neem</i> Spaanschgroen, in poeder, <i>vyf oncen.</i>
Mellis optimi, <i>uncias quindecim.</i>	Besten Honig, <i>vyftien oncen.</i>
Aceti vini fortis, <i>uncias quinque.</i>	Sterken Wyn-azyn, <i>vyf oncen.</i>

Kook het onder gestadig omroeren tot de dikte van een Zalf.

Gebruik. *Is zeer zuiverend, en wederstaat het bederf, waarom zy in vuile en bedorve zweeren aangepreezen word.*

Unguentum album Simplex. Enkele Lood-wit Zalf.

℞. Axungiae Porcinæ, <i>libram unam.</i>	<i>Neem</i> Varkensreuzel, <i>een pond.</i>
Cerussæ, <i>semi-libram.</i>	Loodwit, <i>een half pond.</i>

Op een maatig vuur gesmolten , roer het om , tot dat het koud geworden zy.

Gebruik. *Koelt en droogt , hierom is sy dienstig in verbranding , ontvelling en wonden.*

Unguentum album Gecampherde Lood- Camphoratum. wit Zalf.

- ℞. Unguenti albi refrige- *Neem* Lood wit Zalf, koud
rati , *uncias duas.* geworden, *twee onc.*
Camphoræ , cum paucis Campher, met eenige
Olei Amygdalarum druppel Amandel-
guttulis tritæ , *grana* oli gestampt , *vier*
viginti quatuor. en twintig greinen.

Meng het samen.

Gebruik. *Is van het zelve vermogen als de vorige, word byzonder gepreezen in smertende zweeren door blaartrekkende Pleisters veroorzaakt. Maar wacht u wel van ze in de rooze te gebruiken.*

Unguentum de Althea. Heemst Zalf.

- ℞. Mucilaginis radicum Al- *Neem* Slym van Heemst-
theæ , *libram unam.* wortel , *een pond.*
— Seminum Fæ- — van Fenegriek-
nugræci. zaad.
— Lini, — van Lynzaad,
ana semi-libram. van elks een hal pond.
Butyri insulsi , *libras* Ongezoute Boter,
sex. zes ponden.

Kook het samen tot dat alle vochtigheid verdweenen zy, en meng 'er by

- Pulveris radicis Cur- Curcuma in poeder,
cumæ , *unciam unam.* een once.

Smelt het samen ; en van 't vuur genomen en noch warm , doe 'er by

- Terebinthinæ , *uncias* Terpentyn , *twee*
duas oncen.

Zyg het door , en druk het uit.

Gebruik. *Is weekmaakend en verdeelend word gepreezen in verstyfde leden en koude pis.*

Unguentum Aposto- lorum.

Apostel Zalf.

℞. Lithargyrii in pulverem *Neem* Zilverglit in poeder,
triti, *unciam unam.* *een once.*

Olei Olivarum, *libras* Olyf-oli, *twee en een*
duas & semi-libram. *half ponden.*

Kook het op een zacht vuur, en giet 'er allengs-
kens by

Aceti vini albi, *uncias* Azyn van witten Wyn,
duas. *twee oncen.*

Doe 'er alsdan by

Ceræ flavæ, *uncias duas* Geel Wasch, *twee en*
& *semi unciam.* *een half oncen.*

Resinæ pini, *drachmas* Rinschen Harst, *drie*
quatuordecim. *en een half lood.*

Onder het omroeren, gesmolten, en van het vuur
afgenomen, meng 'er by

Terebinthinæ, *drachmas* Terpentyn, *drie en*
quatuordecim. *een half lood.*

Meng 'er eindelyk in poeder by

Radicis Aristolochiæ Lange Osterlucy,
longæ,

Myrrhæ, Myrre,
Bdellii, Bdellium.

Thuris, *ana drachmas* Wierook, *van elks*
sex. *anderhalf lood.*

Viridis æris, *drachmas* Spaanschgroen,
duas. *een half lood.*

Meng, en maak het tot een Zalf.

Gebruik. Zy heeft haaren naam van de twaalf In-
grediënten, waar uit sy bestaat. Word meerendeels
gebruikt door Hoefsmits en anderen, om de zweeren
der Paarden te heelen.

Unguentum Basilicon. Koninglyke Zalf.

℞. Cerae flavæ, *Neem Geel wasch,*
 Resinæ pini, *Rinsche Harst,*
 Picis navalis, *ana un-* *Teer, van elks zes*
cias sex. *onzen.*

Op een zacht vuur gesmolten giet 'er by
 Olei Olivarum, *semi-* *Olyf-oli, een half pond*
libram,

Terebinthinæ, *uncias* *Terpentyn, drie oncen*
tres.

Noch warm en doorgezeegen, meng 'er by
 Olibani, *unciam unam.* *Olibanum, een once.*

Meng en maak het tot een Zalf,

Gebruik. *Digereert en maakt rype wonden, zweeren en ontstokene gezwellen.*

Unguentum Diapompholygos. Lood Zalf.

℞. Emplastrum Diapompholygos, *unc. duas.* *Neem Lood Pleister, twee*
 Olei Olivarum, *unciam* *oncen,*
unam. *Olyf-oli, een once*

Maak het tot een zalf.

Gebruik. *Word gepreezen om zweeren en wonden te droogen en te heelen, ook dient zy voor de oog-ontsteking te geneezen.*

Unguentum Digestivum. Digestief-Zalf.

℞. Terebinthinæ Venetæ, *Neem Veneetschen Ter-*
semi-libram. *pentyn, een half pond.*

Vitelli Ovorum Num quatuor. *Vier Eïerdoiren.*

Wel doorgekleinst, meng 'er by

Olei Hyperici, *sesqui* *St. Janskruid-oli, an-*
unciam. *derhalf once.*

Olibani Triti, *Gestampten Olibanum*

Myrrhæ Tritæ, *ana* *Myrre, van elks drie-*
drachmas tres. *vierendeel loods.*

Laat het waterige gedeelte by een zeer zacht vuur uitwaasemen.

Gebruik. *Is een digereerend , rypmaakend middel , en hierom het meeste dienstig om wonden tot verëtering te brengen.*

Unguentum Digesti- Scherpe Digestief vum Acre. Zalf.

℞. Unguenti Digestivi , <i>unciam unam.</i>	Neem Digestief-Zalf , <i>een once.</i>
Pulveris Caustici , <i>drachmas duas.</i>	Scherpbytende Poe- der, <i>een halflood.</i>

Meng en maak het tot een Zalf.

Gebruik. *Digereert en doorbyt fungeuse zweeren , en verteert het vlies der opene beursgezwellen.*

Unguentum Hæmoroï- Ambei - Zalf- dale.

℞. Unguenti Nutriti , <i>drachmas sex.</i>	Neem Opgestijfde Zalf , <i>anderhalf lood.</i>
Olei Hyosciami Cocti , <i>drachmas duas.</i>	Bingelkruid's Oli , <i>een half lood.</i>
Camphoræ Tritæ , <i>scrupulos duos.</i>	Campher , <i>twee schrupels.</i>
Croci , <i>scrupulum unum.</i>	Saffraan , <i>een schrupel.</i>

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. *Verzacht de pijn der blinde speenâderen en verdeeltze dikmaals.*

Unguentum de Linaria. Lynkruid - Zalf.

℞. Herbæ Linariæ cum flo- ribus , <i>libram unam.</i>	Neem Lynkruid met bloe- men , <i>een pond.</i>
—— Semper vivi mi- noris , <i>uncias duas.</i>	Klein Huislook , <i>twee oncen.</i>
—— Hyosciami , <i>unciam unam.</i>	Bilzenkruid , <i>een once.</i>

Gesneeden , laat het eenige dagen samen weeken met

Butyri insulsi liquati,
sesqui libram.

Gesmolte versche Bo-
ter , *anderhalf pond.*

Kook het en pers het uit.

Gebruik. *Verzacht de smerte der speenâderen , op eene aanmerkelyke wyze.*

Unguentum Nutritum. Opgestyfde Zalf.

℞. Aceti Lithargyrii ,

Neem Goudglit - Azyn.

Olei Olivarum , *ana*
partes æquales.

Olyf-oly , *van elks*
evenveel.

In een tinnen of marmeren Mortier tot een Zalf te mengen.

Gebruik. *Word gepreezen in verbrandingen , ontvettingen , schurft en andere huidgebreeken.*

Unguentum de Cerussa. Lood-wit zalf.

Is het UNGUENTUM ALBUM.

Unguentum Majoranæ Majoraan - zalf

seu
Butyrum Majoranæ.

of
Boter.

℞. Foliorum recentium
Majoranæ , *libram*
unam.

Neem Versche Majoraan ,
een pond.

Kook het gesneeden op een zacht vuur , met

Butyri recentis insulsi ,
libram unam

Versche ongezoute
Boter , *een pond.*

De vochtigheid verteerd , zyg het door en pers het uit , een wynig koud geworden , voeg 'er by

Olei Sillatitii Majoranæ ,
semi-drachmam

Majoraan Oli , *een*
half vierendeel loods.

Gebruik. *Word by kinderen tegen de slymachtige verstopping der neus gebruikt , komt ook in winddryvende Clysteeren te pas.*

Unguentum Mercuriale Kwik - zalf
 sen of
Neapolitanum. Napelsche - zalf.

℞. Mercurii vivi purissimi, *Neem* Zuiveren leevendi-
unciam unam. *gen Kwik, een once.*
Terebinthinæ Venetæ, *Veneetschen Ter-*
semi unciam. *pentyn, een lood.*

Gewreeven tot dat de Kwik ganschelyk verdweenen
zy, doe 'er by

Axungiae Porcinæ,
uncias tres.

Verkensreuzel, drie
oncen.

Meng het samen tot een Zalf.

Gebruik. Is om de *Venusmet*, door middel van inwrijving, met of zonder kwyling te geneezen. Heelt *Venerische* gezwellen en zweeren, dulle hondsbeeten, slangensteeken, en afgang persing door uiterlyke oorzaak ontstaan.

Unguentum consolidans. Wond - zalf.

R. Terebinthinæ venetæ, *Neem* Terpentyn,
Olei Hyperici, *ana ses-* St. Janskruid-oli,
qui-unciam. *van elks anderhalf once.*

Gummi Elemi, *unciam* Gom Elemi, *een*
unam. *once.*

Balsami Peruviani, Balzem van Peru,
drachmas duas. *een half tood*

Olei Ceræ , *semi drach-*
mam. Wasch-oli , *een half*
vierendeel loods.

Emplastri consolidantis Wond-pleister, een
unciam unam. once.

Meng en maak het tot een Zalf.

Gebruik. *Word van den beroemden Schmucker aan-
gepreezen, om wonden te heelen.*

Unguentum Mundi- Zuiverende Zalf.
ficans.

℞. Balsami Arcæi, *uncias duas* *Neem* Balzem van Arcæus, *twee oncen.*

Lapidis Divini, subtil. pulverisati, *sesqui-drachmam.*

Hemelschen Steen, in zeer fyn poeder, *anderhalf vierendeel lood.*

Meng en wryf het wel met malkanderen.

Gebruik. *Word gebruikt om fungeuze wonden en zweeren te heelen.*

Unguentum Nihil.

Oogniet - zalf.

℞. Nihili albi,
Tutiae præparatæ, *ana semi unciam.*
Camphoræ tritæ, *scrupulum unum.*
Axungiae viperinæ, vel porcinæ, *uncias sex.*

Neem Oogniet,
Bereide Tutia, *van elks een lood.*
Gestampten Campher, *een schrupel.*
Slangenvet of Varkensreuzel, *zes oncen.*

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. *Heelt de traanende Oogpynen.*

Unguentum Nervinum.

Senuw - zalf.

℞ Herbæ Rorismarini,
— Rutæ,
— Lavendulæ cum floribus.
— Majoranæ,
— Salviæ,
— Menthæ,
Florum Meliloti,
— Chamomillæ vulg.
Baccarum Juniperi, viridium.
— Lauri, *ana unciam unam.*

Neem Roozemaryn,
Wynruit,
Lavendel met bloemen,
Majoraan,
Saly,
Kruis en Munt,
Melilote-bloemen,
Kamille-bloemen,
Groene Jeneverbeziën,
Laurierbeziën, *van elks een once.*

Gesneden en gestooten, week het eenige dagen in

Olei Olivarum, *sesquilibram*

Olyf-oli, *anderhalf pond.*

Kook

Kook het tot dat alle vochtigheid verteerd zy ,
pers het uit , zyğ het door , en doe 'er by

Ceræ citrinæ , *unc. sex.*
Terebinthinæ venetæ ,
uncias duas & semi-
unciam.

Geel wasch , zes oncen.
Veneetsche Terpentyn
 twee en een half once.

Olei Lauri , *uncias*
quatuor.

Laurier-oli , vier on-
cen.

— Terebinthinæ ,
drachmas decem.

Terpentyn-oli , *twee*
en een halflood.

Benzoës spiritu vini
rectificatissimo solutæ ,
sesqui unciam.

Benzoïn in wynggeest
ontbonden , *ander-*
half once.

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. *Word aangepreezen om koude en waterach-*
tlige gezwollen te verdeelen , en verlamde of verlapte
leden te versterken.

Unguentum de Ni- cotiana.

Tabaks - zalf.

℞. Foliorum Nicotianæ in-
cisorum , *libras tres.*

Neem Gekorvene Tabaks-
bladen , *drie ponden.*

Succi Nicotianæ , *uncias*
novem.

Tabakssap , *negen*
oncen.

Axungia porcina ,
sesqui libram.

Varkensreuzel , *an-*
derhalf pond.

Geduurende een nacht geweekt , kook het op een
matig vuur , tot dat alle vochtigheid verteerd zy ,
uitgeperst en doorgezeegen , meng 'er by

Resinæ , *uncias tres.*
Ceræ flavæ , *sesqui-un-*
ciam.

Harst , *drie oncen.*
Geel wasch , *ander-*
half once.

Pulveris radices Aristo-
lochiae rotundæ ,
uncias tres.

Ronde Osterlucy , in
poeder , *drie oncen.*

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. LAURENT JOUBERT schryft deze Zalf
eene wonderlyke kracht toe , om scrophulen te doen ver-
dwynen. *Word ook gepreezen om zweeren , den hair-*
worm en andere huidgebreeken te heelen.

Unguentum Parali- Verlamming Zalf.
ticum.

℞. Saponis Veneti, *semi-*
libram.

Olei Baccarum Juniperi
destillati, *unciam unam.*

Seminis Erucæ triti,
drachmas sex.

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. Uit den titul blykt, dat het in steê van de Zenuw Zalf mag gebruikt worden.

*Neem Spaansche Zeep,
een half pond.*

Gedestilleerde Jene-
ver-oli, *een once.*

Gestooten Rakket-
zaad, *anderhalflood.*

Unguentum contra Luizen Zalf,
Pediculos.

℞. Unguenti Neapolitani,
uncias octodecim.

Pulveris Seminum Sa-
badilli.

Staphidi-
sagriæ, ana unc. duas.

Radicis Hellebori albi,
unciam unam.

Olei Laurini, *uncias*
novem.

— Spicæ, *unciam*
unam.

Meng het samen.

Gebruik. *Dient tegen de Luizen, zo op het hoofd, als over 't gansche lichaam: moet met voorzichtigheid, en teffens in kleine hoeveelheid opgesmeerd worden.*

Neem Napelsche Zalf,
achtien oncen.

Sabadillos,

Luiskruid, *van elks*
twee oncen.

Witten Nieswortel,
een once.

Laurier-oli, *negen*
oncen.

Spyk-oli, *een once.*

Unguentum rosatum. Roozen Zalf.

℞. Axungię porcine in
Aqua rosarum sæpius
lotæ, *libram unam.*

Aquæ rosarum, *uncias*
tres.

Neem Varkensreuzel, dik-
maals in roozenwater
afgewassen, *een pond.*

Roozenwater , drie
oncen.

Z ^{Green.} Aquas

Aquæ Naphæ,

Spiritus Rosarum, *ana*
*semi-unciam.*Olei Lavendulæ, *semi-*
drachmam.

— Ligni Rhodi,

— de Cedro, *ana*
guttas sexdecim.

Meng het samen.

Gebruik. *Pleeft gepreezen te worden, om ontvellingen en huidklooven te heelen; als mede om de schoonheid der huid te bevorderen.*

Oranjbloeisem wa-
ter,Roozengeest, *van*
*elks een lood.*Lavendel-oli, *een*
halfvierendeel lood.

Roozen-oli,

Ceder-oli, *van elks*
zestien druppen.

Unguentum fuscum.

Bruine - zalf.

℞. Axungiae porcinae,
Butyri recentis,
Cerae flavæ,
Sebi Arietis,
Lithargyrii, *ana uncias*
quatuor.

Olei Olivarum, *semi-*
libram.

Neem Varkens reuzel,
Versche Boter,
Geel wasch,
Bokke talk,
Goud-glit, *van elks*
vier oncen.

Olyf oli, *een half*
pond.

Kook het samen tot een Zalf.

Gebruik. *De Franschen noemen deze Zalf Onguent de la Mere; is een goed Digestief.*

Unguentum Populeum.

Populier Zalf.

℞. Gemmarum Populi ar-
boris recentum, *li-*
bras duas.

Axungiae porcinae, *libras*
quinque.

Neem Versche Populier
Botten, *twee pon-*
den.

Varkensreuzel, *vyf*
ponden.

Meng, kneus, en bewaar het samen, tot dat men de volgende Kruiden versch bekomen kan.

Foliorum Solani,
— Hyosciami,
— Papaveris
albi,

Nachtschade,
Bilzenkruid,
Witte Heul,

Foliorum Sambuci,
Herbæ Violæ , *ana*
uncias quatuor.

—— Sempervivi ,
uncias tres.

Vlierbladen ,
Vioolkruid , *van*
elks vier oncen.

Huislook , *drie on-*
cen.

Snyd , en meng het met het voorgaande , kook het tot dat alle vochtigheid verteerd zy ; pers het uit , en zyg het door.

Gebruik. *Deeze Zalf is weekmaakend en smertverzachtend. Pleegt gebruikt te worden , om verbrandingen , pynlyke Speenaderen , en verstyfde geledingen te heelen.*

Unguentum ad Scabiem.

Schurft - zalf.

℞ Axungię porcinae , *un-*
cias decem.

Radiciſ Oxylapathi coc-
tæ , ac per Setaceum
trajectæ , *uncias tres.*

Radiciſ Enulæ , in pul-
verem redaſtæ ,

Baccarum Lauri contu-
sarum ,

Sulphuris triti , *ana un-*
ciam unam.

Olei tartari per deliqui-
um , *semi unciam.*

Neem Varkensreuzel , *tien*
oncen.

Wilden Patichwor-
tel , gekookt en
doorgezygd ,
drie oncen.

Alantswortel , in
poeder gebragt ,
Bakelaar gekneusd ,

Fyne Zwavel , *van*
elks een once.

Oli van Wynsteen ,
een lood.

Meng het samen tot een Zalf.

Gebruik. *Word gepreezen om het Schurft te heelen.*

Unguentum Helle- boratum.

Nieswortel - zalf.

℞. Sulphuris triti , *unciam*
unam.

Radiciſ Hellebori albi,
vel Salis Ammoniaci ,
drachmas duas.

Neem Fyne Zwavel , *een*
once.

Witten Nieswortel ,
of Ammoniac-zout ,
een half lood.

Axungiae porcinae, un-
cias duas.

Varkensreuzel, twee
oncen.

Meng het samen tot een Zalf.

Gebruik. *Hier van neeme men alle avonden een vierendeel om in te wryven : dus word de Schurft menigwerf in weinig tyds geheeld, gelyk de beroemde Pringle heeft aangemerkt.*

Unguentum ad Vesicatoria.

Spaansche Vliegen Zalf.

R. Axungiae porcinae,
Emplastri Vesicatorii,
ana unciam unam.

Neem Varkensreuzel,
Spaansche vliegen
Pleister, van elks
een once.

Smelt het samen op een zacht vuur tot een Zalf.

Gebruik. *Kan gebruikt worden om de zweeren door een blaartrekkende Pleister veroorzaakt, geduurende eenigen tyd te doen draagen.*

Unguentum de Styrace. Storax - zalf.

R. Styracis liquidæ,
Olei Nucum,
Gummi Elemi,
Cerae flave, ana uncias
tres.
Colophonii, semi-libram.

Neem Vloeyende Styrax,
Nooten-oli,
Gom Elemi,
Geel wasch, van
elks drie oncen.
Colophonium, een
half pond.

Meng het, zonder de Styrax, smelt het op een zacht vuur, en zyg het door : meng 'er vervolgens de Styrax by, en roer het om, tot dat het koud, tot een Zalf geworden zy.

Gebruik. *In vochtig en droog heetvuur is het een overheerlyk bederfweierend middel.*

Unguentum ad Winterhielen - zalf. Perniones.

R. Axungiae porcinae,
Sevi Cervini,
Olei Laurini,

Neem Varkensreuzel,
Hertentalk,
Laurier-oli,

Ceræ Citrinæ, *ana*
uncias duas.

Camphoræ, *semi nnc.*

De Campher worde opgelost in

Spiritus vini Rectificati,
unciam unam.

Geel wasch, *van*
elks twee oncen.

Campher, *een lood.*

Gereëficeerden

Wyngceest, *een once.*

Hier naar word het overige gesmolten, daar by gedaan.

Gebruik. *Winterhielen, en bevroozene, roode, en reeds tot verzwceering overgegaane leden, worden door deeze Zalf zeer wel tot heeling gebragt.*

Linimenta.

Smeersels.

Een *Smeersel* is een zo dun heelmiddel, dat het vloeyend is, en de dikte tusschen oli en zalf heeft.

De *Stoffe* is gelyk met die der zalven.

De *Eysnredigheid* der Ingredienten is, dat tot het wasch of poeder meer oli dan wel tot de zalf genomen word. Dus kan alle Zalf of Pleister, door het byvoegen van oli, ten eersten een smeersel bereid worden.

De *wyze van toediening* is, dat het op het beledigde deel gesmeerd, of anders als een zalf gebruikt worde.

't Gebruik *Is met de zalven gelyk, het smeersel dringt echter spoediger door.*

Linimentum volatile. Vluchtig Smeersel.

℞. Olei Amygdalarum dulc. *Neem* Zoete Amandel-oli,
unciam unam. *een once.*

Spiritus salis ammoniaci,
drachmas duas.

Sal ammoniac geest,
een half lood.

Schud het te samen in eene Phiool met eenen wyden hals wel om, tot dat het volkomentlyk gemengd zy,

Ge

Gebruik. *Word in een keelontsteeking, uitwendig op de keel geplaatst; dus verdeelt het dikmaals de ontsteeking, met het gansche lichaam te doen zweeten. Dient ook tegen den beet der vergiftige Slangen.*

Linimentum album. Wit Smeersel.

℞. Olei olivarum, *uncias duas.* *Neem Olyf-Oli, twee oncen.*
 Spermatis Ceti, *drachmas sex.* *Walschot, anderhalf lood.*
 Ceræ albæ, *drachmas duas.* *Wit wasch, een half lood.*

Smelt het samen tot een Smeersel.

Gebruik. *Word gepreezen, om de klooven der lippen, tepelen, en andere ontvellingen te heelen.*

Linimentum alcalinum. Loogzout Smeersel.

℞. Lixivii Salis Tartari, *uncias duas.* *Neem Loog van Wynsteen-zout, twee oncen.*
 Olei olivarum, *uncias quatuor.* *Olyf-oli, vier oncen.*
 Vitelli ovorum, *℥. duos.* *Eiërdoiren, twee stuk*

Meng het samen tot een Smeersel.

Gebruik. *De klooven der handen, door mineraalzuuren veroorzaakt, en de daar door eeltachtig gewordene huid, zyn door dit Smeersel ter heeling gebragt*

Linimentum nigrum. Zwart Smeersel.

℞. Emplastri nigri Bechholzii, *unciam unam.* *Neem Zwart Pleister van Bechholz, een once.*
 Olei Hyperici, *sesquiunciam.* *St Janskruid oli, anderhalf once.*

Meng het samen.

Gebruik. *De beroemde Schmucker heeft met dit Smeersel kankerachtige zweeren der borsten geneezen; maar waare kankerzweeren geneest het niet.*

Elec-

Electuaria.

Electuariën.

Een *Electuarie* is een heelmiddel , een weinig dikker dan honig.

De *Stoffen* daar toe dienstig zyn Poeders, met Honig of Syroop tot een behoorlyke dikte gemengd.

De Onderschryving is *M. F. Electuarium*.

De wyze van de Electuariën te gebruiken is verscheiden. Met *Tandzuiverende Electuariën* word het Tandvleesch besmeerd , en *Verzachtende* worden by Clysteeren gemengd.

Electuarium dentifricium.

Tandzuiverend Electuarie.

℞. Pulveris dentifricii ,
unciam unam.

Neem Tandpoeder , een
once.

Melis rosacei , quantum
sufficit.

Roozenhonig , zo
veel genoeg is.

Meng , en maak het tot een Electuarie.

Gebruik. Pleegt tot zuivering en witmaaking der Tandén aangepreezen te worden ; voornaamelyk wanneer men'er eenige druppén zoeten Salpetergeest by mengd.

Electuarium lenitivum.

Verzachtend Electuarie.

℞. Foliorum Sennæ , un-
cias quatuor.

Neem Senebladen , vier
oncen.

Glycyrrhizæ , unc. duas.

Zoethout , twee oncen

Seminis Coriandri , un-
ciam unam.

Corianderzaad , een
once.

Giet hier vyf ponden kookend water op ; laat het een nacht lang staan trekken , zyg het door , en meng 'er by

Pulpæ prunorum , li-
bram unam.

Vleesch van pruimen ,
een pond

Pul-

Pulpæ Cassiæ,
 ——— Tamarindorum,
ana semi-libram.

Sacchari albi, *libras*
sex.

Vleesch van Cassiæ,
 ——— van Tama-
 rinde, *van elks*
een half pond.

Witte Zuiker, *zes*
ponden

Kook het samen tot de dikte van een Electuarie.

Gebruik. *Word gemengd by Clysteeren, die eenen sterken afgang moeten bevorderen; gelyk in Breuken, Speenâderen, en zo wyders.*

Suppositoria. Zetpillen.

Een Zetpil is een vast Heelmiddel, in gedaante van een Kogel of ekel, welk tot onderscheiden gebruik in den Endeldarm gestoken word.

De *Hoodstoffe*, waar by andere Ingrediënten gevoegd worden, is gewoonlyk Zeep of Honig hard gekookt, of wel harde Pleister.

De dikte van den kleensten vinger des geenen, dien een Zetpil zal toegediend worden, bepaalt deszelfs grootte.

De onderschryving is; *M. F. Suppositorium.*

't Gebruik is om ontlasting te maaken, of om gebreeken van den Endeldarm te geneezen, of om de Speenaders te openen.

Zetpillen die de Moederschede worden toegediend, worden Moederpillen (*Pessi* of *Pessaria*) genoemd. Deeze worden ook ter geneezing der moederschede gebezigd. Men pleegt echter tegenwoordig deeze deelen door steekwieken te bedienen.

Suppositorium sollicitans. Gemeene openende Zetpil.

℞. Salis communis, *semi-* *drachmam.* Neem Gemeen Zout, *een*
half vierendeel loods
 Sa-

Saponis veneti, drach-
mam unam.

Mellis cocti inspissati,
quantum sufficit.

Spaansche Zeep,
een vierendeel loods.
Honig, door kookken
verdikt, zo veel ge-
noeg is.

Meng, en maak het tot een Zetpil: alvorens te
gebruiken, besmeertze met Alzem-oli.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om den afgang
te bevorderen.*

Suppositorium Hæmorrhoides excitans.

℞. Aloës pulverisatæ,
Salis gemmæ, ana scru-
pulum unum.

Pulpæ Colocynthis,
grana quinque.

Mellis, quant. sufficit.

Speenäderen openende Zetpil.

Neem Aloë in poeder.
Gegraaven Zout,
van elks een schrupel.
Vleesch van Colo-
quintappelen,
vyf greinen.

Honig, zo veel ge-
noeg is.

Word door de kooking tot een Zetpil gebragt.

Gebruik *blykt uit de benaaming.*

Trochisci.

Koekjes.

Een *Koekje* is een vast heelmiddel, gelyk aan een
plat nedergedrukt kogeltje.

Onder deezen Naam vind men in de Artzeny-
winkels.

Trochisci de minio.

Meny koekjes.

℞. Minii, semi unciam.
Mercurii sublimati cor-
rosivi, unciam unam.

Neem Meny, een lood.
Bytend Sublimaat,
een once.

A a

Mi-

Micæ panis exsiccatae &
tritæ, *uncias quatuor.*

Fyn uitgedroogd
kruim van brood,
vier oncen.

Aquæ rosarum, *quantum
sufficit.*

Roozenwater, zo
veel genoeg is.

Maak het tot een deeg, om 'er langwerpige koekjes van te vormen.

Gebruik. *Pleegen dikmaals gebruikt te worden, om den kern, die in schrophuleuze zweeren, de klieren beërft, en de heeling wederstaat, uit te byten.*

Trochisci albi Rhazes Witte Rhazes seu Sief album. Koekjes.

℞. Cerussæ, *uncias tres.*

Neem Lood-wit, *drie oncen.*

Sarcocollæ, *unciam
unam.*

Sarcocolla, *een once.*

Gummi Tragacanthi,
drachmas tres.

Gom Tragacanth,
*drie vierendeel
loods.*

Camphoræ, *drachmam
unam.*

Campher, *een vierendeel loods.*

Aquæ rosarum, *quantum
sufficit.*

Roozenwater, zo
veel genoeg is.

Maak het tot koekjes.

Gebruik. *Eenige greinen in Roozenwater opgelost, maakt een verzoetend en oogontsteeking-weerend Oogwater, welk in oogontsteeking, door scherpte veroorzaakt, aanbevolen word.*

Trochisci ad foetorem oris. Stinkende Koekjes tegen den mond.

℞. Terræ Japonicæ, *uncias
duas.*

Neem Casjoe, *twee oncen.*

Pulveris Iridis Florentinæ,
semi drachmam.

Florentynsche Irias
in poeder, *een
halfvierendeel lood.*

Ambre gryseæ, *grana
quinque.*

Ambre grys, *vyf
greinen.*

Sacchari albi, *uncias*
duas.

Witte Zuiker, *twee*
oncen.

Mucilaginis Gummi

Slym van Gom dra-

Tragacanthi, *quantum*
sufficit.

gant, *zo veel ge-*
noeg is.

Meng, en maak het tot koekjes.

Gebruik. *Verbetert den stank des monds, en de*
scheurbuikige verslapping van 't tandvleesch.

Lapides.

Steenen.

Onder den naam van Steenen worden eenige vaste Heelmiddelen in de Artzeny - Winkelen toegediend, zo als zyn :

Lapis divinus Hemelschen Steen.

℞. Nitri puri,
Vitrioli cærulei,
Aluminis crudi, *ana*
uncias octo.

Neem Zuiveren Salpeter,
Blaauw Koperrood,
Aluin, *van elks*
acht oncen.

Gestampt en gemengd, smelt het samen in een kroes, waar by ten lesten gevoegd word.

Camphoræ tritæ, *semi-*
unciam.

Gestooten Campher,
een lood.

Wel omgeroerd, laat het koud worden.

Gebruik. *Word gebruikt in oogwaters, om de ont-*
steeking der oogen te beteren. Komt ook in wond-wa-
ters, heelende zalven en Pleisters.

Lapis Infernalis. Helsche Steen.

℞. Argenti, *quantum*
vis.
Spiritus nitri, *triplum.*

Neem Zilver, *zo veel*
gy wilt.
Salpetergeest, *drie-*
maal zo veel.

Laat het in eene, in't zandbad geplaatste Phioole,
oplossen, en tot het derden deel uitwaassemen; laat
daar-

daarna in eene ruime Smeltkroes , met een zacht vuur alle vochtigheid uitdampen. Doe vervolgens deze massa in een groote kroes , en kook ze noch verder op een zacht vuur , tot dat de eerste opwelling verby zy , en de massa als wasch vloeye : het welk verricht zynde , gietze in warmgemaakte yzere buizen , die met een wollen Lap , met oli bevochtigd , overstreeken is. Koud geworden , droog het , en bewaar het voor den toegang der lucht.

Gebruik. *Verteerd het wilde vleesch der wonden en zweeren.*

Lapis Causticus. Brand Steen.

℞. Lixivii saponariorum
acerrimi cum calce
parati, *quantum vis.*

*Neem Sterke Zeeploog
met kalk bereid,
zo veel gy wilt.*

Word zo lang in eene yzere Pan gekookt , dat genoegzaam alle vochtigheid verteerd is , en het zoutige overblyfsel begint te droogen , en samen te bakken. Daarna word het van 't vuur gezet , het vastwordende lichaam met een yzeren spatel uitgenomen en in een droog wel geslooten glas , by een warmen oven bewaard , op dat het door de vochtigheid der lucht niet vloeibaar worde.

Gebruik. *Word ook Cauterium Potentiale genoemd en dient om Ettergezwollen en venerische Builen te heelen.*

Globi. Kogels.

De Heelmiddelen welke onder deezen naam in de Winkels pleegen bewaard te worden , zyn de volgende , te weeten :

Globus ad Erysipelas. Roos Kogel.

℞. Terræ sigillatæ albæ ,
uncias duas.
Cerussæ ,
Cretæ, *ana unciam unam.*

*Neem Witte zegel-aarde,
twee oncen.
Lood-wit ,
Kryt, van elks een once.*

Met genoegzaame hoeveelheid gecampherden Wyngeest op eenen steen tot eene massa gewreeven, word bekwaam gemaakt om de gedaante eens Kogels te vormen.

Gebruik. *Hier mede blaauw papier bestreeken, legt men het op de Rooze.*

Globuli Martiales Staal Kogeltjes. seu Vulnérarii.

℞. Limaturæ Martis subtilissimæ tritæ, *semi-unciam* *Neem* fyn vylsel van Staal, *een lood.*
Tartari albi pulverisati, Witten Wynsteen, in
libram unam. poeder, *een pond.*

Meng het samen in een kolf, of in een ander glas, en giet 'er by

Spiritus Vini, *uncias octo.* Wyngeest, *acht oncen.*

Zet deeze massa in de warmte der Zonne, by den Kachgel, of in een bad, ten einde zy digereere en langzaam uitdrooge; weder op nieuw gewreeven, giet 'er eene gelyke hoeveelheid Wyngeest by: digereer en droogze wederom, en herhaal deezen arbeid zo dikmaals, tot dat de massa Harst gelyk schynt te zyn, en maak hier van Koogeltjes, ter grootte van Duiveneieren.

Gebruik. *Zodanig een Kogel word in eene stooving of Oxicaat gelgd; dus verdeelen en versterken teffens zulke baden, welke voornaamelyk aangepreezen worden in kneuzingen en geschooten wonden.*

Pastæ.

Deegen.

Onder de gedaante en naam van *Deegen* worden gebruikt,

Pasta Depilatoria. Hairwegbytend Deeg.

℞. Huripimenti, *unciam* *Neem* Auripigment, *een*
unam. *once.*

Calcis Vivæ, *libram unam.*Ongebluschten Kalk,
*een pond.*Amyli, *uncias decem.*Styfzel, *tien oncen.*

Met malkanderen omroerende, giet 'er zo veel waters by als noodig is, om 'er een deeg van te maaken.

Gebruik. *Dient om het hair uit te roeyen, wanneer het op de behairde plaats zo lang ingewreeven word, tot dat het begint te droogen; waar naa het spoedig met warm of koud water weder word afgewasschen.*

Pasta ad Nævus. Moedervlekke Deeg.

℞. Saponis Veneti,
Calcis Vivæ, *ana*
quantum vis.

Neem Spaanschen Zeep,
Ongebluschten Kalk,
van elks zo veel
gy wilt.

Meng, en maak het tot een deeg.

Gebruik. *De omliggende deelen worden met een kleevend pleister, waar in een gat, ter grootte der moedervlekke gesneden is, bedekt: op de moedervlek zelve word deeze deeg gelegd. Hier door word de moedervlek binnen twaalf uren in een korst veranderd, welke door eene daar op volgende verëtering, ten laatsten afvalt. Dus worden de verhevene moedervlekken ligt; doch de gelykhuidige bezwaarlyker geneezen.*

Sinapismus simplex. Mostaard deeg.

℞. Fermenti Panis,
Pulveris sinapi recentis,
ana uncias duas.

Neem Brood - deeg,
Versch gemaalen
Mostaard - zaad,
van elks twee oncen.

Meng het samen tot een deeg.

Gebruik. *Word gebruikt in de keelontsteeking, ingeslaage rooze, en andere huidgebreeken; om de vochten huidwaards te leiden, en in gezwellen, die bezwaarlyk tot verëtering te brengen zyn.*

Sinapismus acrior. Scherper Mostaard-deeg.

℞. Sinapismi simplicis , <i>semi libram.</i>	Neem Enkele Mostaard-deeg , <i>een half pond.</i>
Foliorum Rutæ recentis , <i>semi-unciam.</i>	Versche Wynruit , <i>een lood.</i>
Salis Gemmæ , <i>unciam unam.</i>	Gegraaven Zout , <i>een once.</i>
Aceti Squillitici , <i>quantum sufficit.</i>	Zee-ajuin-azyn , <i>zo veel genoeg is.</i>

Meng en maak het tot een mostaard-deeg.

Gebruik. *Is Roodmaakender en prikkelender dan de voorgaande.*

Candelulæ. Kaersjes.

De Kaersjes of Heelkundige Wasch-stokjes , worden voornaamelyk gebruikt , om de gebreken van den Pisgang te geneezen , en aldus bereid :

Candelulæ Saturninæ. Lood-kaersjes.

℞. Ceræ flavæ , <i>libram unam.</i>	Neem Geel wasch , <i>een pond.</i>
Smelt het , en giet'er al omroerende by	
Extracti Saturni , <i>semi-unciam.</i>	Extract van Lood , <i>een lood.</i>

Te samen wel vermengd , doop daarin behoorlyk gesneedene lapjes , welke daarnaa konstig opgerold , en tusschen twee borden of gladde steenen , tot Kaersjes van verschillende grootte gevormd worden.

Gebruik. *Deeze Kaersjes worden gebruikt , 1. om den Pisgang , die door verscheidene oorzaaken , wegens*
Ve-

Venerische krankheden vernaauwd is , te verwyden. 2. Om een vleesch-wrat in den Pisgang (die echter zelden voorkomt) te beteugelen en te vernietigen. 3. Om verscheide middelen , als kwik- en wond-middelen , in den Pisgang te brengen , zo aldaar Venerische zweeren voor handen zyn. In zodanig een geval , worden zy met kwik balzem bestreken. 4. Om den opgestopten Druiper weder te doen vloeyen , die door de terging der kaarsjes dikwerf wederom komt. 5. Maakt men ook holle Kaersjes , die by de geneezing van de Pypzweeren der Pisgang en Blaaze gebruikt worden : op dat de Pis niet elders door de pypzweer loope , en haare heeling belette. Zie hier over de heilkundige werken van den beroemden Goulard.

Candelulæ Mercu- Kwik - kaersjes. riales.

℞. Cerae , <i>uncias sex.</i>	<i>Neem</i> Wasch , zes oncen.
Extracti Saturni , <i>semi-</i>	Extract van Lood ,
<i>unciam.</i>	een lood.
Mercurii dulcis ,	Zoeten Kwik ,
<i>drachmas duas.</i>	een half lood.

Maak 'er kaarsjes van , als de vorigen.

Gebruik. Deeze kaersjes zyn scherper dan de vorigen : waarom zy bekwaamer zyn om een opgestopten Druiper te doen hervloeyen. De overige bereidingen van Kaersjes , acht ik overtollig.

BLADWYZER

DER

BEREIDE EN SAMENGESTELDE HEELMIDDELEN.

A		Aqua phagadenica	
A Ceta	20	rosarum	18
Acetum litargyrii	22	rutæ	19
rosarum	20	salviæ	ibid.
rutæ	ibid.	sambuci	ibid.
sambuci	21	styptica	89
vini concentratum	ibid.	thediana	88
destillatum	ibid.	vulneraria cicutæ	91
Ærugo	62	mineralis	88
Æs viride	ibid.	mercurialis	89
Æther vitrioli	31	vulgaris	95
Æthiops mineralis	65	vegeto mineralis	91
Agaricus præparatus	56	Axungia	50
Albumen aluminosum	109	Axungia porcina	ibid.
spirituosum	110	viperina	ibid.
Alcohol vini	23	B	
Alumen ustum	59	Balsama	100
Antimonii butyrum	67	Balsamum Arcæi	101
hepar	66	liquefactum	135
Aquæ	18	Commendatoris	104
Aqua aurea	89	Locatelli	101
calcis vivæ	19	mercuriale	106
cicutæ	ibid.	odontalgicum	ibid.
caustica ad condylo-		ophthalmicum	
mata	90	rubrum	102
contra cariem	ibid.	Saint Yves	ibid.
Cosmetica Hom-		vulnerarium	103
bergii	142	saponaceum	106
fortis	20	saturninum	105
fœniculi	19	sulphuris simplex	103
fortis mercurialis	90	terebinthinatum	104
hyssopi	19	vitæ externum	105
luciæ	28	Balnea artificialia	144
ophthalmica alba	92	Balneum contra scabiem	ibid.
cærulea	ibid.	sulphureum	145
vitrio-		Bismuthi magisterium	68
lata	ibid.	B b	

Bovista præparata	68	Collutorium rutaceum	ibid.
Butyrum cacao	56	Corallia præparata	57
antimonii	51	Cornu cervi ustum	60
majoranæ	181	Colcothar vitrioli	ibid.
C		Colophonium	52
Calx viva	60	Cremor tartari	54
Cacao butyrum	51	Crocus metallorum	67
Candelulæ	199	D	
Candelulæ saturninæ	ibid.	Digestivum acre	180
mercuriales	200	liquefactum	135
Caraplasmata	122	siccum	53
Cataplasma antisepticum	126	E	
ex bryonia	125	Eau de luce	29
ex dauco	126	Electuaria	191
emolliens	123	Electuarium dentifricium	ibid.
lacteum	ibid.	lenitivum	ibid.
maturans	ibid.	Embrocationes	148
pomaceum	127	Embrocatio discutiens	ibid.
resolvens	124	Emplastra	156
ad scirrhus	ibid.	Emplastrum album	158
roborans	126	de ammoniaco	159
saponaceum	125	anglicanum	ibid.
vesicatorium	ibid.	citrinum	160
Cera ad labia	174	de cicuta	159
viridis	175	ad clavos pedum	160
Cerata	174	consolidans	168
Ceratum saturninum	175	camphoratum	170
Cerussa veneta	61	defensivum	
Cinnabaris factitia	65	rubrum	161
Clysmata	137	diachylon sim-	
Clyisma acre	140	plex	162
adstringens	139	compositum	ibid.
eccoproticum	138	diapalmæ	163
emolliens	139	diasulphuris	164
ex sale amaro	138	diaphoreticum	ibid.
leniens	139	ad fonticulos	172
nutriens	140	de galbano cro-	
opiatum	ibid.	catum	165
ordinarium	137	de hyosciamo	ibid.
purgans	138	ischiatricum	166
terebinthinatum	139	de lapide cala-	
Collutoria	131	minari	ibid.
Collutorium antiscorbuti-		de mino	169
cum	132	de meliloto	167
odontalgicum	ibid.		

Emplastrum mercuriale	ibid.
miraculosum	169
noricum	ibid.
nigrum bechol-	
zii	173
opiatum	171
oxycroceum	168
saponatum	169
saturninum	168
de spermate	
ceti	169
sticticum	170
stomachicum	ibid.
de labdano	ibid.
odontalgicum	171
ad tempora	ibid.
vesicatorium	172
ad verrucas	161

Essentiæ 34

Essentia aristolochiæ ro-	
tundæ	ibid.
balsami peruviani	35
corticis peruviani	ibid.
euphorbii	36
mastichina	35
myrrhæ	36
pini	35

Extracta 37

Extractum cicutæ	ibid.
myrrhæ	ibid.
opii	38
saturni	ibid.

F

Farinæ emollientes	121
resolventes	122
Fel tauri inspissatum	38
Flores zinci	65
Fomenta humida	116
sicca	120
Fomentum adstringens	119
emolliens	ibid.
ex fœcibus vini	118
ex herbis resol-	
ventibus	ibid.
cephalicis	ibid.

Fomentum ex herbis amaris	119
martiale	120

Fomentatio frigida	ibid.
sicca ad erysi-	
pelas	121

Fumigationes 149

Fungus agaricus præparatus 56

G

Galbanum depuratum	58
Gargarismata	127
Gargarisma adstringens	130
antisepticum	ibid.
acetosum	128
emolliens	ibid.
leniens	129
mercuriale	131
cum spiritu-salis	
ammoniaci	129
ordinarium	127
vulnerarium	130

Globi 196

Globus ad erysipelas ibid.

Globuli martiales 197

 vulnerarii ibid.

Gummi ammoniacum depu-
 ratum 58

H

Hepar antimonii 66

I

Injectiones 133

Injectio Auricularis 134

 balsamica 135

 detergens 134

 exsiccans 136

 mercurialis ibid.

L

Lac sulphuris 142

 virginis ibid.

Lapides 195

Lapis calaminaris præpar. 57

Lapides cancrorum præpar. ibid.

Lapis causticus	196	Mucilago psyllii	ibid.
divinus	195	rad. altheæ	ibid.
infernalis	ibid	ophthalmica	109
Laudanum liquidum	34	N	
Lavatoria	141		
Linimenta	189		
Linimentum album	190	Naptha vitrioli	31
Alcalinum	ibid.	Nihilum album	66
nigrum Bech-		gryseum	ibid.
holzii	ibid.	Nitrum depuratum	55
volatile	189	fixum	54
Liquamen myrrhæ	48	O	
Lithargyrium	61		
Liquores	47	Olea	38
Liquor anodynus mineralis	48	Oleum absynthii	41
meningum	57	amygdalarum amarum	39
myrrhæ	48	dulcium	38
nitri fixi	47	anisi	40
Lotio antiscabiosa	141	chammomillæ	ibid.
cosmetica	142	camphoratum	108
saponacea	141	camphoræ causticum	48
salina	ibid	Ceræ	44
ad tineam capitis	143	cariophyllorum	40
M		cinnamomi	ibid.
		coricum aurantior.	ibid.
Magisterium Bismuthi	68	de cedro	ibid.
Maniluvium lixiviosum	146	cornu cervi	43
Marssolubilis	62	hyperici simplex	42
Medulla ossium	50	compositum	108
Mella	46	juglandum	39
Mel ægyptiacum	176	juniperi	40
anthosatum	47	lini	39
Cheledonii	46	ligni rhedii	40
despumatum	46	laurinum	42
mercuriale	47	lumbricorum terres-	
rosarum	46	trium	ibid.
Mercurius dulcis	64	liliorum alborum	ibid.
gummosus	62	myrrhæ	46
præcipitatus albus	64	nucis moschatæ	39
ruber	93	oliværum	ibid
sublimatus	ibid.	ovorum	ibid
Minium	61	philosophorum	44
Mucilagine	48	rosatum	42
Mucilago camphorata	109	seminum hyosciami	39
cydoniorum	49	sesami	ibid.
gummi arabici	ibid	spicæ	40
		scorpionum	43

succini	43
tartari foetidum	44
per deliquium	45
terebinthinae	40
vitrioli	41
Onguent de la mere	186
Oxymel simplex	47
Oxycratum simplex	117
spirituosum	ibid.

P

Pastæ	197
Pasta depillatoria	ibid.
ad nævos	198
Præparata metallica	61
per calcinationem	59
pro pulverisatione	57
Pompholyx	66
Pulveres	152
Pulvis antisepticus	155
balsamicus	154
causticus	155
dentifricius	153
fumalis	151
ad erysipelas	154
Plumketi ad cancrum	155
sternutatorius	153
stipticus	154
Pulpæ	51
Pupa pomorum	ibid.

R

Resina pini	52
Rob mororum	ibid.
nucum	51
ribium	52
sambuci	ibid.

S

Saccharum saturni	61
Salia	54
Sal cornu cervi volatile	55
sodæ	53
tartari	ibid.
viperarum	55
volatile salis ammoniaci	ibid.
siccum	ibid.

Sapones	49
Sapo starkeyanus	ibid.
venetus	ibid.
Scilla præparata	58
Seba	51
Sebum cervinum	ibid.
ovillum	ibid.
Semicupium emolliens	145
SinaPismus simplex	198
acrior	199
Solutiones	97
Solutio Balsami vitæ	100
lapidis divini	99
mercuri dulcis	97
gummosi	98
sublimati aquosa.	ibid.
mercurii sublimati	
spirituosa	98
myrrhæ	99
salis tartari	ibid.
vulneraria	100
Species amaræ	114
anodynæ	ibid.
antiscabiosæ	ibid.
aromaticæ	115
adstringentes	113
cephalicæ	ibid.
emollientes	112
resolventes	ibid.
roborantes	115
pro gargarismate	116
vulnerariæ	115
Spiritus	22
Spiritus antiscorbuticus	111
arthriticus	110
anthos	23
cochleariæ	24
formicarum	25
ad hernias	111
Mindereri	29
lavendulæ	24
lumbricorum	25
mastichinus	110
nitri fumans	16
dulcis	30
resolvens	111
rosismarini	23

T A F E L

D E R

U I T W E N D I G E Z I E K T E N ,

*Met de algemeene Heelmiddelen daar toe dienstig ;
waar van men het byzonder gebruik op eiken
articul kan naaslaan.*

Versterkende Middelen.

Spiritus vini rectificatus
Camphoratus.
Rorismarini.
Colcothar Vitrioli.
Mars Solubilis
Species Cephalicæ.
Adstringentes.
Amaræ.
Aromaticæ.

Species Roborantes
Fomentum ex fœcibus vini.
adstringens
Martiale.
Cataplasma roborans
Gargarisma adstringens
Suffitus roborans.
Unguentum Nervinum.
paraliticum.

Bederfweerende Middelen.

Acetum ruræ.
Spiritus vini rectificatus.
Vitrioli.
Tinctura Serpentariæ.
Extractum Myrrhæ.
Oleum Terebinthinæ.
Myrrhæ.

Essentia Corticis Peruviani.
Cataplasma antisepticum.
Gargarisma antisepticum.
Pulvis antisepticus.
Unguentum Ægyptiacum.
de Styrace.

Ontsteekingweerende Middelen.

Spiritus Vitrioli.
Oxymel.
Nitrum depuratum.
Aqua Vegeto-Mineralis.
Oxycratum.

Oxycratum Spirituosum.
Vinum aquatum.
Fomentum emolliens.
Cataplasma emolliens.
Ceratum Saturninum.

Oog-ontsteeking Middelen.

Aqua rosarum.
Florum Sambuci.
Flores Zinci.
Tutia.
Crocus Metallorum.
Saccharum Saturni.
Aqua Vegeto - Mineralis.
Ophthalmica Vitriolata.

Aqua Ophthalmica Alba,
Cerulea.
Balsamum ophthalmicum rubrum
ophthalmicum St Yves.
Vulnerarium.
Mucilago Ophthalmica.
Albumen Aluminosum.
Fomentum emolliens.

Unguentum Nibili.
Trochisci albi Rhazes.

| Lapis divinus.

Mond en keel-ontsteeking Heelmiddelen.

Aqua Rosarum.
florum Sambuci.

Acetum Rosarum,
Sambuci.

Spiritus Vitrioli.

Mel Rosarum.
Chelidonii.

Oxymel

Chrystalli & Cremor Tartari.

Nitrum depuratum.

Aqua Vegeto Mineralis.

Species pro Gargarismate.

Gargarisma ordinarium.

acetosum.

cum Spiritus Salis
ammoniaci.

antiscepticum.

Linimentum volatile.

Slymgezwel verdeelende Middelen.

Spiritus rosmarini.
mindereri.

Oleum Philosophorum.

Sapo Venerus.

Solutio Balsami Vitæ.

Balsamum Vitæ externum.

Spiritus Saponaceus

Cataplasma Saponaceum.

Lotio Saponacea.

Unguentum Nervinum.

Melkgezwel verdeelende Middelen.

Spiritus salis ammoniaci.

vinosus.

Solutio Salis Tartari.

Cataplasma Lactæum.

resolvens ad Scirrhus.

Emplastrum de Spermate Ceti.

Beursgezwel verdeelende Middelen.

Spiritus Salis ammoniaci vinosus
Mindereri.

Oleum tartari foetidum.

Sapo Starkeyanus.

Balsamum Vitæ externum.

Balsamum Saponaceum.

Spiritus Arthriticus.

Saponaceus.

Emplastrum de Ammoniaco.

de Galbano crocatum.

Middelen tegen Kliergezwellen.

Sapo venetus.

Sal sodæ.

Tartari.

Cornu Cervi Volatile.

Aqua Vulneraria Cicuræ.

Cataplasma ex Bryonia.

Emplastrum de cicuta.

Sulphuris.

Unguentum de Nicotiana.

Trochisci de minio.

Roos Middelen.

Fomentatio sicca ad Erysipelas. | Globus ad Erysipelas.

Pulvis ad Erysipelas.

Knoestgezwel Middelen.

Cataplasma resolvens ad Scirrhus ex Bryonia.	Emplastrum de Cicuta. Saponaceum.
---	--------------------------------------

Kanker-Middelen.

Spiritus Salis dulcis. Extractum Cicutæ. Aqua Vulneraria Mineralis Cicutæ. Cataplasma ex Dauco.	Pulvis Plumketi ad Cancrum. Emplastrum de Cicuta. Nigrum Bechholzii Linimentum Nigrum.
---	---

Middelen in Kneuzingen.

Spiritus Lavendulæ. Formicarum. Lumbricorum Terrestr.	Fomentum ex Herbis Cephalicis Amaris.
---	--

Bloedstelpende Middelen.

Acetum vini Concentratum. Destillatum. Spiritus vini rectificatissimus. Vitrioli. Oleum Terebinthinæ. Vitrioli.	Agaricus præparatus. Bovista præparata. Vitriolum Calcinarum. Cornu cervi ustum. Aqua Thediana. Stryptica.
--	---

Wond-Middelen.

Essentia Balsami Peruviani. Mastichina. Oleum Myrrhæ. Liquor anodynus Mineralis. Colcothar Vitrioli. Aqua Vulneraria vulgaris. Thediana. Tinctura Vulneraria vulgaris. Stahlii. Liquor Meningum. Solutio Lapidis Divini. Myrrhæ. Vulneraria. Balsamum Arcæi. Locatelli. Comendatoris. Saturnina.	Species Vulnetariæ. Gargarisma Vulnerarium. Balsamus Arcæi liquefactus. Injectio Balsamica. Emplastrum Anglicanum. Citrinum. Diapalmæ. de Lapide Calaminæ. Consolidans. Stichticum. Unguentum Basilicum. Diapompholygos. Digestivum. Digestivum acre. Consolidans. Mundificans. Globuli Martiales.
--	--

Middelen voor Lip- en Tepel-klooven.

Oleum ovorum.	Cera ad Labia.
Mucilago Semin. Cydoniorum.	Linimentum album.
Butyrum Cacao.	

Brand - Middelen.

Oleum Ovorum.	Unguentum album simplex.
Liliorum alborum.	Camphoratum.
Cera.	Nutrium.
Emplastrum album coctum.	Populeum.

Zweeren te Heelen.

Aqua Calcis vivæ.	Species Vulnerariæ.
Acetum Lihargyrii concentrat.	Balsamus Arcaei liquefactus.
Tinctura Aloës.	Injectio Balsamica.
Serpentariæ.	exsicicans.
Essentia balsami Peruviani.	Maniluvium Lixiviosum.
Extractum Myrrhæ.	Emplastrum album Coctum.
Oleum Myrrhæ.	Citrinum.
Aqua Vulneraria Vulgaris	defensivum rubrum
Mineralis.	Diapalmæ.
Thediana.	de Lapide Calami.
Phagadænica.	nari.
Tinctura Vulneraria Vulgaris.	Consolidans.
Sihlii.	de Minio.
Solutio Lapidis divini.	Camphoratum.
Myrrhæ.	Unguentum Ægyptiacum.
Balsamum Locatelli.	Basilicon.
Arcaei.	album Camphorat.
Saturninum.	Diapompholygos.
Mucilago Camphorata.	Mundificans.

Beenbederfweerende Middelen.

Aqua Fortis.	Extractum Myrrhæ.
Spiritus vini rectificatus.	Oleum Terebinthinæ.
salis ammoniaci.	Vitrioli.
Nitri dulcis.	Myrrhæ.
Tinctura succini	Aqua fortis Mercurialis.
Essentia Aristolochiæ rotundæ.	contra cariem.
Mastichina.	Spiritus Mastishinus.
Euphorbiæ.	Pulyis balsamicus.

Scheurbuik - Middelen.

Spiritus Cochleariæ.	Tinctura Laccaë.
Tinctura Catechu.	Spiritus antiscorbuticus.
Essentia Pini	Collutorium antiscorbuticum.
Rob mororum.	Trochisci ad fœtorem oris.
Tinctura Gingivalis bals.	

Schurft - Middelen.

Balsamum sulphuris.	Balneum contra scabiem.
Species antiscabiosæ.	Unguentum nutritum.
Lotio antiscabiosa.	mercuriale album.
Lac sulphuris.	ad scabiem.
Balneum Sulphureum.	Helleboratum.

Jicht - Middelen.

Tinctura Cantharidum.	Balneum sulphureum.
Oleum Camphoratum.	Emplastrum diaphoreticum.
Cataplasma Vesicatorium.	J. chiatricum.

Middelen tegen de Engelsche Ziekte.

Spiritus Salis Ammoniaci.	Oleum Tartari per deliquium.
Tinctura Tartari.	

Breuk - Middelen.

Spiritus ad Hernias.	Fomentatio frigida.
----------------------	---------------------

Tandpyn - Middelen.

Aqua ruæ.	Balsamum odontalgicum.
Naphtha Vitrioli.	Oleum Camphoratum.
Extractum Opii.	Collutorium Rutaceum.
Tinctura odontalgica.	Emplastrum ad Tempora.

Tandzuiverende Middelen.

Corallia alba.	Pulvis dentifricius.
Alumen ustum.	Electuarium Dentifricium.

Wratverdryvende Middelen.

Sapo viridis.	Emplastrum de Hyosciamo.
Spiritus salis concentratus.	Vesicatorium.
Emplastrum ad verrucas.	

Middelen tegen Winterhielen.

Oleum Terebinthinæ.
Empl. de Hyosciamo.

Ung. ad Parniones.

Middelen tegen het Ongedierte.

Oleum Anisi.
Terebinthinæ.

Unguentum Contra Pediculos.

Venus - smet Middelen.

Mercurius Gummosus
Sublimatus Corros.
Præcipit. ruber
 albus.
Dulcis.

Æthiops Mineralis.
Cinnabaris Factitia.
Butyrum Antimonii.
Aqua Vulneraria Mercurialis.
Phagadænica.

Aqua Caustica ad Condylomata.
Solutio Mercurii dulcis.
Sublimati aquosa.
Mercurii Gummosi.

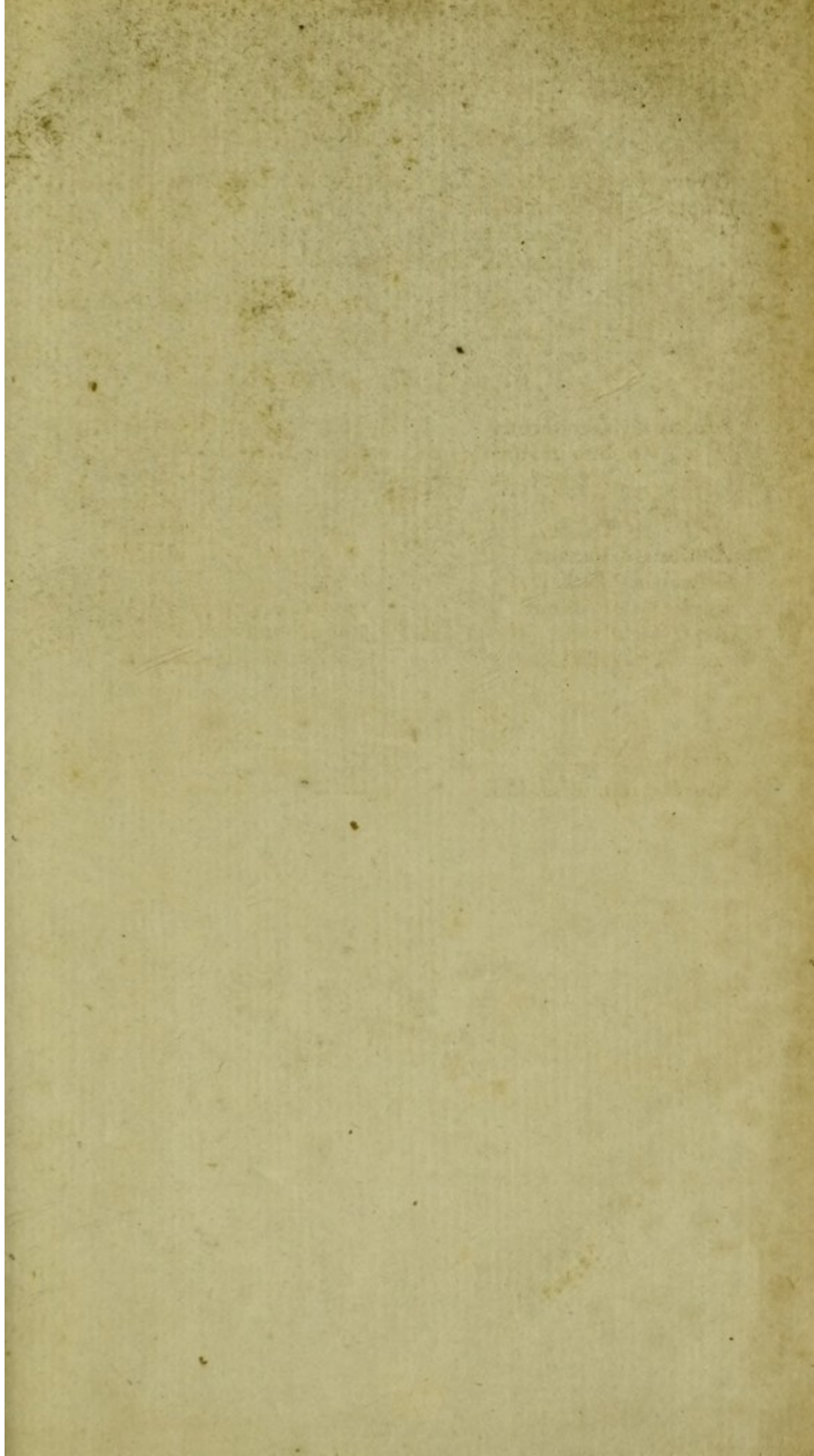
Balsamum Mercuriale.
Gargarisma Mercuriale.
Injectio mercurialis.
Emplastrum Mercuriale.
Unguentum mercuriale.
Candelulæ Mercuriales.

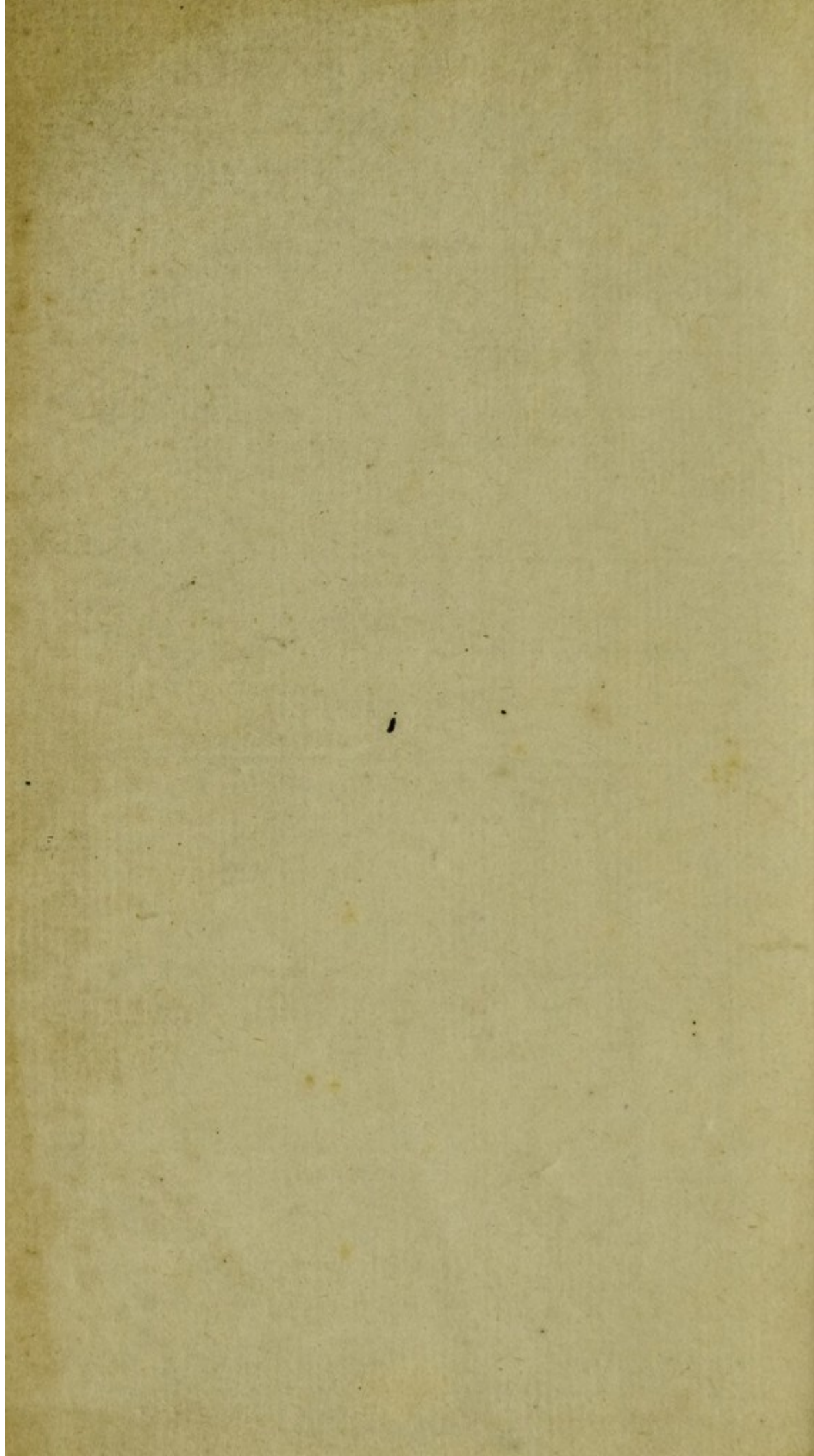
Blanket - middelen.

Tinctura Benzoës.
Magisterium Bismuthi.

Lac Virginis.
Lotio Cosmetica.

Catalogue

